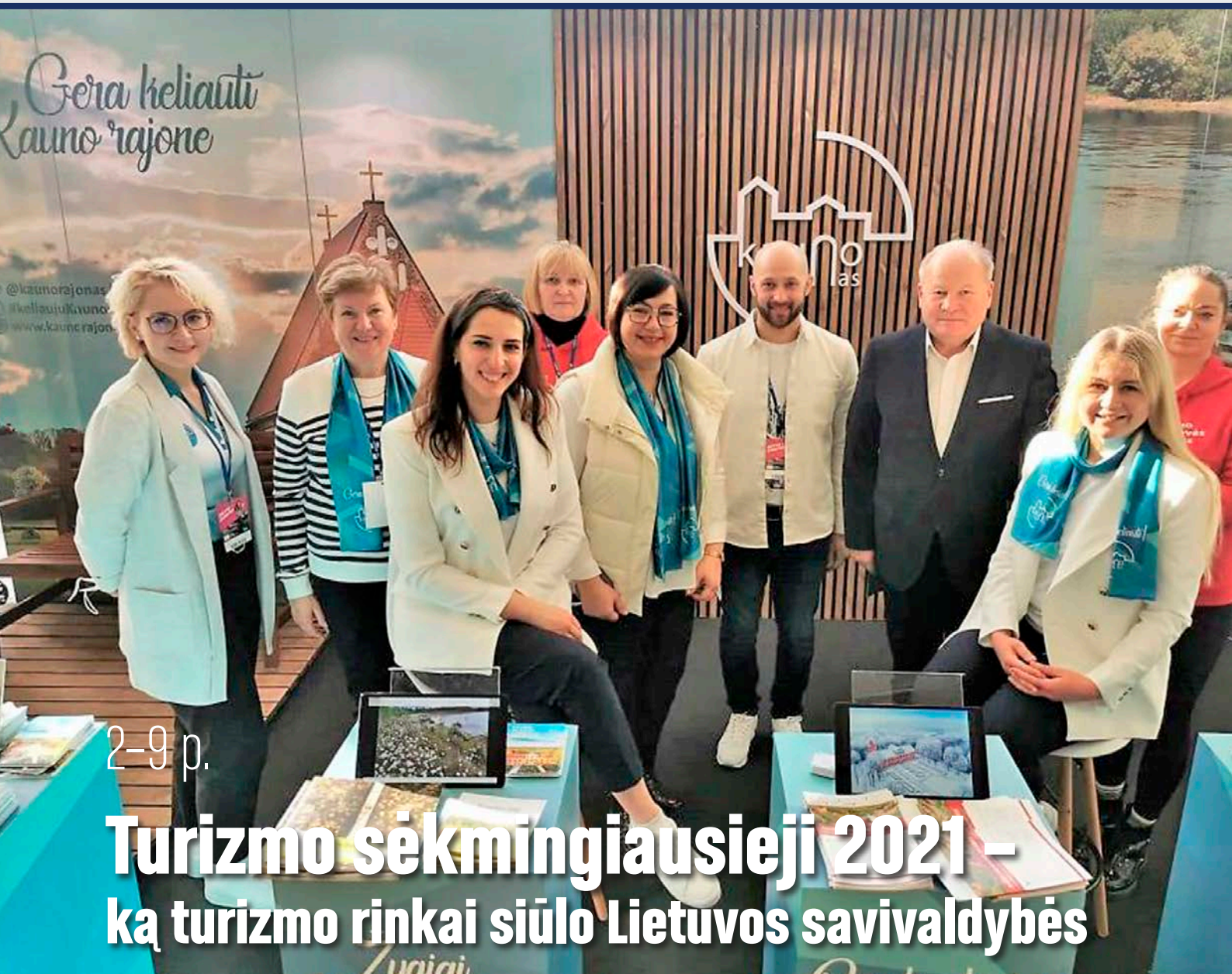

Savivaldybių žinios

Nr. 2 (902) 2022 m. vasario 12 d. Išeina šeštadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBĖS 2022

2-9 p.

Turizmo sėkmingiausieji 2021 – ką turizmo rinkai siūlo Lietuvos savivaldybės

Pandemija suaktyvino vietinį turizmą. Tai patvirtino Kauno rajono savivaldybės Turizmo ir verslo informacijos centro komanda, kuri Vilniuje, LITEXPO parodų rūmuose, pristatė pakaunės krašto turizmo galimybes ir paslaugas. Parodą aplankęs rajono meras Valerijus Makūnas (*trečias iš dešinės*) domėjosi tvaraus ir saugaus turizmo plėtojimo galimybėmis, smalsavo, ką turizmo rinkai siūlo kitos savivaldybės.

VIENĄ OPIAUSIŲ PROBLEMŲ – BRANGSTANTI ENERGIJA IR STRINGANTI KVARTALINĖ RENOVACIJA	10–12 p.
IŠMANUSIS MIESTAS 8	16–17 p.
MAŽA SAVIVALDYBĖ REFORMŲ SKERSVĖJUOSE	18–19 p.
SUSIPAŽIKIME: ELEKTRŲ ŽIBURIAI 2021	28–29 p.

TURIZMO SĖKMINGIAUSIEJI 2021

Antrą kartą iš eilės vietinių turistų simpatijos vėtrungė „Metų turizmo objektas 2021“ atiteko Pakruojo dvarui.

Sausio pabaigoje didžiausios Baltijos šalyse turizmo parodos ADVENTUR 2022 atidarymo ceremonijos akcentu tapo „Turizmo sėkmingiausiųjų 2021“ apdovanojimai. Aukščiausių šalyje šios srities pasiekimą žyminčių vėtrangių nusipelnčius projektus, asmenybes ir idėjas 17-ąją kartą išsiaiškinti padėjo rekordiška daug žmonių – per 27 tūkst. Tradicinę kategorijų 7-uką papildė nominacija už metų turizmo inovacijas – rinkimus inicijuojanti Nacionalinė turizmo skatinimo agentūra „Keliauk Lietuvoje“ nutarė pagerbti tuos, kurie pastaruosius sektoriaus iššūkius paverė didžiausiomis galimybėmis.

„Per pandemiją sugebėjome išauginti vietinį turizmą, o dabar turime bendrą uždavinį atstatyti užsienio turistų srautus. Tai padarysime tik sujungę valstybės, verslo ir savivaldybių pajėgumus“, – sakė ekonomikos ir inovacijų viceministras Vincas Jurgutis, sveikindamas laimėtojus rinkimuose, kurie vėl įvyko po pandemijos padiktuotos metų pertraukos.

Garbingus apdovanojimus drauge teikusi „Keliauk Lietuvoje“ Turizmo rinkų skyriaus vadovė Olga Gončarova, laikinai einanti direktoriaus pareigas, pasidžiaugė itin stipriai atsigavusiu vietiniu turizmu. 2021 m. rudenį pažinti Lietuvą keliaujant panorusių tautiečių buvo 26 proc. daugiau nei praėjusiais metais ir 16 proc. daugiau nei 2019 m. tuo pačiu laikotarpiu. „Šis augimas ir itin aktyvus visuomenės įsitraukimas į labiausiai sužibėjusių idėjų ir jų autorių palaikymą balsuojant puikiai iliustruoja, jog siekti pokyčių tikrai įmanoma pradėdant nuo savęs. Net tokiu aspektu kaip šalies turizmo vystymas ir tokiais kebliais atradimų keliaujant džiaugsmą apribojusiomis pandeminėmis aplinkybėmis“, – sakė O. Gončarova.

Daugumos kategorijų, įskaitant „Turizmo inovacijos 2021“ naujieną, pretendentes laimėti skelbė Lietuvos turizmo asociacijos ir kiti turizmo ekspertai. Turistinius objektus ar patirtis galėjo siūlyti kiekvienas keliaujantis. Antrą kartą iš eilės vietinių turistų simpatijos vėtrungė „Metų turizmo objektas 2021“ atiteko Pakruojo dvarui.

„Turizmo ambasadoriumi 2021“ tapo „Eurovizijoje“ dalyvavusi grupė „The Roop“, pasauliniu mastu sukėlusį geltoną bangą ir turėjusį tikslą pakviesti konkurso žiurovus aplankyti Lietuvą. Šalį pristatantys vaizdo klipai su muzikantais soc. tinkluose surinko daugiau nei 9 mln. peržiūrų, o Lenkijos, Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Latvijos ir Estijos keliautojai itin susidomėjo Lietuva kaip turistine kryptimi.

Sėkmingiausias 2021 m. žiniasklaidos projektas, skatinantis keliones į Lietuvą arba Lietuvą – tinklaraštis „Vieškeliu dundant“, kurio autorė

Ada Alejūnaitė informatyviai ir vaizdžiai atskleidžia mažai žinomas, bet dėmesio vertas šalies vietas. Savomis lėšomis kuriamą turinį stebi kelių dešimčių tūkst. vartotojų auditorija nuo Lietuvos ir artimiausių kaimynų iki JAV, Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Norvegijos, Prancūzijos.

Sėkmingiausias 2021 m. turizmo projektas garsinant Lietuvą užsienyje – savironiška ir nusistovėjusias tradicijas laužanti Vilniaus turizmo ir verslo plėtros agentūros „Go Vilnius“ kampanija „Vilnius: amazing wherever you think it is“ (liet. „Vilnius – nuostabus, kur bebūtų“), kuri jau triumfavo ir prestižinių tarptautinių apdovanojimų konkursuose, o kampanijos klipas buvo pripažintas geriausiu pasaulyje miestų kategorijoje reklamos apdovanojimuose „CIFFT Circuit“.

Sėkmingiausias 2021 m. turizmo projektas Lietuvoje – Kauno centre įkurtas „Art Deco“ muziejus. Savininkai Karolis Banys ir Petras Gaidamavičius, iki smulkmenų restauravę tarpukario kauniečių gyvenimą reprezentuojantį butą, visiems, besidomintiems modernizmo architektūra, pasiūlė unikalias patyrimines ekskursijas. Per pirmą veiklos pusmetį ypatingo buto slenkstį jau peržengė beveik 2 tūkst. smalsuolių.

Sėkmingiausio 2021 m. turizmo paslaugų teikėjo apdovanojimą pelnė viešbutis „Courtyard by Marriott Vilnius City Center“, pavertęs savo kambarius privačiais ir saugiais restoranais bei pasiūlęs lankytojams įspūdingas keliones po pasaulio skonių. Idėja tapo didžiausio viešbučių tinklo geruoju pandeminiu pavyzdžiu ir imta plėtoti kitose šalyse.

Sėkmingiausia 2021 m. turizmo traukos vietovė – Kaunas, stebinęs kultūrinių renginių gausa, atsinaujinusiais muziejais, gastronomiciais potyriais ir bohemiškais viešbučiais. Tarp svarbių pasiekimų – „Kaunas IN“ kaip metų turizmo kampanijos titulas apdovanojimuose „Baltic

Sėkmingiausios turizmo traukos vietovės Kauno menininkai pristatė tarpukario architektūros objektus, kurie yra įtraukti į Europos paveldo objektų sąrašą.

Prestige Awards“, ateities technologijų miesto poziciją „Financial Times“ reitinge, „Tech Cities of the Future 2021/22“ ir britų žiniasklaidos milžino „The Times“ dėmesys, įtraukus Kauną į „Best Winter City Break“ sąrašą.

„Turizmo inovacijos 2021“ titulą gavo „Portalas“ – futuristinė instaliacija Vilniaus Stoties rajone, virtualiu tiltu sujungianti sostinę su Liublinu, inicijuota ir mėcenuota Benedikto Gyljo fondo, įgyvendinta VILNIUS TECH kūrybiškumo ir inovacijų centro „LinkMenų fabriko“ komandos. Pasitelkdami išmanius dizaino, 3D modeliavimo, skaitmeninio turinio kūrimo, logistikos sprendimus, organizatoriai ketina sujungti Vilnių su Reikjaviku ir Londonu.

Parengta pagal VšĮ Keliauk Lietuvoje inf.

SĖKMINGIAUSIA TURIZMO VIETOVĖ – KAUNAS

Ugnė KERDOKAITĖ

Nominacijos „Sėkmingiausia 2021 metų turizmo vietovė“ tapo – Kaunas, o „Sėkmingiausia 2021 metų turizmo projektu Lietuvoje“ pripažintas unikalusis „ArtDeco muziejus“, esantis Kaune.

„2017-aisiais iškovotas „Sėkmingiausios turizmo vietovės“ titulas vėl grįžo namo – į Kauną. Ypatingai džiugu dėl to, kad šis laimė-

visų svečiuose“, – laimėjimu džiaugiasi Kauno miesto meras Visvaldas Matijošaitis.

Vietos turistams apie ypatingą – kaunastišką jausmą, kurį galima patirti tik Kaune – pasakojo populiariausieji Lietuvos nuomonės formuotojai, straipsniai, radijo laidos ir žaidimai. O turizmo dienos proga, miestas nutarė pasitelkti seną kaip pasaulis logiką: „Jeigu kalnas neateina pas tave, tai, kodėl gi – tau nenuėjus pas kalną?“ ir, bendradarbiaudamas

emocijų gali dovanoti bet kokia kelionė – net jeigu ji trunka vieną ar keletą dienų.

2021-aisiais Kaunas ir toliau didino „It's Kaunastic“ serijos maršrutų asortimentą ir temas: esamą kolekciją papildė net 5 nauji teminiai maršrutai – „Kaunas tarp eilučių“, „Diplomatinis Kaunas“, „Pilgriminis Kaunas“, „Šilainiai“, „Aleksotas“.

Įvertinus dėl pandemijos pasikeitusius keliautojų prioritetus ir kelionių įpročius, 2021-aisiais startavo ir naujas įrankis vietos ir užsienio turistams – skaitmenizuotą „It's Kaunastic“ serijos maršrutų puslapis www.kau-nastika.lt, kuriame keliautojai patogiai, visur ir visada, gali turėti kaunastiškuosius maršrutus skaitmeniniame formate, telefone ar planšetiniame kompiuteryje. Šis įrankis – ypatingai naudingas keliaujantiems savarankiškai, patogiai prieinamas ir paprastai naudojamas, be kita ko – turi ypatybę prisitaikyti prie keliautojo norų ir interesų – remiantis jais, galima susidėti savo asmeninį idealų maršrutą, apjungiantį ir keletą „It's Kaunastic maršrutų“ – apie naujieną Kauno turizmo padangėje dalijasi VšĮ „Kaunas IN“ turizmo skyriaus vyr. projektų vadovė Raimonda Patapavičienė.

Praėjusiais metais, Kaunas užsienio turistus kvietė pasinerti į „Kaunastic Summer“ (liet. Kaunastiška vasara) ir pasidžiaugti mieste esančiais kultūriniais, istoriniais, maisto ar laisvalaikio atradimais.

Šis apdovanojimas Kaunui tarptautinėje turizmo ir aktyvaus laisvalaikio parodoje „Adventur“ – ne pirmasis. 2018-aisiais, VšĮ „Kaunas IN“ buvo išrinktas kaip „Sėkmingiausias turizmo informacijos centras“, o Kaunas „Sėkmingiausios turizmo vietovės“ apdovanojimą buvo iškovojęs ir 2017-aisiais.

Apie ypatingą – kaunastišką jausmą, kurį galima patirti tik Kaune – pasakojo viešosios įstaigos „Kaunas IN“ vadovas Tadas Stankevičius.

jimas įrodo, jog net ir itin nepalankias sąlygas turizmo sektoriui gali įveikti kūrybiškos idėjos. Tas kaunastiškas jausmas, kurį galima patirti tik Kaune, jau nebe pirmus metus užsitarnauja vis daugiau kauniečių ir miesto svečių simpatijų. Šiemet, būdami Europos kultūros sostine, tikimės dar ryškesnio proveržio ir laukiame

su Lietuvos paštu, net 26-iose Lietuvos miestuose ir miesteliuose esančiuose paštomatuose paslėpė 200 dovanų: čia slėpėsi kuponai praleisti 400 naktų Kauno apgyvendinimo įstaigose. Greičiau nei per 3 valandas – taip greitai – visos dovanos rado savo šeimininkus, kurie turėjo progą prisiminti, kiek džiaugsmo

**Savivaldybių
žinios**

„Savivaldybių žinios“
leidžiamas nuo 1996 m.

Markučių g. 15, LT-11347 Vilnius,
el. p. info@savzinios.lt, interneto svetainė www.savzinios.lt
Direktorė Lina Belevičienė, tel. 8685 39454,
redaktorius Romas Girklys, tel. 8685 39452,
Facebook savzinios leva Cataldo, cataldoieva@gmail.com

Spausdina AB „Spauda“,
Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius,
www.spauda.com
Tiražas 2000 egz.
ISSN 1392–2467

Mūsų partneriai
STRUCTUM
Mano Kraštas

Raudondvaryje įvyko Kauno rajono TVIC konkurso „Sukurk maršrutą turistui savo seniūnijoje“ dalyvių pagerbimo renginys.

PAKAUNĖS KRAŠTO TURIZMO GALIMYBES

Edmundas MALIŠAUSKAS

Pandemija suaktyvino vietinį turizmą. Tai patvirtino Kauno rajono savivaldybės Turizmo ir verslo informacijos centro (TVIC) komanda, kuri Vilniuje, LITEXPO parodų rūmuose, pristatė pakaunės krašto turizmo galimybes ir paslaugas.

Parodą aplankęs rajono meras Valerijus Makūnas domėjosi tvaraus ir saugaus turizmo plėtojimo galimybėmis, smalsavo, ką turizmo rinkai siūlo kitos savivaldybės.

Kauno rajono TVIC direktorė Raminta Popovienė sakė, kad pandemijos laikotarpiu buvo itin populiarūs dviračių ir pėsčiųjų žygiai, iškylos ant vandens. Vis didesnį patrauklumą įgauna Mažasis pakaunės turizmo žiedas, dviračių takais ir vandeniu sujungiantis Kauno miestą su Kauno rajono kurortinės teritorijos miesteliais: Kačerginė, Zapyškis, Kulautuva.

Vasarą dideli krūviai teko dviem laivams: „Nevėžis“ perkėlė per Nemuną daugiau kaip 7 tūkstančius dviratininkų, katamaranas „Zapyškis“ puikiai pasitarnavo pramoginėms iškylos, ekskursijoms.

Kauno rajonas – tai net 24 piliakalniai ir miškuose išlikusios partizanų žeminės, Jiesios kraštovaizdžio draustinis ir Kauno marių regioninis parkas, Kauno tvirtovės fortai ir Technikos

paveldo muziejus Bernatoniuose. Zapyškis didžiuojasi Lietuvos bažnyčių motina Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia, Vilkija – Etninės kultūros muziejumi. Raudondvario dvare įsikūręs Menų inkubatorius.

Kauno rajonas partnerystėje su Kauno miesto savivaldybe tapo Europos kultūros sostine 2022, todėl pakaunės miesteliuose vyks daug įvairių renginių. Nemune ties Zapyškio atsiras įdomus kraštovaizdžio dizaino objektas – sena žemkasė pavirs plaukiojančia kultūros renginių aikšte.

Neabejojama, kad didžiulio dėmesio sulauks ir Domeikavos seniūnijoje plėtojamasis didžiausias Baltijos šalyse vandenlenčių parkas „Vanduo Marse“, kiti objektai.

Raudondvario dvaras rudenį taps vieta, kurioje vyks baigiamasis Europos kultūros sostinės renginys.

GYVENTOJŲ SUKURTI TURIZMO MARŠRUTAI

Vasario 3 d. Raudondvario dvaro oranžerijoje įvyko Kauno rajono turizmo ir verslo informacijos centro konkurso „Sukurk maršrutą turistui savo seniūnijoje“ dalyvių pagerbimo renginys.

Kauno rajono gyventojai ne tik didžiuojasi savo kraštu, bet ir siekia populiarinti įdomias, visuomenei dar mažai žinomas Pakaunės vie-

tas. Tarp konkursui pateiktų devynių projektų daugiausiai balų surinko Ežerėlio pagrindinės mokyklos istorijos mokytojos Marijos Gavėnienės ir jos mokinio Lauryno Katilausko sukurtas maršrutas „Ei, aplankyk Ežerėlį“.

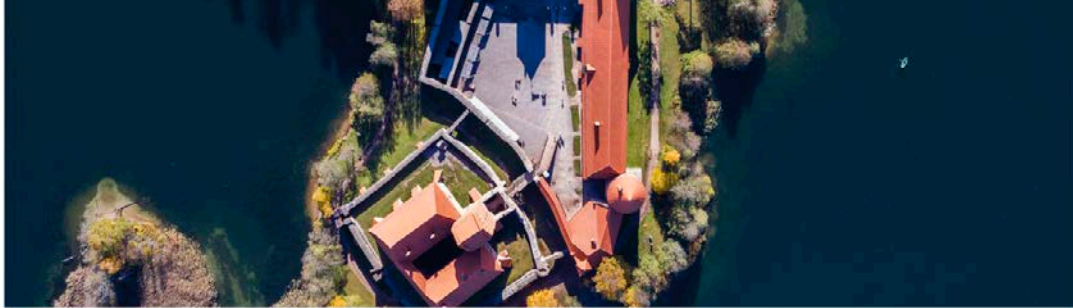
Antrą vietą užėmė Virginijos Tamašauskienės pristatytas maršrutas „Grafo Jozefo Godlevskio takais Užnemunėje“.

Trečią vietą pelnė Babtų bendruomenės maršrutas „Nevėžio krantais“, kurį pristatė Babtų kultūros centro direktorė Eglė Patinskaitė-Žiuraitienė ir seniūnas Gediminas Pupinis.

Konkurso nugalėtojams buvo įteikti piniginiai prizai ir mero Valerijaus Makūno padėkos, o likusiems dalyviams – ekskursijos Raudondvario dvare bei pasiplaukiojimo laivu „Zapyškis“ dovanų kuponai.

Pasak TVIC direktorės Ramintos Popovienės, nauji turizmo maršrutai turėjo būti sudaryti pagal tam tikrus kriterijus: juose logiška seka išdėstyti lankytini objektai, maitinimo įstaigos, keliavimo būdai ir atstumai. Atsižvelgta ir į maršruto unikalumą, patrauklumą, naujų objektų pristatymą, kelionės tikslumą. Projektus vertino komisija, kurią sudarė savivaldybės ir kitų įstaigų specialistai.

Visi konkurso maršrutai bus paskelbti Kauno rajono TVIC interneto puslapyje <https://www.kaunorajonas.lt/>

ETNO- EKO- EKSPO- MIESTAS TRAKAI

Jubiliejinis 700-uosius metus Trakai pasitinka su nauju logotipu, kuris jungia pilį iš paukščio skrydžio, atrodančia kaip kabelis, ir skaičius septyni. „Nedėdame taško, dedame kabelį, nes mūsų istorija tęsiasi“, – sakė Trakų rajono savivaldybės meras Andrius Šatevičius.

Trakai pasiruošę ypatingiems pokyčiams – skelbė trakiškiai turizmo parodoje ADVENTUR 2022 pristatydami šiųmetę programą ir naujoves turistams.

Trakai šįmet turi dvi solidžias progas švęsti: miesto gyventojų ir svečių laukia ypatingas 700 metų miesto jubiliejus, taip pat jau pradedę Lietuvos karaimų metai. Apsilankiusieji parodoje ADVENTUR 2022 bene pirmieji susipažino su šįmet suplanuotais jubiliejiniais ir su būsimaisiais Trakų istorijos muziejaus renginiais, galėjo pirmieji išgirsti ir pradėti dėliotis įkvepiančius maršrutus vasarai, nes Trakai šiais metais kviečia ilsėtis aktyviai su šeima ir augintiniais.

Jubiliejinis 700-uosius metus Trakai pasitinka su nauju logotipu: „Mūsų naujojo logotipo idėją jungia trys svarbūs elementai – mūsų pasididžiavimas – pilis iš paukščio skrydžio, atrodanti kaip kabelis, ir skaičius septyni. Nedėdame taško, dedame kabelį, nes mūsų istorija tęsiasi. Naujajį mūsų ženklą kūrė ir pačią idėją vystė Vilniaus dailės akademija, su kuria mūsų savivaldybė bendradarbiauja jau ne vienerius metus“, – pasakojo Trakų rajono savivaldybės meras Andrius Šatevičius.

Minėdamas įspūdingą jubiliejų miestą suplanavo gausybę renginių, didžiausių kurių datas jau galima pasižymėti kalendariuose. Jubiliejinė miesto šventė vyks birželio 3–5 dienomis, baigiamasis renginys – rugsėjo 8-ąją „Galvė Jazz fiesta“ – birželio 11–rugsėjo 27 d., iš viso suplanuoti 10 koncertų.

„Mūsų kultūrinis gyvenimas tampa vis turiningesnis. 2022-aisiais ruošiamė įspūdingą parodų, koncertų programą. Nors šįmet akcentas – karaimų kultūra, tačiau mums svarbios visos čia gyvenančios tautos. Į Lietuvą, Trakus, atkeliaus žydų muzikos projektas „Sounds of Jerusalem“, pasaulio lietuvių jungianti opera ir pan.“, – kalbėjo

Trakų savivaldybės administracijos direktorė Jolanta Abucevičienė.

Daugiau nei 600 metų Lietuvoje gyvenantys karaimai jų kultūrai ir istorijai skirtus metus paminės bendruomenėse, renginiai vyks ne tik Trakuose, bet ir kituose miestuose.

Trakai – ne valandos pasibuvimo, o šeimos poilsio kraštas – tokią idėją šįmet puoselėja Trakų turizmo informacijos centras (Trakų TIC), sykiu pabrėžia, jog ilgą laiką kibinų ir vestuvinių nuotraukų trumpalaikė stotelė tituluoti Trakai nuo šiol siūlys turiningas, aktyvias, sveikas kelių dienų atostogas šeimoms ir jų augintiniams.

Meras pabrėžė, kad savivaldybė nutarė kryptingai judėti žaliojo kurso link: „Formuojame ir matome Trakus puoselėjančius naujas turizmo tradicijas, orientuosimės į lėtąjį turizmą, kad turistai čia vyktų neskubėdami ir turiningai pailsėti. Turime daug gamtos ir kultūros paveldo objektų, pažinimo takų, vandens sporto ir pramogų, didžiules galimybes rinktis nakvynes gamtoje.“

„Trakų TIC visą dėmesį skiria šeimyniniam, individualiam, šiuolaikiškam, telefonu, pasiekiamam turizmui, kuris pritaikytas ir užsieniečiams“, – kalbėjo TIC direktorė Laima Balčytienė.

Sukurti nauji turistiniai maršrutai leidžia keliauti, kada nori – nesvarbu nei paros, nei metų laikas – t. y. informacija prieinama iš visus metus.

Keliaujantiems neteks ieškoti žemėlapių ar naršyti internete: visi maršrutai pasiekiami tiesiog kišenėje: sukurtos mobiliosios programėlės „Walk 15“ (10 maršrutų), „Gatvės gyvos“ (3 maršrutai), „Explore Trakai Vilnius“ (50 maršrutų), interaktyvus žaidimas „Atrask Lentvarį“ ar „Sostinių kelias“. Ilsėtis – gamtoje „Saugiai, turiningai, aktyviai, išmaniai, 24/365“ – būtent taip pasirinkusiuosius ilsėtis Trakuose šįmet kvies miestas.

„Aktyviai, nes dauguma maršrutų pasiekiami pėstute ar dviračiu. Išmaniai – visi maršrutai interaktyvūs, pritaikyti mobiliam įrenginiui. Saugiai – ypatingai svarbu pandeminiui ir popandeminiui laikotarpiui, kai pasaulyje vis dažniau atsakoma grupinio keliavimo ir keliaujama pavieniui, su draugais ar šeima. Visi maršrutai telefone – keliauji, kada nori. Turiningai, nes pažįstamos kiek mažiau žinomos Trakų krašto vietos. Maršrutai nėra sudėtingi, įveikiami ir su vaikais, kai kurie – ir su vėžimėliais, žinoma, ir su augintiniais – sudarytas augintiniams draugiškų vietų rajono žemėlapis. Dauguma maršrutų prieinami ir įdomūs 365 dienas per metus“, – atskleidė TIC direktorė.

Šiems, ypatingiems metams, ruošiasi ir Trakų istorijos muziejus. „Šįmet, balandžio mėnesį, išskirtinai, kaip niekad anksčiau, ketiname paminėti Pasaulinę kultūros dieną – apdovanosime muziejaus įsteigto apdovanojimo „Kultūros Riteris“ nominantus.

Gegužės 20 d. dedikuota Lietuvos karaimų tautos istorijai ir kultūrai Trakų salos pilyje bus atidaryta paroda „B. Egizo moterys“, skirta unikalaus karaimų tautos dailininko B. Egizo paveldui Lietuvoje įamžinti. Tą pačią dieną įvyks renginys, skirtas Tarptautinei muziejų dienai, Trakų miesto 700-mečiui ir Lietuvos karaimų metams pažymėti. Jame – muzikinė programa ir moksliniai pranešimai, skirti Mikalojui Kristupui Radvilai Našlaitėliui ir jo laikmečiui Trakų mieste bei jam einant Trakų vaivados pareigas, dvasinių karaimų vadovu buvusiam Izaokui ben Abraomui Trakiškiui – mokytojui, teologui, filosofui, 1593 m. parašyto poleminio kūrinio „Tikėjimo sutvirtinimas“ autoriui“, – vienus iš daugybės planų pristatė Trakų istorijos muziejaus direktorė Alvyga Zmejevskienė.

Trakų rajono savivaldybės inf.

„Žmonės vilioja ir netradicinės šventės, didesni koncertai. To šiais metais Radviliškio rajone tikrai netrūks“, – sakė meras Vytautas Simelis (trečias iš dešinės).

Apie Radviliškio miesto gimtadienį praneša spalvingas žirgas, nužengęs iš Radviliškio miesto herbo.

RADVILIŠKIO RAJONE RENGINIŲ TIKRAI NETRŪKS

Eligija ZOLTNERIENĖ

Tarptautinėje turizmo ir aktyvaus laisvalaikio parodoje ADVENTUR 2022 dalyvavusi Radviliškio rajono savivaldybė kvietė turistus atvykti į Radviliškio rajoną, atrasti ir papildyti savo patirčių kolekciją.

Kiekvienais metais Radviliškyje vykstantys didieji renginiai: tradiciškai pristatoma Tulpių žydėjimo šventė Burbiškio dvare, taip pat parenkami renginiai, kurie gali sudominti daug žmonių.

Šiais metais Radviliškis visai Lietuvai pranešė, kad šiais metais visus gegužės 7 dieną į žydinį Burbiškio dvarą visus pakvies 21-oji Tulpių žydėjimo šventė, liepos 2–10 dienomis bus švenčiamas Radviliškio miesto 455-asis gimtadienis, o rugpjūčio 6 d. į Pakiršinį pakvies trečiasis Šaltibarščių čempionatas. Vietinio turizmo mėgėjams pristatytas ir naujas kultūros kelias „Pirklių ir pašto keliu per Radviliškio rajoną“.

Parodos lankytojams taip pat pristatyti gerai žinomi turizmo objektai: Burbiškio dvaras, Kleboniškių kaimas, Šiaulės žemė, Baisogalos dvaras, su Lietuvos laisvės kovos sąjūdžiu ir Lietuvos nepriklausomybės kovomis susiję turistų traukos centrai Minaičiuose, Radviliškyje, labai populiarūs įvairios tematikos dviračių maršrutai, įvairios edukacijos, Kultūros paso programos.

Parodos atidaryme dalyvavęs Radviliškio rajono savivaldybės meras Vytautas Simelis teigė, kad pandemija žmones paskatino atsisukti į vietinį turizmą. „Šiais metais parodoje nemažai dėmesio skirta Lietuvai, nes turizmo sektorių tiesiogiai paveikė pandemija ir su ja susiję judėjimo ribojimai. Žmonės pradėjo

keliauti Lietuvoje, jiems įdomu, koks naujas pažintinis takas yra nutiestas gretimame rajone, kur galima skaniai pavalgyti gretimame mieste, ką išėjus pasivaikščioti su vaikais galima pamatyti savame mieste, todėl džiaugiuosi, kad nauji vietinio turizmo maršrutai, tokie kaip naujasis maršrutas „Pirklių ir pašto keliu po Radviliškio rajoną“, domina turistus. Be abejo, žmonės vilioja ir netradicinės šventės, didesni koncertai. To šiais metais Radviliškio rajone tikrai netrūks“, – sakė V. Simelis.

Parodoje pristatyta Radviliškio rajono kraštovaizdžio, paveldo, gamtos įvairovė. Lankytojams dovanota lankstinukų, vaizduojančių Radviliškio kraštą garsinančius objektus, dalyta įvairios informacijos, žemėlapių, lankstinukų, o visi susidomėję kviešti apsilankyti Radviliškio rajone.

Rugpjūčio 6 d. į Pakiršinį pakvies trečiasis Šaltibarščių čempionatas.

Stende tris parodos dienas apie Radviliškio rajoną visiems besidomintiems vietiniu turizmu pasakojo Radviliškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Turizmo informacijos centro, Savivaldybės administracijos Kultūros, paveldosaugos ir turizmo skyriaus darbuotojai, Radviliškio rajono savivaldybės etninės kultūros ir amatų centro, Daugyenės kultūros istorijos muziejaus-draustinio, Šeduvos kultūros ir amatų centro vadovai.

APIE RADVILIŠKIO JAUNATVIŠKĄ ŽIRGĄ

2022 metais Radviliškio miestas minės 455 metų gimtadienį. Apie jį visiems praneša spalvingas žirgas, nužengęs iš Radviliškio miesto herbo. Būtent tokį jubiliejinį metų logotipą išrinko du kartus posėdžiavusi specialiai sudaryta Radviliškio miesto 455 metų jubiliejaus logotipo konkurso atrankos komisija, sudaryta iš menininkų, viešųjų ryšių ir Radviliškio miesto seniūnijos specialistų.

Konkurse nugalėjusio logotipo autorius – radviliškietis Edvinas Svirplys, gimęs ir užaugęs Radviliškyje, šiuo metu gyvenantis Vilniuje, sakė, kad jo logotipas – jaunatviškas žirgas, išsiskiriantis savo ryškiomis spalvomis, kviečiantis švesti. Edvinui Svirpliui Radviliškio rajono meras Vytautas Simelis ir Radviliškio miesto seniūno pareigas laikinai einanti Vigilija Dževečkienė įteikė 500 eurų prizą. Pasak jos, šis logotipas – tikros šventės simbolis: spalvingas, aiškus, paprastas ir, kas svarbiausia, jaunatviškas. „Radviliškis – gyvas, judantis, jaunatviškas miestas, todėl jubiliejinį metų logotipas ir turi būti toks, kokį ir išrinko komisija – pulsuojančią energiją ir jaunatviškumą“, – sakė ji.

Iš viso šiam konkursui 25 dalyviai pateikė 49 logotipus ir jų variantus.

ĮSPŪDINGAS VILNIAUS STENDAS

Sėkmingiausias 2021 m. turizmo projektas garsinant Lietuvą užsienyje – agentūros „Go Vilnius“ kampanija „Vilnius: amazing wherever you think it is“ (liet. „Vilnius – nuostabus, kur bebūtų“).

Laiką iki 700-ojo jubiliejaus jau skaičiuojantis Vilnius švęsti pradėjo sausio 25 d. ir kasmetinėje turizmo parodoje „Adventur“ sostinės stendas pasitiko garso ir vaizdo šou, kvietė į meno šventę, siūlė keliones-žaidimus vaikams.

„Turizmo sėkmingiausiųjų“ apdovanojimuose sostinė pelnė apdovanojimą nominacijoje „Sėkmingiausias 2021 metų turizmo projektas garsinant Lietuvą užsienyje“ už „Go Vilnius“ reklaminę kampaniją „Vilnius: amazing wherever you think it is“.

„Džiaugiuosi Vilniaus gautu apdovanojimu ir dėmesiu mūsų miestui. Kampanija, už kurią esame apdovanoti, buvo skirta tarptautinei bendruomenei. Tačiau šiandien labiausiai noriu pakviesti visus lietuvius – atvykite į Vilnių, pasidžiaukite tuo, kaip pasikeitė ir toliau besikeičianti amžinoji Lietuvos sostinė pasitinka savo 700 metų jubiliejų – švęskime kartu“, – sakė Vilniaus meras Remigijus Šimašius.

Lauke prie įėjimo vilniečiai ir miesto svečiai pasveikinti mylimą miestą galėjo gimtadienio palinkėjimą pasakydami į didelį stilizuotą garsiakalbį-šviesos instaliaciją. Keliautojų stende laukė ir alternatyvaus pažinimo projektai „Neakivaizdinis Vilnius“, kelionės-žaidimai vaikams po Vilniaus rajonus „Išsik į kiemą“, šiuolaikinio meno šventė „SU-MENĖK“ ir kt.

Rinkodaros ir komunikacijos skyriaus inf.

ŽALIOSIOS KRYPTIES TAURAGĖS REGIONAS

Parodoje „Adventur 2022“ Tauragės regionui atstovavo Tauragės, Jurbarko, Šilalės rajonų, Pagėgių savivaldybių ir viešosios įstaigos „Žaliosios regionas“ komanda. Išskirtinį lankytojų dėmesį patraukė modernus keturių metrų aukščio stendas, simbolizuojantis „Gyvybės medį“.

„Nusprendėme, kad parodoje visos keturios regiono savivaldybės turime pasirodyti kartu, tuo pasiūsdamos kelias žinutes, – sako Tauragės regiono plėtros tarybos kolegijos pirmininkas, Jurbarko rajono meras Skirmantas Mockevičius. – Mūsų pirmoji žinutė – regioninis bendradarbiavimas yra prasmingas ateities dalykas, nes tik regione mes galime pasiekti daugiau ir su mažesniais ištekliais. Antra žinutė – visose savivaldybėse dauguma problemų yra tos pačios. Trečia žinutė – spartesniam problemų sprendimui mes sutelkiame bendrus žmogiškuosius išteklius. Vienas regiono bendradarbiavimo pavyzdžių – visos keturios regiono savivaldybės kartu – jau įgyvendina projektą Tauragė+. Šis projektas pasakata žaliojo regiono kūrimui, pradedant nuo viešojo transporto sutvarkymo. Juk kuo patogesnis bus susisiekimas viešuoju transportu, tuo sparčiau mažės individualaus transporto naudojimas. Be to, visos savivaldybės ieškome būdų, kad viešojo transporto sistemoje būtų kuo daugiau elektrinio transporto. Taigi viso regiono bendras tikslas – pasiekti, kad žalioji kryptis būtų viena išskirtinių mūsų krašto savybių ir kad jis taptų švaresniu ir patrauklesniu gyventi“.

Tuo pačiu, kaip pažymi Skirmantas Mockevičius, Tauragės regionas parodoje norėjo

(Iš kairės) Jurbarko, Šilalės ir Pagėgių savivaldybių merai Skirmantas Mockevičius, Algirdas Meiženis ir Vaidas Bendaravičius prie regiono „Gyvybės medžio“.

parodyti, kad bendroje veikloje puikiai dera individualus kiekvienos savivaldybės vaidmuo, nes kiekviena savivaldybė yra unikali ir įdomi, kiekvienoje jų yra daug įdomių dalykų, kuriuos verta aplankyti. „Parodoje stengėmės parodyti, kad Tauragės regione galima turiningai praleisti ne vieną dieną, kad čia galima puikiai pailsėti ir patirti gerų įspūdžių“, – teigia Jurbarko rajono meras.

Turizmo parodoje Jurbarko rajonas kvietė aplankyti rajono pilsis, atsinaujinusį Raudonės pilies parką, lankytojams atvertą Panemunės pilies pietinį korpusą, galimybę pažinti pilį ir jos istoriją pasitelkiant išmaniąsias technologijas, taip pat išbandyti penkių naujų žygių ciklą,

edukacijas „Rojaus kelias“ ir „Vytautas Didysis Veliuonoje“.

„Keliaujantiems po Tauragės regioną, siūlėme prisiminti prieš 600 metų pasirašytą Melno sutartį ir liaudies dailininkę Lidiją Meškaitytę, kuriai Jurbarko rajono tarybos sprendimu skirti 2022 metai, kvietėme aplankyti ir generolo Žemaičio žemėnę, kuri yra Lietuvos istorijos dalis. O istorija geriausiai įsimenama ne iš vadovėlių, bet iš konkrečių vietų lankymų. Mūsų regionas yra labai palankus keliaujantiems šeimoms. Taigi dalyvaudami tokiose parodose mes bandome parodyti, kad esame šeimoms draugiškas regionas“, – sako Skirmantas Mockevičius.

SŽ inf.

ALYTAUS TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAS MEZGĖ NEMUNĄ

Romo Gorklio foto reportažas

Susiklosčius nepalankiai pandeminei situacijai šiųmetinė paroda skyrėsi nuo ankstesniųjų – buvo kuklesnė dalyvių skaičiumi ir pramogomis. Parodos spalvų stygių, lankytojų ir dalyvių nuomone, kompensavo Alytaus krašto stendas, pasipuošęs ryškiomis Alytaus – Lietuvos kultūros sostinės 2022 logotipo spalvomis.

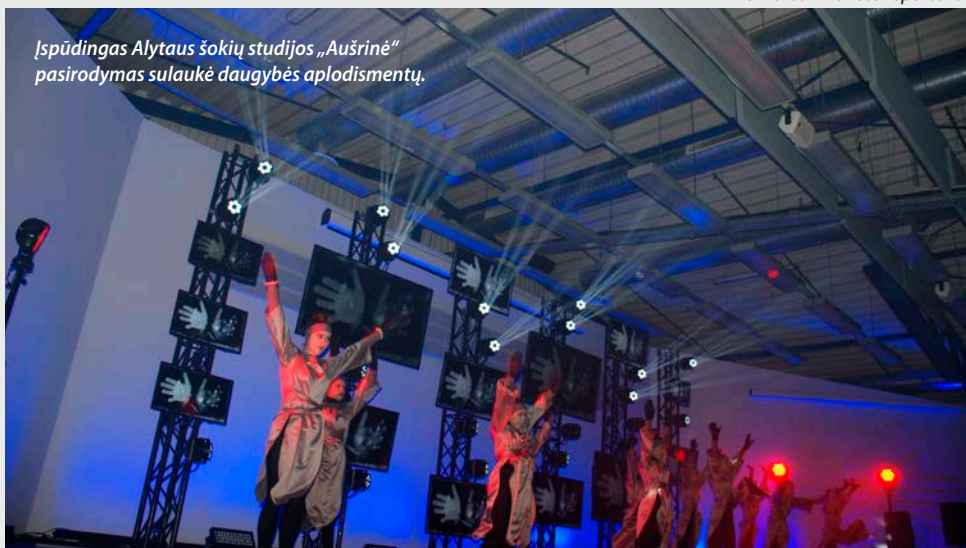
Įspūdingas šokių studijos „Aušrinė“ (vad. A. Saulevičiūtė) pasirodymas parodos atidarymo scenoje sulaukė daugybės komplimentų ir susižavėjimo aplodismentų. Alytaus krašto stendui gyvumo suteikė Alytaus teatro aktorių pasirodymai, žaismingumą dovanoją Jaunimo centro dramos studijos „Skrajokliai“ (vad. I. Ivanauskienė, J. Gaižauskas) jaunieji aktoriai Julija, Vytenis ir Ainius. Visi norintys galėjo imti į rankas virbalus ir megzti Nemuną, kuris dalija Alytų į dvi dalis, o per jį vedantys simboliniai tiltai sujungia krantus.

Parodos lankytojai buvo kviečiami atvykti į Alytaus miestą, rajoną ir jungtis prie krašto istorijos, kultūros, turizmo, pramogų, gastronomijos, geros nuotaikos ir nepakartojamų įspūdžių. Buvo pristatyti mūsų krašto turizmo ištekliai ir paslaugos. Lankytojams buvo dalijami teminių maršrutų leidiniai, kviečiantys aplankyti gražiausias Alytaus miesto ir rajono vietas, čia pramogauti ir poilsiauti, turiningai praleisti savaitgalį Alytaus krašte. Kviečiant į Alytaus kraštą nebuvo užmiršta paminėti nė vienas turistinės paslaugos teikėjas, nė viena puiki Alytaus miesto ir rajono vietovė.

Daugiausiai parodos lankytojų ir dalyvių komplimentų sulaukęs Alytaus krašto stendas – tai miesto kultūros įstaigų gražaus bendradarbiavimo rezultatas. Daug pastangų įdėjo ne tik Alytaus turizmo informacijos centras, tačiau ir Alytaus miesto teatras, Alytaus miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyrius, dalininė Gintarė Markevičienė, visa Alytaus – Lietuvos kultūros sostinės 2022 komunikacijos grupė.

Alytaus krašto stendą aplankė Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktorė Onutė Balevičiūtė, direktoriaus pavaduotojas Giedrius Griškevičius, Kultūros ir Komunikacijos skyrių specialistai.

Alytaus TIC informacija

Įspūdingas Alytaus šokių studijos „Aušrinė“ pasirodymas sulaukė daugybės aplodismentų.

Šakių rajono meras Edgaras Pilypaitis taip pat mezgė Nemuną ir kvietė užsukti į greta esantį Sūduvos metams skirtą krašto stendą.

Išskirtinis dėmesys parodoje buvo skirtas tarptautinio projekto „Pacų giminės paveldas kaip bendros turizmo plėtros abipus sienų pagrindas“, kurį kartu įgyvendina Prienų rajono savivaldybė, Vilkaviškio TVIC ir Lenkijos Suvalkų pavietas.

V. BENKUNSKAS. VILNIAUS KOGENERACINĖS JĖGAINĖS ANAMNEZĖ – KODĖL JI VIS DAR NEVEIKIA?

Vilnius, Jočionys, 2022 m. vasaris – biokuro katilų gausmo Vilniaus kogeneracinėje jėgainėje vis dar negirdėti. Ir panašu, kad nesigirdės dar ir kitąmet. Nors „Ignitis grupė“ viešai skelbia, kad iki metų pabaigos biokuro bloko statybas užbaigs, patikėti tuo vis dar labai sunku, nes iki šiol statybų aikštelėje reikalai taip ir nepajudėjo, o metai statybose – sutikite – yra ašara jūroje.

Kodėl tai apskritai svarbu? Vilniečiai šiemet gauna gerokai didesnes sąskaitas už šildymą nei įprastai ir tai lėmė dvi priežastys: visame pasaulyje išaugusios ir rekordus sumušusios gamtinių dujų kainos bei biokuro/dujų balansas šilumos gamyboje.

Dujų kainų šuolį suvaldyti galėjo nebent balsai V. Putino galvoje, pašnibždėję, kad tai nėra tinkamas būdas siekti geopolitinių tikslų, tačiau jie tyliai sėdėjo kamputy, kol „Gazprom“ sėkmingai užsukinėjo dujotiekių kranelius.

Tuo tarpu, biokuro dalį bendrame kuro balanse padidinti buvo galima. Tokią supergalią turėjo Vilniaus kogeneracinę jėgainę stačiusi „Ignitis grupė“. Jei projektas būtų realizuotas laiku – 2020 m., dabar iš biokuro gautume 89 proc. Vilniui reikalingos šilumos energijos ir šilumos kainomis galėtume lygintis su kitais Lietuvos miestais. Deja, biokuras metiniame kuro balanse, gaminant šilumą Vilniui, iki šiol sudaro tik 60 proc.

Trumpam atsukime plokštelę ir perbėkime per svarbiausius įvykius, kurie įstūmė Vilnių į tokią padėtį.

2014 m. Vyriausybėje, kuriai vadovavo buvęs socialdemokratas A. Butkevičius, buvo priimtas ir pradėtas įgyvendinti šilumos ūkio pertvarkos scenarijus, kuris numatė valstybinės energetikos įmonės „Lietuvos energija“ (dabar – „Ignitis grupė“) dalyvavimą specialios paskirties įmonių kapitale. Kitaip tariant, Vilniaus kogeneracinės jėgainės statybos ir valdymas buvo patikėtas dabartinei „Ignitis grupei“, kuri su šia užduotimi nesusitvarkė.

Iš dalies tokį sprendimą buvo galima suprasti, mat tuo metu Vilniaus šilumos ūkį valdė skaidrumu nepasiformavusi prancūzų įmonė „Veolia“ ir jai pavaldi „Vilniaus energija“. Šioms įmonėms šeiminingaujant mieste, jos ne tik neįvykdė investicinių įsipareigojimų ir neatliko Vilniaus 3-iosios termofikacinės elektrinės konversijos į biokuro jėgainę, bet vėliau grąžino ją Vilniaus šilumos tinklams visiškai neveikiančią. Maža to, manipuliavo šildymo tarifais, dėl ko vartotojai 2011–2016 metų periodais permokėjo apie 31,8 mln. eurų. Kas tuo metu ėjo Vilniaus mero pareigas, ko gero, priminti nereikia. Šiuo metu Vilniaus miesto savivaldybė ir Vilniaus šilumos tinklai dėl miestui padarytos žalos su „Veolia“ ir „Vilniaus energija“ bylinėjasi Stokholmo arbitraže ir siekia prisiesti daugiau nei 560 mln. eurų kompensaciją.

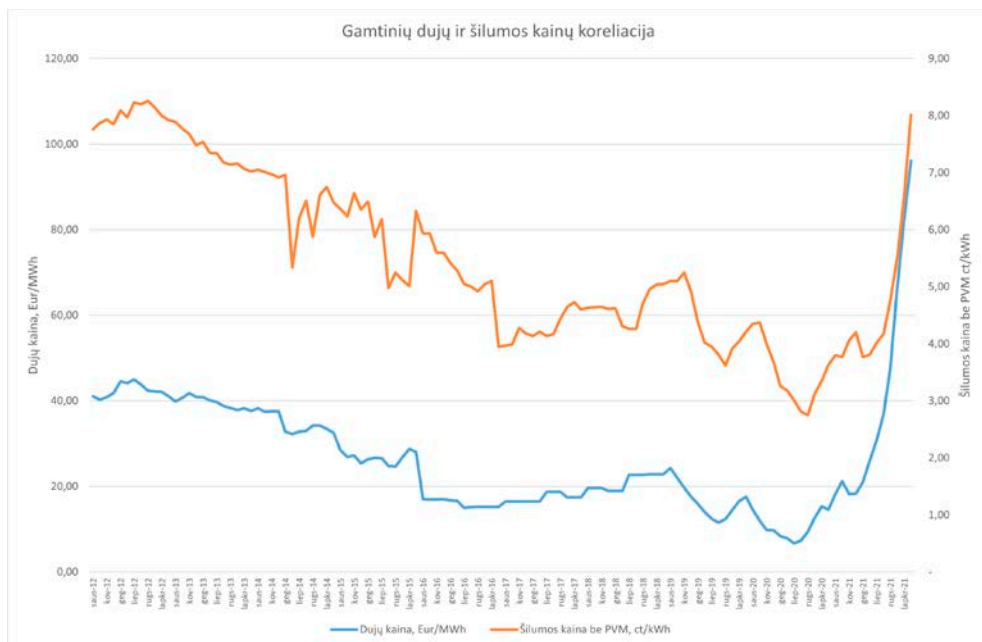
Nepaisant to, A. Butkevičiui pavedus dabartinei „Ignitis grupei“ Vilniuje vystyti Vilniaus kogeneracinės jėgainės projektą, privačios bendrovės sustabdė pradėtus biokuro ir atliekų deginimo jėgainių projektus, o poten-

cialūs investuotojai tokių planų atsisakė. Investuoti dideles privačias lėšas ir konkuruoti su valstybės remiamu projektu tiesiog neliko ekonominės logikos.

Vilniaus miesto savivaldybei taip pat teko atsisakyti planų išplėsti biokuro įrenginių pajėgumus. Nors mieste ketinta Vilniaus šilumos tinklams priklausančias katilines RK-8 ir VE-2 pritaikyti biokuro deginimui, projekto įgyvendinimui nebuvo suteiktos ES investicijos, grindžiant sprendimą tuo, kad sostinėje ES lėšomis jau yra statoma Vilniaus kogeneracinė jėgainė.

Iš principo, Vilniaus kogeneracinę jėgainę užkirta kelią tolesnei biokuro įrenginių plėtrai tiek privačiame, tiek viešajame sektoriuje. Tačiau šiandien nei buvęs Vilniaus miesto meras, nei buvęs premjeras, nei „Ignitis grupės“ vadovybė atsakomybės už savo veiksmus ir sprendimus prisiimti nenori ir visą kaltę verčia dabartinei Vilniaus miesto savivaldybės administracijai. Ir tai, ko gero, yra natūrali politinio ciklo dalis, tačiau norėčiau, kad ši „anamnezė“ bent trumpam atgaivintų tiek kolegų, tiek gyventojų atmintį.

Ir pabaigai – kad ir kokia ta priešistorė bebūtų, tikslas nesikeičia. Turime mažinti priklausomybę nuo dujų ir greičiausias būdas tai padaryti yra ne nauji projektai, bet Vilniaus kogeneracinės jėgainės užbaigimas. Vilniaus miesto savivaldybė yra absoliučiai pasirengusi padėti visais klausimais, o esant poreikiui – perimti projektą ir kuo skubiau jį užbaigti.

VIENA OPIAUSIŲ LIETUVOS PROBLEMŲ – BRANGSTANTI ENERGIJA IR STRINGANTI KVARTALINĖ RENOVACIJA

Vaidas ANDRIEJAUSKAS

LSA Energetikos komiteto pirmininkas, Elektrėnų savivaldybės meras Kęstutis Vaitukaitis.

„Elektrėnų savivaldybėje kompensacijų už šildymą prašytojų skaičius išaugo trečdaliu, todėl akivaizdu, kad dėl energijos brangimo labiausiai kenčia mažas ar vidutinės pajamas turintys savivaldybės gyventojai, – pasiteiravus, kaip savivaldybė junta energijos brangimą, atsako LSA Energetikos komiteto pirmininkas, Elektrėnų savivaldybės meras Kęstutis Vaitukaitis. – Smarkiai išaugusios šildymo kainos paveikė ir savivaldybės biudžetines įstaigas. Teks skirti daugiau biudžeto lėšų augančioms komunalinėms išlaidoms.“

TREČDALIU PABRANGO ŠILUMA

Didelę dalį Lietuvos gyventojų gąsdina brangstanti šilumos kaina. Ne išimtis – ir Elektrėnų savivaldybė. Kaip teigia pašnekovas, Elektrėnų savivaldybėje šilumos tiekėjas yra UAB „Elektrėnų komunalinis ūkis“. Bendrovė šilumą perka iš NŠG (pagrindinė yra Ignitis gamyba, AB ir dar UAB „Autoidėja“ ir UAB „Intergates“), iš kurių superkama šiluma sudaro apie 97 procentus. Bendrovė eksploatuoja dvi nedideles dujines katilines, kurios pagamina tik apie 3 procentus visos tiekiamos šilumos, todėl tiekiamos šilumos kainai didelės įtakos neturi. „Žinoma, įvertinus biokuro ir dujų kainas, taip pat ir žymiai išaugusias ir perkamos šilumos iš NŠG kainas, tiekiamą šilumą per minėtą laikotarpį pabrango apie 32 procentus“, – pabrėžia Kęstutis Vaitukaitis.

2021 m. rugsėjį – 2022 m. vasarį šilumos kainos gyventojams ct/kWh su PVM

2021 09	2021 10	2021 11	2021 12	2022 01	2022 02
5,36	7,67	5,92	6,62	7,14	7,38

„Dalis gyventojų gauna kompensacijas už šilumą ir karštą vandenį, jei tai jiems priklauso pagal nustatytą gaunamų kompensacijų tvarką. Jei gyventojams susidaro nemaža skola už šildymą, jie gali kreiptis į bendrovę, prašydami skolą išdėstyti vėlesniam periodui, pasirašant susitarimą su bendrove dėl skolos mokėjimo numatytais terminais“, – dėl ūgtelėjusių kainų atsiradusios finansinės naštos palengvinimo galimybes vardija meras.

Kaip buvo pažymėta vasario 3 dieną Prezidentūroje vykusiamе susitikime, kuriame dalyvavo LSA prezidentas Mindaugas Sinkevičius, visose savivaldybėse didėja ne tik besikreipiančiųjų gauti kompensacijas už šildymą skaičius, bet ir jas gaunančiųjų ratas – į jį jau patenka ir dirbantys asmenys, ir šeimos, gaunančios mažesnes ar vidutinės pajamas. Savivaldybininkams jau dabar kelia susirūpinimą, ar pakaks šiemet papildomai kompensacijoms valstybės skirtų 16 mln. eurų.

KAINĄ MAŽINA MODERNIZUOTI TINKLAI IR NAMŲ ATNAUJINIMAS

Be abejo, tiekiamos šilumos kainą padeda sumažinti ir tvarkingi šilumos tinklai. „Bendrovė eksploatuoja 35,7 km šilumos tinklų, iš jų 31,76 km jau atnaujinti. Taigi tik 3,94 km. arba 11,04 procentų šilumos tiekimo trasų dar laukia atnaujinimo. Modernizuoti šilumos tiekimo

tinklai leidžia ne tik užtikrinti šilumos tiekimo patikimumą vartotojams, bet ir žymiai sumažina šilumos perdavimo nuostolius, o tai atsispindi ir šilumos kainoje“, – sako Kęstutis Vaitukaitis.

Šilumos perdavimo nuostoliai

2013 m.	2016 m.	2021 m.
21,5%	18,2%	15,97%

Amortizuojant šilumos kainų augimą, daug lūkesčių dedama į gyvenamųjų namų atnaujinimą.

„Elektrėnų savivaldybėje jau atnaujinti 25 daugiabučiai gyvenamieji namai. Šiuo metu modernizuojama 12 namų, iš jų keturi jau baigiami renovuoti, ir keturių renovacijai jau ruošiamasi, – daugiabučių namų modernizavimą apžvelgia meras. – Techninių darbo projektų rengimo/ekspertavimo/statybos leidimo gavimo/rangos darbų pirkimo stadijoje 38 namai, iš kurių 4 namams paskelbti rangos darbų konkursai, 4 namams planuojami techninio darbo projekto pristatymo susirinkimai. Norinčių įsitraukti į atnaujinimo (modernizavimo) programą yra dar 25 namai, iš kurių du namai bendrovės neadministruojami.“

Pasiteiravus, kiek naudinga prieš kelerius metus Seimo įteisinta mažoji daugiabučių gyvenamųjų namų renovacija, meras pažymi, kad šiuo metu Aplinkos ministerija derina mažosios renovacijos įgyvendinimo projektą, kad jis būtų patrauklus gyventojams. „Pagrindinė problema, kurią reikia spręsti, – kreditinė linija. Kai viskas bus aišku, mažosios renovacijos įgyvendinimas pajudės, gyventojų suinteresuotumas jaučiamas, norinčių atsiras“, – teigia Kęstutis Vaitukaitis.

SPRENDIMŲ IEŠKO KARTU

Tačiau, kaip teigia LSA Energetikos komiteto pirmininkas Kęstutis Vaitukaitis, energijos brangimas toli gražu ne vienintelė savivaldybės rūpimų klausimų. Tarp opiausių Lietuvos problemų – stringanti kvartalinė sovietmečių statytų daugiabučių gyvenamųjų namų renovacija. „Vis dar neturime aiškių gairių, lėšų, kitų mechanizmų, kurie išjudintų sustojusį naują renovacijos modelį, – teigia Kęstutis Vaitukaitis. – Deja, dažnai patys daugiabučių gyventojai nerodo iniciatyvos, nesijaučia savo namo šeimininkais ir nori, kad nugyventų daugiabučių bėdas išspręstų kažkas kitas. Būtinai turime į kvartalinės renovacijos procesus įtraukti pačius gyventojus.“

Pastaraisiais mėnesiais išaugusios šildymo kainos rodo, kad turime toliau mažinti iškastinio kuro naudojimą centralizuotame šilumos tiekime. Drastiškai auganti šilumos kaina Vilniuje ir ne tokie ženklūs kainų pokyčiai Kaune, Šiauliuose ar Panevėžyje skatina mus pereiti prie atsiuvinančios energetikos vartojimo. Mums reikalingi politiniai sprendimai, reguliacinė aplinka, kuri paskatintų verslą ar savivaldą investuoti į gamtinių dujų keitimą biokuru.“

„Savivaldybių žinioms“ jau 25 metai!

Junkitės ir sekite mus facebook savzinios

„Savivaldybių žinių“ feisbuko paskyra – langas pozityvumui!

RENOVACIJA UTENOJE JKVEPIA KAIMYNUS

namų šiuo metu baigti renovuoti keturi, o likę 16-a – renovuojami. Šeštajame etape buvo „užstrigę“ 10 namų. 7 iš jų yra renovuojami, vienas jau baigtas, o dviem niekaip neatsiranda rangovai, kurie norėtų dalyvauti konkurse už nustatytas kainas investiciniuose planuose. Bet nepasiduodame, rengsime viešųjų pirkimų procedūras šiems daugiabučiams namams atnaujinti dar kartą.

Renovuojami ir 7-o etapo 2 namai. Iš 5-o etapo net 18-ai daugiabučių namų teko daryti investicinių planų korekcijas, t. y. didinti kainas. Ankstesnės kainos neviliojo rangovų ir nė vienas ilgą laiką nedalyvavo skelbiamuose viešuosiuose konkursuose. Bet džiugu, kad padidinta kaina neišgąsdino gyventojų ir rangos darbai šiems daugiabučiams namams buvo nupirkti.

Sakėte, kad didinama renovacijos investicinių projektų kaina gyventojų negąsdina. Matyt, renovacijos būtinybė ir nauda gyventojams jau nekelia abejonių...

Taip. Bet susitikimai su gyventojais nėra paprasti. Ateiti į susirinkimą ir pasakyti, kad didinama kaina, nelengva. Gyventojai, suprantama, augančiomis kainomis neapsidžiaugia. Per susirinkimus tenka „sugerti“ nemažai neigiamų emocijų, išsamiai išaiškinti, kodėl kaina didėja. Džiugu, kad uteniškiai supranta renovacijos būtinybę: jei daugiabučiai namai nebus renovuojami dabar, ateis laikas, kai kaina bus kelis kartus didesnė.

Priimti sprendimą renovacijos naudai labai padeda šalia esantys pavyzdžiai – renovuoti daugiabučiai namai. Matydami juos pro savo langus, nerenovuotų namų gyventojai irgi pradeda norėti gyventi taupiai ir komfortiškai. O jei dar kaimynai ir paragina, pasidalina gerą patirtimi – geresnės agitacijos ir nereikia.

Iš patirties galii pasakyti, kad po renovacijos retas kuris gyventojas nesidžiaugia. Žmonės greit pajunta renovacijos naudą, gyvenimo sąlygų pagerėjimą, turto vertės padidėjimą. Vienas svarbiausių dalykų, gal ir svarbiausias, – renovuoti daugiabučiai namai sutaupo apie 50–60 proc. būsto šildymo kainos.

Minėjote užsitęsusių viešuosius pirkimus, kuriose rangovai dalyvauja ne itin noriai...

Šiuo metu rangovai susiduria su daugybe iššūkių: darbuotojų trūkumas, COVID-19 pandemija, kainų augimas. Suprantama, kad prieš dalyvaudami konkursuose jie viską apskaičiuoja iki smulkiausių detalių. Rangovams patiems tenka spręsti kainų augimo problemą ir prisimti riziką, nes atnaujinti daugiabutį namą jie turi už tokią kainą, kokia yra numatyta viešojo pirkimo konkurso sąlygose. Kadangi mūsų kainos yra sutartinės, tad gyventojams jos nedidės, bet rangovams jau kyla nemažai problemų.

Šiuo metu daugiabučius namus Utenos mieste atnaujinama 11 statybos rangos bendrovių iš skirtingų Lietuvos miestų. Džiaugiamės, kad tarp jų yra ir uteniškių.

Gerbiamas direktoriau, o kada Utenoje gali būti renovuoti visi daugiabučiai namai?

Sunku pasakyti. Gal po kokių 10 metų? Kadangi Utenoje atnaujinta jau beveik trečdalis daugiabučių namų, tad galime prognozuoti, kad kitus du trečdalius renovuosime per 10–15 metų.

Praėjusiais metais Vyriausybė pritarė ilgalaikiai renovacijos strategijai, kurią parengė Aplinkos ministerija. Strategijoje numatyta, kad dauguma pastatų iki 2050 m. turi tapti nulinės energijos naudotojais, nepriklausomais nuo iškastinio kuro. Siekiama iki 2050-ųjų modernizuoti 440 tūkst. pastatų arba apie 110 mln. kv. metrų jų plotą, sumažinti metinį pastatų fondo pirminės energijos vartojimą 60 proc. Tapti nulinės energijos naudotojais iš visų Europos Sąjungos valstybių, taigi ir iš Lietuvos, reikalauja Europos Komisija. Turėsime įgyvendinti šią viziją ir mes.

Ar bus dar vienas kvietimas renovacijai?

Taip. Tai bus 9-asis kvietimas. Kada? Galbūt po trijų mėnesių ar net anksčiau. Pirminu daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkams, kad tie, kurie ruošiasi renovuoti savo daugiabutį namą, jau turi suskubti ir pranešti mums, t. y. UAB „Utenos butų ūkis“, kad nori inicijuoti renovacijos procesą. Mes savo ruožtu pradėsime rengti reikiamą procedūrą.

Apie konkrečią 9-ojo kvietimo datą informuosime, kai tik kvietimas bus paskelbtas.

Pabaigai – dar viena gera žinia iš jūsų apie elektroninėje savitarnos svetainės, vadinamosios „vienos sąskaitos“, kūrimą...

Apie „vienos sąskaitos“ paslaugos atsiradimą Utenos rajone kalbama jau seniai. Kurti „vieną sąskaitą“ ėmėsi UAB „Utenos butų ūkis“. Šiuo metu elektroninė savitarnos svetainė jau sukurta, vyksta tam tikri tobulinimai ir papildymai.

Apmokėti sąskaitas nuo šiol tikrai bus daug paprasčiau, lengviau ir pigiau, kadangi elektroninėje savitarnos svetainėje kiekvienas gyventojas jau gali apmokėti sąskaitas už komunalines paslaugas: elektros energiją, būsto šildymą, sunaudotą vandenį, atliekų išvežimą, daugiabučių namų administravimą bei renovaciją. Džiugi žinia, kad šia paslauga gyventojai gali naudotis nemokamai.

Dėkojame už pokalbį.

Kalbino Lolita Kaminskienė

Daugiabučių namų renovacijos proveržis. Taip galima apibūdinti šiandieninę situaciją Utenoje, susijusią su daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimu. Šiuo metu mieste yra renovuojami 25 daugiabučiai namai – daugiausiai nuo programos įgyvendinimo pradžios.

Apie darbus ir pastangas, siekiant proveržio, renovacijos naudą, priežastis, skatinančias gyventojus suskubti renovuoti savo daugiabutį namą, ir kt. kalbamės su UAB „Utenos butų ūkis“, administruojančios daugiabučių namų modernizavimo procesus Utenoje, direktoriumi Ignu Vaškeliu (nuotr.).

Gerbiamas direktoriau, kokie veiksmai lėmė daugiabučių namų renovacijos proveržį Utenos mieste?

Pirmiausia reikia pasidžiaugti, kad daugiabučių namų renovacija Utenoje įsibėgėja. Iki šiol ji judėjo labai palengva ir mūsų tai netenkino. Netenkino, matyt, ir daugelio daugiabučių namų gyventojų. Todėl išsikėlėm tikslą – renovaciją spartinti. Siekiant šio tikslo svarbų darbą nuveikė bendrovės daugiabučių namų priežiūros vadybininkai, kurie organizavo labai daug gyventojų susirinkimų, aiškino renovacijos naudą, proceso eigą, etapus, skatino dalyvauti daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programoje. Nemažai laiko pareikalavo investicinių projektų koregavimas, kurį buvo būtina atlikti dėl sparčiai besikeičiančių kainų. Be to, koregavimo būtinybę reikėjo pristatyti ir išaiškinti gyventojams ir suderinti su Aplinkos projektų valdymo agentūra (APVA). O tai irgi pareikalavo nemažai laiko. Nuėjus šį netrumpą kelią, buvo pradėti organizuoti viešieji pirkimai ir perkami rangos darbai.

Kiek šiuo metu yra renovuojamų daugiabučių namų Utenos mieste?

Šiuo metu Utenoje renovuojami 25 daugiabučiai namai. Renovacijai vykstant etapais, turėjome „užstrigusius“ daugiabučių namų iš ankstesnių etapų. Štai iš penkto etapo 20-ies

TIKISI VYRIAUSYBĖS TOLIMESNIO NEI PER IŠTIESTĄ RANKĄ PERSPEKTYVŲ MATYMO

Justė BRIGĖ

Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) duomenimis, pastaruoju metų šilumos kainos išaugo nuo keliolikos iki beveik dviejų kartų. Savivaldybės ieško galimybių bent kiek kainoms amortizuoti ir tikisi kardinalių Vyriausybės sprendimų.

PADEDA ANKSTESNI SPRENDIMAI

„Visiškai amortizuoti šilumos kainų nepavyksta, bet galime pasidžiaugti, kad Mažeikių šilumos tinklų tiekiamos šilumos kaina yra gan maža – 2022 m. sausio mėn. buvome treči nuo apačios, taigi kainų didėjimas mūsų savivaldybėje ne taip skaudžiai juntamas, – teigia LSA Būsto ir energetikos komiteto pirmininko pavaduotojas, Mažeikių rajono meras Vidmantas Macevičius. – Mažesnes kainas lemia tai, kad mūsų rajone šilumos gamybai nenaudojamos dujos. Jau prieš kelerius metus buvo modernizuota šilumos gamyba, įrengiant arba renovuojant biokuro katilus. Dabar biokuras sudaro daugiau kaip 97 proc. viso šildymui reikalingo kuro. Tik oro temperatūrai nukritus žemiau 8 laipsnių šalčio, šilumai gaminti reikia naudoti krosninį kurą. Kai žiemos gan švelnios dažniausiai to daryti ir neprisireikia.“

Ir augančias biokuro kainos, kurios, kaip matyti iš tarptautinės biokuro biržos „Baltpool“ duomenų, šių metų pradžioje, palyginti su 2021 m. tuo pačiu laiku, padidėjo daugiau kaip du kartus, šiuo metu Mažeikių rajonui didesnių problemų nesukelia – kol kas gelbsti ilgalaikės biokuro tiekimo sutartys.

Patenkinti Mažeikių centralizuoto šildymo vartotojų poreikius, mažinant nuostolius, padeda ir atnaujinti šilumos tinklai – jau pakeisti 82 proc. šilumos tinklų.

REIKALINGAS APSISPRENDIMAS

„Kadangi prie centralizuoto šilumos tiekimo jungiasi ir individualių namų gyventojai, pasinaudodami ES lėšomis, įrengiame naujas šilumos tiekimo trasas ir į individualių gyvenamųjų namų kvartalus. 2021 metais prijungtų naujų vartotojų šildomas plotas – 24 tūkst. kv. metrai, – sako meras. – Tačiau, manau, dėl šilumos tiekimo individualių gyvenamųjų namų kvartalų gyventojams, reikalingas ryžtingesnis Vyriausybės sprendimas. Turime apsispręsti, ar mes norime sumažinti individualių namų ūkių katilinėse deginamo kuro taršą ir saugoti gamtą investuodami į centralizuoto šildymo plėtrą, ar remdami naujus alternatyvius šildymo metodus individualiems vartotojams ar jų grupėms, skatinsime atsijungimą nuo centralizuotos šilumos tiekimo sistemos, tuo mažindami jos efektyvumą. Finansuojant alternatyvius šildymo metodus, reikėtų pasverti, kur naudingiau investuoti valstybės lėšas. Gal reikėtų stiprinti centralizuotą šilumos tiekimą, juk deginant kurą vienoje vietoje gaunama daug pigesnė energija, negu penkiose skirtingose vietose, pagaminant tą patį šilumos kiekį?“

Vidmanto Macevičiaus manymu, efektyviausias ir ekonomi-

kiausias sprendimas būtų kombinuotas šilumos gamybos būdas – centralizuotai šilumos ir elektros gamybai naudoti atsinaujinančios energijos šaltinius, kurių vienas jų yra biokuras. „Tačiau pastaruoju metu kylančios biokuro kainos verčia ieškoti ir kitų šaltinių. Pavyzdžiui danai, nuo kurių savo technologijomis atsiliekame maždaug penkeriais metais, sėkmingai naudoja saulės energiją. Jie talpyklose kaupia saulės šilumą, kurią vėliau naudoja šildymui. Lietuvoje saulės energija naudojama elektros gamybai ir karšto vandens ruošimui. Talpykloms įsirengti reikalingos didelės investicijos, bet vėl – tai investicijų efektyvumo klausimas, kuriam spręsti reikalingas Aplinkos ir Energetikos ministerijų susitarimas“, – mintimis dalijasi meras.

Pašnekovo manymu, kainų mažinimui teigiamos įtakos turi ir atliekų deginimas kogeneracinėse jėgainėse, juo labiau, kad taip nušaujami keli zuikiai: sutvarkomos atliekos ir pagaminama elektros ir šilumos energija.

NAMŲ IR ŠILUMOS MAŽŲ ATNAUJINIMAS

Šilumos poreikį sumažina ir daugiabučių gyvenamųjų namų atnaujinimas ir, kaip teigia meras, apie 10–15 proc. šilumos poreikio sumažina šilumos mazgų automatizavimas – vadinamoji, mažoji renovacija. Nors ji šiek tiek pajudėjo, bet Vidmanto Macevičiaus nuomone, ją reikėtų paspartinti. „Nors sakoma, kad kiauro namo nesušildysi, bet sutvarkius namo šilumos inžinerinę infrastruktūrą ir per daug šilumos tokiame name neišnaudos, ir pagerinsi gyvenimo sąlygas, nes sureguliuojamas šilumos paskirstymas“, – sako pašnekovas.

VILTIS – ATNAUJINAMAS ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMAS

„Išspręsti su energija susijusių klausimų vienos savivaldybės nesame pajėgios, reikalingi Vyriausybės sprendimai. Ir tam labai svarbus yra LSA dalyvavimas. Būsto ir energetikos komitetas dalyvaujame šilumos tarybos pasitarimuose, pateikdami suformuotą savivaldybių nuomonę. Pastaruoju metu aktyviai įsitraukiame į atnaujinamo šilumos ūkio įstatymo rengimą. Vienas svarbių mūsų siūlymų – sudaryti prielaidas peržiūrėti šilumos kainodarą, nes esamame įstatyme įteisinta

pseudokonkurencija – konkuruojama vasarą, kai mažas šilumos poreikis, bet žiemą, kai deginamos dujos, konkurencijos nebelieka ir realiai visi šilumos gamintojai atsiima savo pinigus. Mūsų iniciatyvą įteisinti rinkodaros peržiūrą ir sudaryti sąlygas tikrai konkurencijai palaiko ir dalis šilumos tarybos narių. Kitas mūsų siūlymas – šiame įstatyme aiškiai aptarti karšto vandens tiekimą, nes dabar vienuose miestuose šilumokačiai priklauso namui, kituose – šilumos tiekimo įmonėms. Mažeikiuose šilumokačiai priklauso namui ir manau, kad taip turi būti padaryta visoje Lietuvoje. Tada būtų aišku, kas už ką atsako. Kol kas Teisės aktuose įteisinta painiava, sukelianti papildomų problemų.

Taip pat šiuo įstatymu siūlome išspręsti ir dvinarės kainos problemą, nes ar tu vasarą tieki vieną kilovatvalandę per parą, ar dešimt, vis tiek dirba visi vamdynai, o šilumos tinklai pajamas gauna tik žiemą, kai yra tiekiami dideli kiekiai šilumos. Esamame įstatyme pasakyta, kad tarifas gali būti dvinaris, bet jį pasirenka vartotojas. Kodėl nepadaryti taip, kad vartotojas moka pastovią dalį už infrastruktūros priežiūrą ir aptarnavimą, kas reikalinga tiek žiemą, tiek vasarą, o kintamą dalį – už konkretų suvartotą šilumos kiekį. Tada žmonės nejaustų tokio didžiulio kainų šuolio. Dabar kuo daugiau vartoji, tuo daugiau moki ir daugiausia moki viduržiemį.“

Į Vyriausybės siūlymą kelis mėnesius už šilumą taikyti nulinį PVM tarifą, Vidmantas Macevičius žiūri atsargiai. Pirmiausiai tai tik laikina priemonė, iš esmės nesprendžianti problemos ir nėra socialiai teisinga. Antra – šia lengvata galės pasinaudoti tik centralizuotai tiekiamos šilumos vartotojai, kurių nemaža dalis finansiškai pajėgi sumokėti ir 9 proc. PVM. Visiškai nepalengvinama didėjančių šilumos kainų našta gyventojams, nesinaudojantiems centralizuota šilumos tiekimo sistema, o kuras juk brangsta visiems.

„Dar vienas svarbus dalykas, kurį reikia aptarti šilumos ūkio įstatyme, yra šilumos ūkio specialieji planai. Tai grynai savivaldybių reikalas. Kaip mes pasirėngsime tuos specialiuosius planus, kaip nusimatyti, kur turėtų būti šilumos gamybos šaltiniai, kokia bus plėtra, tačiau įstatymo projekte pasigendame aiškumo. Ir šilumos tinklų plėtra yra grynai savivaldybių reikalas, – teigia komiteto pirmininko pavaduotojas. – Tinklų plėtra – vėl savivaldybių reikalas. Šiuo metu beveik visi šilumos gamintojai yra savivaldybių įmonės. Nemažai jų yra pasiėmusios kreditus šilumos ūkio plėtrai ir modernizavimui. Jei prioritetą bus teikiamas privačioms įmonėms (nepriklausomiems šilumos gamintojams), ką galima įžvelgti įstatymo projekte, savivaldybių šilumos tiekimo įmonės turės problemų. Ir pamąstykime, kokios tada bus šilumos kainos, nes šiandien jos yra reguliuojamos. Labai reikia pasvarstyti, ar šilumos tiekimo perdavimas privačioms įmonėms yra tinkamiausias sprendimas. Manau, šilumos ūkis turi būti paliktas visiškai savivaldos žinioje.“

ŽINIŲ **pynė** ir **pynelė**

UTENA

Kipras Pumputis

STADIONAS ATSINAUJINS BENDROMIS PASTANGOMIS

Sausio pabaigoje savivaldybėje svečiavosi Lietuvos futbolo federacijos prezidentas Tomas Danilevičius kartu su Utenos apskrities futbolo federacijos prezidentu Dainiumi Širviu. Susitikimo metu buvo aptartos bendradarbiavimo sąlygos atnaujinant Kraštonos progimnazijos stadioną, kurio rekonstrukcijos vertė viršija milijoną eurų. Futbolo federacijos atstovai įsipareigojo prie projekto prisidėti finansuodami sintetinę stadiono dangą.

„Labai svarbu, kad yra futbolo plėtra Utenoje. Gerinant miesto sporto infrastruktūrą, „Utenio“ klubas turės galimybę kovoti dėl aukštesnių rezultatų čempionate. Taip pat, be abejo, svarbu, kad yra ugdomas jaunimas, kuris galbūt papildys ir Lietuvos nacionalinės rinktinės gretas,“ – paklaustas apie projekto svarbą Lietuvos futbolui kalbėjo Tomas Danilevičius.

„Džiaugiamės, jog Lietuvos futbolo federacija vertina mūsų regioną, klubo veiklą. Tikiu, kad suvienytos jėgos šiame projekte suteiks galimybę tiksliai tobulėti tiek progimnazijos, tiek „Utenio“ klubo jauniesiems futbolininkams,“ – sakė meras Alvydas Katinas (kairėje).

Sadione bus įrengta futbolo aikštė su sintetine danga, 100 metrų bėgimo takelis, apšvietimas ir žiūrovų tribūnos. Jis atitiks visus FIFA reikalavimus rengti tarptautines varžybas. Planuojama, jog stadiono rekonstrukcija prasidės dar šiemet.

ALYTAUS r.

Vitana Bručienė

SAVIVALDYBEI – SIMBOLINĖ ŠAULIŲ DOVANA

bendradarbiavimą ir paramą Lietuvos šaulių sąjungos Alytaus apskrities karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-ajai rinktinei“.

Rajone daugėja jaunimo, dalyvaujančio Lietuvos šaulių sąjungos veikloje, kurią finansuoja savivaldybė. Šaulių sąjungos organizuojamoje Neformaliojo vaikų švietimo programoje pernai dalyvavo beveik 200 mokinių. Šiemet programa taip pat vykdoma, joje dalyvauja 200 mokinių. Populiarija Šaulių sąjungos būreliai mokyklose, organizuojami žygiai, socialinės veiklos. „Šaulių veikla yra svari ugdant jaunosios kartos patriotiškumą, vertybes, meilę ir pagarbą savo kraštui. Iš jaunųjų šaulių išauga ne vienas Lietuvos karys, todėl, manau, skiriama parama organizacijai yra prasminga“, – sako meras A. Vrubliauskas.

AKMENĖ Rajone pirmą kartą lankėsi teisingumo ministrė Evelina Dobrovolska. Ministrė kartu su viceministre Jurga Greičienė atvyko į Telšių apylinkės Akmenės teismo rūmus, diskutavo su darbuotojais ir vietos valdžios atstovais. Susitikimo metu rajono meras Vitalijus Mitrofavonas pabrėžė, kaip svarbu išlaikyti teismo rūmus Akmenės rajone ir užtikrinti paslaugų prieinamumą visiems gyventojams.

ANYKŠČIAI Kavarskas – mažoji Lietuvos kultūros sostinė 2022 kviečia visus, mylinčius šį mažą Lietuvos miestą, vasario 20 d. į Kavarską į sostinės renginių atidarymą.

BIRŠTONAS Birštono ir Prienų rajono savivaldybės sutarė dėl bendradarbiavimo „Tūkstantmečio mokyklų“ projekte. „Tūkstantmečio mokyklų“ projekte gali dalyvauti savivaldybės, kuriose mokosi daugiau nei 1000 mokinių. Mažosios, kuriose yra mažiau mokinių, gali suteikti pajėgumus ir dalyvauti su kitomis savivaldybėmis.

BIRŽAI Biržų centriniame stadione vyko Žiemos sporto šventė, sukvietusi per 150 aktyvų poilsį propaguojančių biržiečių. Žiemos sporto šventė – tai projekto „Sporto renginių organizavimas Biržų rajone“ renginys, bendrai finansuojamas rajono kūno kultūros ir sporto centro bei Sporto rėmimo fondo lėšomis. Projekto tikslas – skatinti Biržų rajono bendruomenę aktyviai leisti laisvalaikį, dalyvaujant įvairiose sportinėse veiklose ir varžybose.

DRUSKININKAI Druskininkų Visuomenės sveikatos biuras Meilės dieną vasario 14 d. pakvietė gyventojus ir svečius paminėti šiaurietiškojo ėjimo žygį.

JONAVA Savivaldybės meras LSA prezidentas Mindaugas Sinkevičius dalyvavo Prezidento Gitano Nausėdos inicijuotoje diskusijoje dėl infliacijos pasekmių švelninimo. „Savivaldybės ieško visų galimų sprendimų. Gyventojams skiriamos ir vienkartinės pašalpos arba parama išimties tvarka, įvertinus individualią šeimos ar asmens situaciją. Tačiau ilgalaikėje perspektyvoje reikalingi politiniai sprendimai ir Vyriausybės parama“, – susitikime sakė M. Sinkevičius.

JONIŠKIS Savivaldybė dalyvauja tarptautiniame projekte „Pasitikėjimo tiltai“ ir palaiko ryšius su Zborovo (Ukraina) savivaldybe, kurios atstovai planuoja vasarą apsilankyti Joniškėje. Projekto tikslas – ES šalių ir Ukrainos keitimasis patirtimi, skirtingų šalių ir kultūrų piliečių suartinimas, tarptautinių partnerystių tarp Europos savivaldybių plėtojimas. Projekte dalyvauja 20 savivaldybių iš Lietuvos, Ukrainos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Slovakijos.

KELMĖ Vasario 15 d. Kelmės krašto muziejuje atidaryta paroda „Lietuvos valstybingumo įsitvirtinimo ženklai“, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo dienai paminėti. Parodoje norima parodyti, kaip valstybingumo įtvirtinimą pažymėdavo Kelmėje ir kitose Lietuvos vietose.

KLAIPĖDA Vykusiame Klaipėdos mero Vytauto Grubliausko susitikime su aplinkos ministru Simonu Gentvilu ir viceministrais Raminta Radavičiene bei Danu Augučiu buvo aptarti aktualūs miestui klausimai. Miesto vadovas pasidžiaugė geranorišku Aplinkos ministerijos vadovų nusiteikimu, sprendžiant klausimus, kurie jei ne dabar, tai artimiausioje perspektyvoje vienaip ar kitaip bus svarbūs visiems klaipėdiečiams.

LAZDIJAI Vasario 4 d. Būdviečio laisvalaikio salė, po pusmetį trukusios vidaus patalpų renovacijos, atvėrė duris saviveiklininkams ir svečiams. „Šiandien ramiai galiu pasakyti – ištėsėtas dar vienas pažadas, atliktas labai svarbus darbas. Būdviečio seniūnijos gyventojams, bendruomenei, kultūros centro darbuotojams ir saviveiklininkams tai dar viena nauja pradžia, dar vienas žingsnis į priekį. Tik bendrų pastangų dėka pasiekiami tokie akivaizdūs rezultatai“, – kalbėjo merė Ausma Miškinienė.

MOLĖTAI Rajono meras Saulius Jauneika susitiko su Teltonikos įmonių grupės prezidentu Arvydu Paukščiu ir „Teltonika Racing“ komandos 2022 metų Dakaro ralyje lenktynininku Lietuvos ralio čempionu Vaidotu Žala. Vaidoto Žalos komanda, kurią remia „Teltonika“, išreiškė norą Molėtuose pasodinti parką, taip kompensuojant aplinkai už sporto varžybose automobilių išmetamas anglies dvideginio dujas.

PANEVĖŽIO r. Savivaldybės administracija inicijavo pirmąjį Panevėžio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2023–2030 m. rengimo etapą – su VšĮ „Regionų vystymo sprendimai“ pasirašyta sutartis dėl vidaus ir išorės aplinkos analizės parengimo paslaugų. Parengus aplinkos analizės dalį ir nustačius savivaldybės pagrindines stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes, bus nustatyta esama savivaldybės raidos vieta ir vaidmuo šalies kontekste.

RASEINIAI Raseinių rajono savivaldybė ir VšĮ „Atrask Raseinius“ vykdo atvirą idėjų konkursą naujiems Raseinių miesto vartams sukurti. Konkurso tikslas – sukurti šiuolaikiškus ir patrauklius miesto vartus Raseinių miesto gyventojams ir svečiams. Pateiktos idėjos iki vasario 21 d. bus eksponuojamos Raseinių Marcelijaus Martinaičio viešojoje bibliotekoje.

TAURAGĖ Prie dalies Tauragės autobusų stotelių gyventojai jau gali išvysti sumontuotas realaus laiko informacijos švieslentes, kurios parodo už kiek laiko atvyks autobusas. Savivaldybė skatindama gyventojus dažniau naudotis viešuoju transportu, įrengs 20 realaus laiko informacijos švieslenčių, kurios padės gerinti viešojo transporto kokybę ir paskatins gyventojus dažniau rinktis viešąjį transportą. Švieslenčių įrengimas yra Darnaus judumo plano dalis.

KRETINGA

Inga Tirevičiūtė

KURIASI NASRĖNŲ BENDRUOMENINIAI SENJORŲ NAMAI

Kūlpėnų bendruomenės centro „Kūlpėnai“ iniciatyva, šalia Vyskupo M. Valančiaus gimtinės muziejaus, renovuotas buvęs senelių globos namų pastatas, kuriame įsikūrė Nasrėnų bendruomeniniai senjorų namai. Trumpalaikė ir ilgalaikė socialinė globa bus teikiama 17 asmenų. Vasarį planuojama priimti pirmuosius gyventojus, pirmumo teisė – Kretingos rajono savivaldybės gyventojams. „Rūpinimasis pagyvenusiais žmonėmis – nelengvas kelias, reikalaujantis atsidavimo, atjautos ir kantrybės. Naujai suburto kolektyvo tikslas sukurti namų šilumą ir jaukumą. Senjorų namuose vykdytume stacionarinę trumpalaikę ir ilgalaikę pagyvenusių ir neįgaliųjų asmenų globą, apgyvendinsime senyvo amžiaus žmones, senyvo amžiaus ar suaugusius asmenis su sunkia negalia, išskyrus psichinę negalią, kuriems būtina nuolatinė priežiūra“, – teigė projekto iniciatorė Kūlpėnų bendruomenės centro „Kūlpėnai“ pirmininkė Jūratė Mačernienė.

Dviejų aukštų pastate patogiam judėjimui užtikrinti įrengtas naujas neįgaliųjų keltuvai, pirmame ir antrame aukštuose įrengtos poilsio zonos. Namų gyventojams medicininę priežiūrą užtikrins Kretingos rajono savivaldybės viešoji įstaiga Kartenos pirminės sveikatos priežiūros centras.

PALANGA

Jurgita Vanagė

MODERNIZUOJAMAS GATVIŲ APŠVIETIMAS

Palangos gatvėse vyksta darbai – seni ir netaupūs gatvių apšvietimo šviestuvai keičiami į energiją taupančius LED šviestuvus. Šiuo darbų etapu iki vasario planuojama pakeisti šviestuvus Malūno gatvėje ir pėsčiųjų take, Vasario 16-osios, Jūratės ir Žvejų gatvėse.

Palangos miesto meras Šarūnas Vaitkus atkreipė dėmesį, kad šiuo metu kurorte didžiąją dalį šviestuvų vis dar sudaro senos kartos šviestuvai, kurie neefektyviai naudoja elektros energiją, tad energijos sąnaudos gatvių apšvietimui vis dar didelės, o apšvietimas ne visose gatvių atkarpose yra kokybiškas. „Pakeitus senus šviestuvus į LED, gatvės bus ne tik geriau apšviestos, bet ir pavyks sutaupyti – planuojama, kad modernizuojamose gatvių apšvietimo atkarpose galutinės energijos sąnaudos sumažės apie 40 procentų“, – sakė meras.

IGNALINA

Lina Kovalevskienė

NUSILENKTA IEVOS SIMONAITYTĖS TALENTUI

Ievos Simonaitytės metams ir 125-ajai jos gimimo sukakčiai skirta meninė popietė sausio pabaigoje surengta Ignalinos rajono Vidiškių dvare. Žinomai rašytojai skirtą dedikaciją „Buvau! Mylėjau!“ ignaliniėiams ir atvykusiems svečiams dovanuoja Visagino „Europe direct“ centras, Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos filialai ir Vidiškių dvaras, kurio savininkai Mozeriai renginiui maloniai atvėrė puošnios menės duris.

Renginio sumanytoja Indrė Gruodienė ir Vidiškių bei Naujojo Daugėlišio bibliotekinių Dalė Švilpienė ir Renata Rastienė, priminė rašytojos gyvenimo faktus.

Jausmingas aktorės Virginijos Kochanskytės balsas perdavė Ievos Simonaitytės kūrybos ir gyvenimo aistrą, jos tvirtą lietuvininkės būdą. Žiūrovus ypač sujaudino aktorės skaityta romano „Vilius Karalius“ ištrauka apie mažąją Barbutę ir įspūdingas, tarpais skaniai nusijuokti privertęs vaizdelis iš apsakos „Pikčiūnienė“.

Aktorės kuriamą rašytojos paveikslą gražiai papildė pianistės Beatos Vingraitės muzika ir Kauno muzikinio teatro solisto Egidijaus Bavikino atliekamos dainos.

ELEKTRŲNŲ POTENCIALAS TAPTI NAUJOVIŠKŲ IR IŠMANIUOJŲ MIESTU

„Sklypas ribojasi su Elektrėnų marių įlanka, įsijungdamas į sporto ir laisvalaikio rekreacinių zonų kompleksą. Tokia vieta įpareigoja kurti išskirtinės, konceptualios architektūros pastatą, kuris tiktų ateities Elektrėnų miesto gyventojui, būtų svetingas, skatintų sveiką gyvenimą ir bendruomeniškumą“, – sako Vytautas.

Jis ne be priežasties pamini sveiką gyvenimą ir bendruomeniškumą.

Pasak jo, būtent šios frazės jam labiausiai įsijungia su ateities miesto koncepcija.

„Tikiuosi, kad ateities miestuose gyvens laimingi žmonės darnoje su juos supančia aplinka. Manau, kad architektūra, erdvių planavimas gali svariai prisidėti prie laimės komponentų kūrimo. Kas tie laimės komponentai? Visų pirma – sveikata. Sveikas žmogus yra laimingas žmogus, todėl pastatai ir erdvių planavimas turi užtikrinti sveikos gyvensenos sąlygas. Tai ir statyba iš natūralių, netoksiškų medžiagų, pakankama patalpų insoliacija, triukšmo mažinimas, sąlygų darniam judrumui sudarymas ir universalus dizaino diegimas.

Antra – bendruomeniškumas. Daugelis pasaulio mąstytojų, filosofų, sociologų, tokių kaip Zygmuntas Baumanas, Anthony Giddensas pastebi, kad šiandien žmonės yra per daug vieniši, per daug izoliavęsi nuo bendruomenės. Tokioje autonomine visuomenėje plinta psichikos ligos, stiprėja svetimųjų, kito mąstymo, kito požiūrio žmonių baimė,

didėja priešiškas vieni kitiems. Manau, kad architektūra gali ir turi spręsti šias problemas.

Išmanus miestas – tai sumanus, išmintingas suplanuotas miestas, kuriame gera gyventi, dirbti, kurti, kuriame darniai sugyvena įvairaus amžiaus, pažiūrų, įsitikinimų žmonės su juos supančia aplinka. Manau, darnumo ir išmanumo reikia mokytis iš gamtos, kurioje viskas atsinaujina. Svarbu tinkamai panaudoti natūralius gamtinius resursus: saulę, vėją, liūtų tam, kad būtų užtikrinti energiniai poreikiai ir kuriama sveika aplinka“, – įsitikinęs V. Jarutis.

Vaikinas pasakoja, kad jį labiausiai domina šiuolaikinė architektūra – darniai įsiliejanti į aplinką, nesiekianti išsiškoti, tačiau deklaruojanti idėją, mintį, reflektuojanti, o kartais ir polemizuojanti su kultūrine tradicija.

„Domiuosi įvairių regionų architektūra, tradicinių medžiagų ir bioklimatinių veiksnių panaudojimu. Visada siekiu įsijausti į vietą, kurioje kuriamas projektas, kruopščiai išanalizuoti istorinę-urbanistinę raidą, gamtinę aplinką. Pajusti vietos dvasią, jos DNR kodą. Idėjos kyla intuityviai.

Žaviuosi Alvaro Aalto, Louiso Kahno, Peterio Zumthoro kūryba. Žavi Francis Kere, Anupama Kundoo ir tarptautinės organizacijos „Let's build my school“ iniciatyvos, jų gebėjimas suburti žmones, įvairių sričių specialistus viešiesiems projektams, kurių metu gimsta unikalūs statiniai, panaudojant vietinius žmogiškuosius ir materialinius resursus, kurie kartu yra ir tradiciniai, ir inovatyvūs, kurie kuria vietos dvasią“, – sako V. Jarutis.

Prie konkurso „Išmanusis miestas 8“ prisijungęs architektūros studentas Vytautas Jarutis įsitikinęs, kad sovietmečiu moderniojo miesto eksperimentu tapę Elektrėnai turi erdvės plėtrai ir naujovių pritaikymui, tad šis miestas – puiki vieta ateities projektams.

„Manau, kad ne viskas tais ankstesniais laikais buvo daroma blogai. Šalia gyvenamųjų daugiabučių buvo statomi darželiai, mokyklos, sporto ir laisvalaikio centrai. Užtvėnkus Strėvos upę, suformuotos Elektrėnų marios, šalia kurių įkurtos rekreacinės zonos, pastatyta pirmoji Lietuvoje ledo arena. Visa tai skatino bendruomenišką gyvenimo būdą, turiningą laisvalaikį.

Esu įsitikinęs, kad Elektrėnai turi didžiulį potencialą transformuotis į šiuolaikinį išmanų miestą, išnaudojant strateginę pusiaukelės padėtį tarp Vilniaus ir Kauno, turint išskirtinio grožio gamtinę aplinką“, – sako V. Jarutis.

Vaikinas konkurse „Išmanusis miestas“ pasirinko teritoriją Elektrėnų marių pakrantėje. Jo teigimu, ši vieta yra unikali.

PAKRUOJO NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ TERITORIJOS VIZIJA

Naudingosios iškasenos – laikinos, nes vieną dieną tiesiog pasibaigs. Tokią mintį kelia projekte „Išmanusis miestas 8“ dalyvaujanti komanda „GASP Landscape“, norinti sukurti naują, ilgalaikę viziją Dolomito teritorijai Pakruojyje.

Pakruojis laikomas mažiausiai miškingu rajonu visoje Lietuvoje, o miškų ploto nedidina ne vienus metus vykstančios ir dar vykiančios dolomito skaldos kasybos. Keliama problema, kad šalia Pakruojio esanti teritorija yra nepatraukli, neįveiklinta, nesutvarkyta ir nepritaikyta turizmo reikmėms. Šią vietą norima pritaikyti poilsiui ir industriniam turizmui, todėl prašoma suprojektuoti apžvalgos aikšteles, apžvalgos takus ir bokštą, vandens pramogų infrastruktūrą, ultralengvųjų orlaivų pakilimo taką.

„GASP Landscape“ komanda, kurią sudaro Simona Reičiūnaitė, Paulius Usevičius, Gabija Petkūnaitė ir Amedeo Ardolino, teigia, kad kuriant projektus Dolomito teritorijai reikia atsižvelgti ir į poreikius ateityje.

„Pagrindinė problema dėl naudingųjų iškasenų teritorijų – kaip ta vietovė bus naudojama tada, kai baigsis resursai. Savo pasirinktai teritorijai norime numatyti ilgalaikę viziją, kaip pažėistas kraštovaizdis gali būti atkurtas ir išmaniai integruotis prisitaikant prie šių dienų poreikių.

Ši vizija galėtų būti įgyvendinta etapais.

Nors dolomito kasyba pažeidė natūralų teritorijos kraštovaizdį, tai atveria galimybę jį atkurti, išmaniai integruoti, pritaikyti rekreacijai, skatinti bioįvairovę, puoselėti žaliąją ir mėlynąją infrastruktūrą. Norime akcentuoti, kad gyventojus sudaro ne tik žmonės, bet ir kitos gyvybės formos: augalija, gyvūnija.

Šios gyvybės formos atlieka itin svarbų vaidmenį, nes gamtoje natūraliai susiformavę procesai yra efektyvūs, tvarūs, paprasti ir gali padėti miestams kovojant su išylančiomis problemomis. Galiausiai, siekiame patrauklios vietos pabūti gamtoje, pritraukti lankytojų, miesto žinomumo tarptautiniu mastu“, – apie savo planus pasakoja „GASP Landscape“ komanda.

„Išmaniojo miesto“ dalyviai pabrėžia, kad kuriant ateities miestus reikės vis labiau atsižvelgti ne tik į aplinkos, bet ir į klimato kaitos sąlygas.

„Dažnesni kritulių ir temperatūros ekstremumai, auganti populiacija, didėjantis energijos suvartojimas, mažėjanti biologinė įvairovė kelia daug susirūpinimo, tačiau žmonių gebėjimas prisitaikyti ir pasimokyti iš savo klaidų teikia viltį, kad ateities miestai bus atsparūs ir tvarūs. Automatizacija ir dirbtinis intelektas taps vieni iš aspektų,

palengvinančių žmonių gyvenimus, naujos mobilumo strategijos performans esamą infrastruktūrą ir kardinaliai pakeis mūsų judėjimą mieste. Norime tikėti, kad ateities miestas bus skirtas ne tik įvairių rasių bei kultūrų žmonėms, bet ir florai bei faunai, o išmaniosios technologijos bus tik priemonė, skirta palengvinti kasdienybę.

Vienas iš pagrindinių išmaniojo miesto bruožų yra jo „protingi“ gyventojai. Esant stipriam bendruomenės įsitraukimui, miesto plėtra užtikrina gyventojų gerovę, todėl yra tausojama jų gyvenamoji aplinka“, – teigia komanda.

Komanda taip pat atskleidė, kas juos labiausiai įkvepia. „Tai – žymios istorinės asmenybės, tokios kaip Versalio rūmų sodų autorius Le Notre, taip pat šių dienų olandų kraštovaizdžio dizaineris Pietas Oudolfas. Dirbdami prie įvairių projektų būtent iš olandų semiamės daugiausia žinių apie kraštovaizdį. Tai šalis, kurioje visada reikėjo ieškoti alternatyvių sprendimų prisitaikant prie klimato, drėgno dirvožemio, rasti patogius būdus maistui auginti. Tai tik dalis iššūkių, su kuriais susidurs ateities miestai.

Be jau minėtų vardų, mus taip pat įkvepia jautrus olandų biuro „West8“ ir belgų dizainerių OMGEVING požiūris į kraštovaizdį“, – sako „GASP Landscape“ nariai.

„Išmanusis miestas“ – tai analogų Lietuvoje neturintis projektas, kuris apjungia Lietuvos valstybines institucijas, savivaldybes ir aukštųjų mokyklų architektūros, urbanistikos, inžinerijos, kraštovaizdžio architektūros studentus bei profesionalus. Visi jie projekto metu drauge siekia atkurti mažuosius miestus ir padidinti jų konkurencingumą Lietuvos

miestų kontekste. Šiais metais dalyvauja rekordinis skaičius – 8 savivaldybės: Elektrėnų, Anykščių, Radviliškio, Utenos, Kėdainių, Širvintų, Raseinių ir Pakruojo.

Daugiau apie „Išmanusis miestas“ projektą skaitykite: <https://structum.lt/ismanusis-miestas/>.

KĖDAINIAI PUIKI VIETA ŠEIMAI IR VERSLUI KURTI

Kėdainiai svečius pakeri savo grožiu, o patys kėdainiečiai teigia: tai – puiki vieta šeimai ir verslui kurti. Šis miestas nepalaužia puošti, o jį puoselėti padeda ir patys jo gyventojai. Tokie yra sutuoktiniai Jurgita ir Gediminas Norkai, prieš 15 metų grįžę iš Jungtinės Karalystės, čia įsikūrę ir įsteigę krovinių gabenimo įmonę „Linėja transport“.

KĖDAINIŲ VAIZDAIS PAPUOŠĖ NET VILKIKĄ

„Kėdainiai yra strategiškai patogioje vietoje – iki Kauno galima nuvažiuoti vos per 30–40 min. Po 11 įmonės gyvavimo metų galia drąsiai teigti: su kėdainiečiais dirbti lengviausia. Žmonės čia paprasti ir darbštūs“, – džiaugėsi kraštiečiais iš čia kilusi Jurgita.

Sutuoktinių įsteigta įmonė mielai prisideda prie miesto švenčių organizavimo, teikia paramą Kėdainių gyventojams. Pvz., prieš dvejus metus visiems Kėdainių miesto ir rajono darželiams padovanojo po šiltnamį.

Meilę miestui atspindi ir sprendimas vieną iš vilkikų papuošti Kėdainių vaizdais. Įmonė veikia Kėdainių senamiestyje. Anot Jurgitos, kartais miesto svečiai juokauja, kad Kėdainių senamiestis – tarsi mažasis Vilniaus Gedimino prospektas.

Senamiestis yra viena iš trijų vietų, kurią nusprendė nacionalinio architektūrinių ir urbanistinių idėjų konkurso „Išmanusis miestas 8“ dalyviams patikėti sutvarkyti Kėdainių rajono savivaldybė. Jurgita pasakojo, kad, turėdami įmonę senamiestyje, jiedu su vyru jaučia pareigą šį puoselėti: „Tai ir darome. Įmonė visais metų puošia pastatą, kartu papuošdama ir pačią Didžiąją gatvę. Vasarą puošiamė gėlynais, žiemą – išskirtinėmis dekoracijomis. Taip įmonę padarėme patrauklia fotografavimosi vieta. Investuojame į tai daug ir tai yra dovana miestui ir miesto žmonėms“.

ĮSIMYLĖJO MIESTĄ DĖL RELJEFO

Paklausta, kas Kėdainiuose yra žaviausia, Jurgita išskyrė atnaujintą miesto parką. Pastarąjį išskyrė ir kitos kartos atstovas, Kėdainių krašto garbės pilietis buvęs gydytojas Vitolis Laumakys, pirmąkart į Kėdainius su žmona architektė atvažiavęs iškart po studijų

universitete, 1961 m. „Man iš karto patiko Kėdainių reljefas, kad čia – ne plynas laukas, be to, čia pat tekėjo upė. Miestas pasirodė nepaprastai patrauklus, nors tada jis buvo toks, sakyčiau, nelabai sutvarkytas“, – atviravo pašnekovas.

Sutuoktinių laimei, Kėdainiams kaip tik stigo gydytojų ir architektų, o dar ir butą iškart pasiūlė. Taip ir įsikūrė mieste prie Nevėžio.

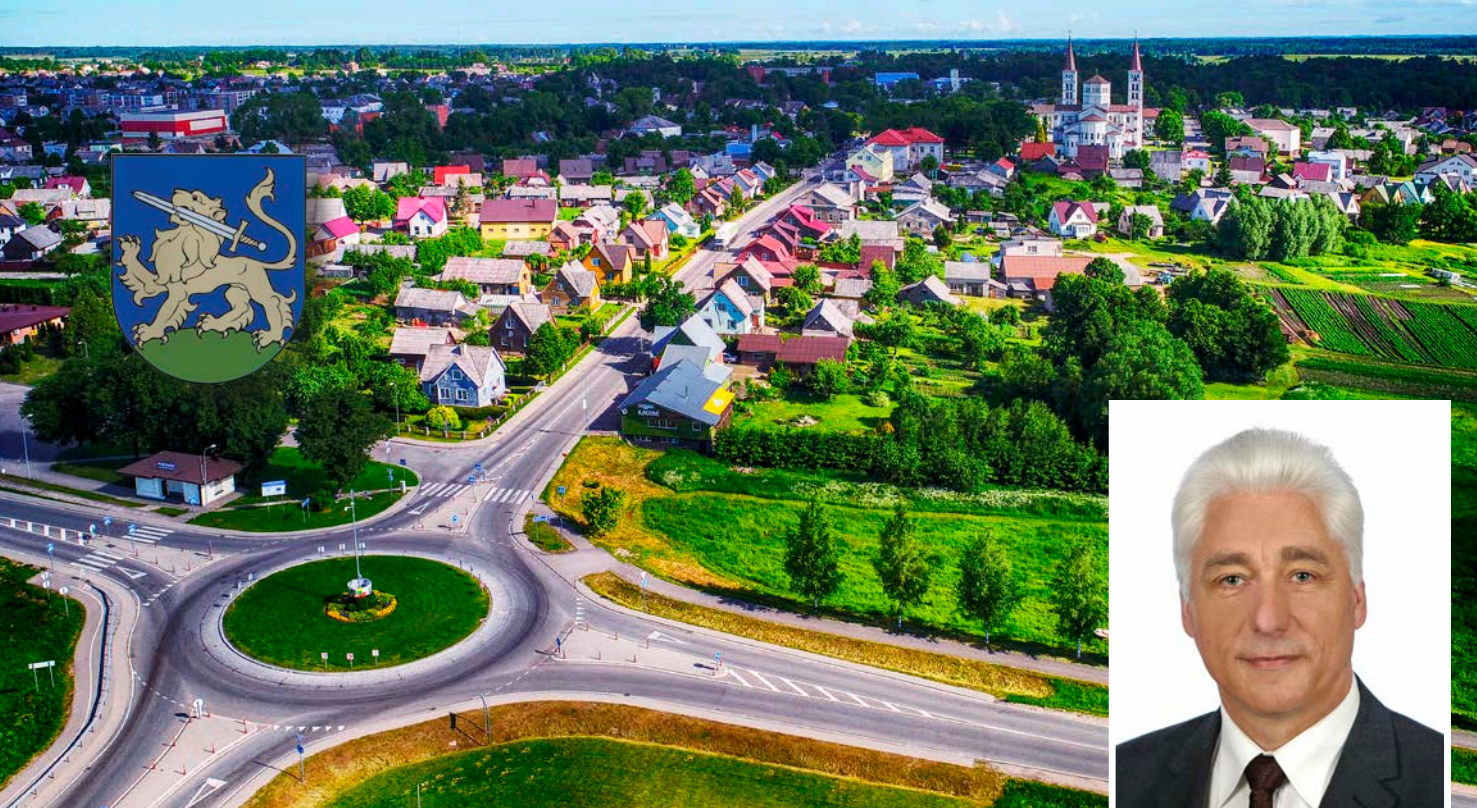
NUO PARKO IKI AERODROMO

V. Laumakys iki šiol myli Kėdainius. Mielai pasivaikšto po išpuoselėtą miesto parką. Pašnekovą žavi ir senamiestis. „Man patinka, kaip jis tvarkomas, nors išplanavimas yra toks, kad jis nepasiduoda lengvai tvarkyti. Bet malonu praeiti siauromis senamiesčio gatvelėmis, pamatyti, kas išliko iš praeities“, – kalbėjo V. Laumakys.

Miesto svečiams buvęs gydytojas mielai aprodytų Didžiąją gatvę, kurioje apstu istorinių pastatų, žavių parduotuvėlių, nuvestų ir į gatvelę, kurios išplanavimas yra išlikęs iš XVII amžiaus. Taip pat papasakotų atvykėliams apie kažkada buvusį didžiulį Kėdainių aerodromą – jame galėdavo tūpti keturmotoriai lėktuvai. „Kai jie skrisdavo, sukeldavo tokį triukšmą ir vėją, kad kai kam net stogai sujudėdavo“, – juokėsi V. Laumakys.

Taigi, Kėdainiai – istorija alsuojantis miestas, kuriame puikiai jaučiasi įvairių kartų atstovai ir, kur kiekvienas randa ką nors sau įdomaus.

Antanas ČERNECKIS
Rietavo savivaldybės meras

MAŽA SAVIVALDYBĖ REFORMŲ SKERSVĖJUOSE

Dalia BARČYTĖ

Kokias galimybes mažai savivaldybei atveria ar kokias grėsmes sukelia šiais metais pradėtas „Tūkstantmečio mokyklos“ programos ir sveikatos priežiūros įstaigų tinklo pertvarkos įgyvendinimas, kalbamės su Rietavo savivaldybės meru Antanu Černeckiu.

Gerb. mere, 2022-ieji atėjo net su keliomis reformomis, ar nekyla minčių, kad tai ir tam tikra grėsmė mažoms savivaldybėms?

Esame pripratę kovoti už savo būvį. Ypač skaudžiai mažesnes savivaldybes paliečia valstybinių įstaigų centralizavimas, nes tai lemia įvairių paslaugų, darbo vietų mažėjimą savivaldybėse. Abejoju, ar yra įvertinama grėsmė kaimų ir miestelių tuštėjimui ir traukimuisi, didžiausią dėmesį ir finansavimą skiriant didiesiems miestams. Tokiu būdu mažinamas patrauklumas apsigyventi mažesnėse savivaldybėse.

Kadangi dar kepurėjamės iš pandemijos, sukėlusios nemažai problemų sveikatos apsaugoje, kokias mintis sukelia Vyriausybės patvirtinti sveikatos priežiūros įstaigų tinklo pertvarka?

Naujovė, kuri numatyta savivaldybėms, kurti naujus darinius – Sveikatos centrus. Numatoma, kad Sveikatos centre bus vykdomas paslaugų teikimo koordinavimas savivaldybės teritorijoje, rūpinimasis, kad paslaugų prieinamumas ir kokybė gyventojams gerėtų. Numatytas siekis teisingas, tačiau kaip jį įgyvendinti – nėra aišku. Sveikatos centre numatytas paslaugų paketas mažesnėms savivaldybėms sunkiai įgyvendinamas. Pavyzdžiui, dienos stacionaro,

ambulatorinės gydytojo chirurgo paslaugos, geriatrinės tarnybos paslaugos dėl specialistų trūkumo turės būti teikiamos bendradarbiavimo sutarties pagrindu su kita savivaldybe. Taip paslaugos buvo teikiamos ir anksčiau, taigi esminio pokyčio čia nematyti. Be kita ko, pacientas turi teisę rinktis gydymo įstaigą, ar numatyta bendradarbiavimo sutartis turės įtakos paciento pasirinkimui, nėra aišku. Gydytojų skaičiaus augimo nėra, mažinamos stacionarios sveikatos priežiūros paslaugos arčiau gyventojų gyvenamosios vietos. Gyventojams iš atokesnių vietovių bus sudėtinga pasiekti didžiuosius miestus antrinio, tretinio lygio paslaugoms.

Didelį rūpestį kelia ir psichikos sveikatos klausimai. Manau, kad valstybės siekis turi būti psichikos sveikatos paslaugų prieinamumas kiekvienoje savivaldybėje, nepaisant jos dydžio. Paslaugų netolygumas šioje srityje sukuria dideles problemas. Būtina atsižvelgti į tai, kad šalyje trūksta specialistų, numatyti finansavimą proporcingai prisirašiusių skaičiui, o ne apibrėžti darbo laiką kiekvieną dieną.

Jūsų manymu, į ką reikėtų atsižvelgti vykdant šią pertvarką ir kiek laisvės palikta savivaldai?

Vykdant pertvarką savivalda čia matoma, kaip pertvarkos dalyvis arba stebėtojas.

Kita reforma susijusi su švietimu – startuoja „Tūkstantmečio mokyklų“ programa, ar Rietavo savivaldybė dalyvaus programoje?

Gaila, tačiau šioje programoje negalime dalyvauti kaip atskira savarankiška savivaldybė, nes reikia turėti ne mažiau 1 000 moksleivių ir 3 mokyklas po 200 moksleivių. Į pirmą

etapą, kuris prasideda šį pavasarį, paraiškos neteiksime, o per šiuos metus ieškosime savivaldybės, su kuria galėtume sudaryti bendradarbiavimo sutartį ir dalyvauti šioje programoje.

Kaip ši programa paveiks Rietavo savivaldybės ugdymo įstaigų tinklą?

Ši programa neturi jokios įtakos ugdymo įstaigų tinklui Rietavo savivaldybėje. Atsižvelgdami į realią situaciją ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus rengiame Rietavo savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2021–2027 metų bendrąjį planą.

Jūsų manymu, kaip tie pokyčiai pagerins ugdymo kokybę?

„Tūkstantmečio mokyklų“ programos pagrindinės kryptys – įtrauktis, STEAM, kultūrinis ugdymas ir lyderystė. Tikimės, kad įgyvendinant šią programą moksleiviai turės didesnes galimybes gauti kokybiškas ugdymo sąlygas ir išsilavinimą. Bus stiprinamos mokytojų ir vadovų kompetencijos, gerinama mokyklos infrastruktūra ir ypač daug dėmesio skiriama įtraukiojo ugdymo sąlygoms kurti ir stiprinti, nes kasmet auga įvairių poreikių turinčių mokinių skaičius.

Kiek tiesos teiginyje, kad mažose gimnazijose yra prastesni mokinių rezultatai?

Mažosios gimnazijos dažniausiai yra miesteliuose, tad dėl žemesnio socialinio, ekonominio ir kultūrinio lygio neretai tėvai mažiau dėmesio

skiria vaikų išsilavinimui, o moksleiviams atsi-
randa ir mokymosi motyvacijos trūkumas. Be
to, esant mažesniems gimnazijų klasėms, moks-
leiviams nėra įmanomas norimų mokomųjų
dalykų pasirinkimas. Palyginti su didmiesčiais,
kaimiškose gimnazijose besimokantys moks-
leiviai neturi nei finansinių, nei kitokių gali-
mybių naudotis korepetitorių paslaugomis.
Mokinių rezultatams įtakos turi ir mokyklos
vadovų, mokytojų profesionalumas ir jų suge-
bėjimas motyvuoti moksleivius. Džiaugiamės,
kad Rietavo savivaldybės Tverų gimnazija
dalyvauja programoje „Kokybės krepšelis“, jau
matome gerus poslinkius ugdymo kokybėje ir
mokytojų kompetencijų stiprėjime.

**Kokios didžiausios mažos savivaldybės švie-
timo problemos ir kiek palanki jų sprendimui yra
Vyriausybės politika?**

Didžiausia problema – mažėjantis mokslei-
vių skaičius.

**Viena skaudžiausių daugelio savivaldybių
problemų – pedagogai. Kokia situacija Rietavo
savivaldybėje?**

Šiuo metu pedagogų turime pakankamai,
tačiau netrukus teks ieškoti ikimokyklinio
ugdymo, matematikos, fizikos, lietuvių ir rusų
kalbų specialistų.

**Nuo 2024 m. planuojama pradėti įtraukti
ugdymą? Kiek tai realu, Jūsų manymu? Ar pla-
nams įgyvendinti nesutrukdyt švietimo specia-
listų trūkumas (psichologai, logopedai, specialieji
pedagogai, socialiniai pedagogai, mokytojo
padėjėjai, mokinių asistentai)?**

Taip, tai labai aktuali tema. Jau kelerius
metus ieškome psichologo ir nepašau, kad
greitai rasime. Kitų specialistų šiuo metu
turime, tačiau jiems būtina susipažinti su nau-
jausia metodika dirbant su specialiuoju poreikių
vaikais, dalyvauti mokymuose, seminaruose,
praktiniuose užsiėmimuose. Mokymai turi

vykti ir visiems dalykinių specialybių mokyto-
jams. Tai – sunkus, daug kantrybės ir pasiauko-
jimo reikalaujantis uždavinys.

**Švietimas tikriausiai kaip nė viena kita sritis
išgyvena nesibaigiančias reformas. Kaip tai atsilie-
pia jaunimo ugdymui, mokyklų bendruomenėms?**

Mokytojai jau pavargę nuo nesibaigiančių
reformų ir naujų reikalavimų, ypač kai didžioji
dalis mokytojų, vyresni kaip 50 metų. Visgi,
gyvenimas ir technologijos keičiasi bei nuolat
reikalauja pokyčių.

**Kokią švietimo viziją matote, tarkime, po
10–15 metų?**

Negaliu prognozuoti. Tikriausiai vis tęsis
reformos, nes ateis naujos kartos ir kita valdžia,
su kuria ir naujas požiūris į švietimo sistemą
Lietuvoje.

Dėkoju už pokalbį.

BENDROS PASTANGOS DUODA TEIGIAMĄ REZULTATĄ

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda tęsdamas
tradiciją rengti išvažiuojamąsias darbo dienas regionuose sausio
27 d. su komanda lankėsi Marijampolėje. Vizitą šiame mieste vals-
tybės vadovas pradėjo nuo apsilankymo senosiose jo kapinėse,
kur padėjo gėlių ant Sausio 13-osios Laisvės gynėjo Rimanto
Juknevičiaus kapo.

Vėliau vyko susitikimas su Marijampolės regiono savivaldybių
merais. Jame kalbėta apie savivaldybių finansinio savarankiškumo
didinimą. Primintina, jog dar 2019 m. vykusiame Prezidentūros
inicijuotame Regionų forume nepakankamą savivaldos finansinį
savarankiškumą merai įvardino kaip vieną kertinių regionų vysty-
mosi stabdžių.

2020-aisiais Regionų forume pavyko sutelkti politines partijas
pasirašyti memorandumą dėl savivaldos savarankiškumo stipri-
nimo. „Praėjusių metų pabaigoje pats pateikiau Seimui teisėkūros
iniciatyvą dėl savivaldybių finansinio savarankiškumo didinimo ir
savivaldybių skolinimosi galimybių praplėtimo. Ties šiuo projektu
glaudžiai dirbame su Lietuvos savivaldybių asociacija, kviečiu visus
toliau dirbti kartu, kalbėti vienu balsu, siekiant konstitucinio įsta-
tymo pataisos plataus palaikymo Seime. Praktika rodo, kad bendros
pastangos galiausiai duoda teigiamą rezultatą“, – sakė Prezidentas.

Šalies vadovas priminė, kad darbo dienų regionuose metu
išgirdus savivaldybių bendrus rūpesčius Prezidentūra inicijavo rei-
kiamus įstatymų pakeitimus dėl neproporcingai didelio savivaldos
finansinio įnašo (tvarkant gatvių apšvietimą ir pan.), kai reikia iškelti
esančias oro linijas ar jas perkelti po žeme.

Prezidento iniciatyva Susisiekimo ministerija parengė kelių finan-
savimo sistemos pertvarką, kuri padidina visoms savivaldybėms
skiriamą lėšų dalį (vidutiniškai daugiau kaip 20 proc.), depolitizuoja
lėšų skirstymą, numato trimetę Kelių priežiūros ir plėtros programos
sąmatą ir suteikia daugiau savarankiškumo pačioms savivaldybėms,
supaprastina lėšų skirstymą. Pertvarką praėjusių metų pabaigoje
patvirtino Seimas.

Šalies vadovas pasidžiaugė, jog Seime pagaliau pajudėjo tiesio-
ginių merų rinkimų įteisinimas. „Padrąsinome Seimą ir Vyriausybę,
kad būtų sustabdyta dėl migrantų antplūdžio įvesta nepaprastoji
padėtis, kas tapo trukdžiu imtis Konstitucijos pataisų. Tai leido
įvykdyti sėkmingą pirmąjį Seimo balsavimą iš dviejų būtinų keičiant

Lietuvos Prezidentas susitiko su Marijampolės regiono savivaldybių merais.

Konstituciją. Kitas balsavimas numatomas pavasario sesijos pra-
džioje“, – sakė Prezidentas.

Šalies vadovas pranešė ir gerą žinią Kazlų Rūdai. Šiam miestui
kartu su Krašto apsaugos ministerija labai rūpi kelias „Kazlų Rūda-
Višakio Rūda“, vedantis į karinį poligoną. Prezidentas informavo, jog
trečiasis jo rekonstrukcijos etapas bus pradėtas šiais metais.

Susitikime su merais taip pat aptartos COVID-19 pandemijos val-
dymo ir vietos ekonomikos aktualijos, planuojamos švietimo ir svei-
katos reformos. Susitikime dalyvavo Marijampolės, Kalvarijos, Kazlų
Rūdos savivaldybių merai Povilas Isoda, Vincas Plikaitis, Mantas
Varaška, Šakių ir Vilkaviškio rajonų savivaldybių merai Edgaras
Pilypaitis ir Algirdas Neiberka.

Popiet Prezidentas dar susitiko su Marijampolės regiono verslo
atstovais, aptars verslui aktualius klausimus bei verslo konkurencin-
gumo didinimo ir sąlygų investicijoms gerinimą. Kartu su pirmąja
ponia Diana Nausėdiene šalies vadovas lankėsi Trečiojo amžiaus
universitete ir bendravo su senjorais jų gerovės užtikrinimo temo-
mis. Socialinė gerovė neapsiriboja tik skurdo mažinimu ir gaunamo-
mis pajamomis, labai svarbi gerovės prielaida yra žmonių sveikata.
Pandemija, perteklinis mirtingumas parodė, kad Lietuvoje vyresnio
amžiaus žmonių sveikatai reikia skirti gerokai didesnę dėmesį.
2020 m. beveik trečdalis 65 m. amžiaus ir vyresnių asmenų Lietuvoje
savo sveikatą vertino blogai. Vidutinė tikėtina sveiko žmogaus
gyvenimo trukmė būnant 65 m. Lietuvoje yra 6,4 metai, t. y. beveik
dvigubai mažesnė nei Europos Sąjungoje.

Prezidento komunikacijos grupės inf.

NEREIKIA GAMINTI PIETŲ – JUOS GALIMA VALGYTI PIVAŠIŪNUOSE

Vytė BRUČIENĖ

Amatų centro darbuotoja, džūkiškų bandų kepėja Stasė Čižauskienė

Šaltą žiemos dieną nėra nieko geriau už šiltą ir sotų maistą. Galbūt sveikos mitybos sekėjai gali prieštarauti, tačiau vargu ar net ir jiems pavyktų atsispirti džūkiškoms bulvinėms bandoms, kepamoms Alytaus rajono Pivašiūnų amatų centre.

Žinia apie piligrimų kelyje Pivašiūnuose ant kopūsto lapo kepamas išskirtinio skonio bulvinės bandas pasklido iš karto, vos Amatų centrui pradėjus veiklą 2013 m.

Per devynerius metus amatų centre apsilankę ir bulvinės bandas mokėsi kepti ir jas ragavo ne vienas žymus šalies veikėjas, politikas, užsienio svečias. Bandų skonį gyrė net svečiai iš Japonijos.

„Esame laimingi, kai sulaukiame žmonių, bet

dar laimingesni, kai svečiai išvažiuoja sotūs ir patenkinti“, – sako Amatų centro darbuotoja Stasė Čižauskienė, kuri ne tik kepa bandas, bet ir veda jų kepimo edukacijas. Šioms bandoms yra suteiktas Tautinio paveldo sertifikatas. Charizmatiškai kepėjai dažnai talkina jos padėjėjas Vytautas Franckevičius. Jie abu svečius įsuka ne tik į virtuvės reikalus, bet ir į šokio bei dainos sūkurį.

Į Amatų centrą atvyksta darbo kolektyvai, bendruomenių atstovai iš kitų rajonų, mokiniai, net ir darželinukų grupės. Dėl COVID-19 pandemijos lankytojų sumažėjo, o dėl karantino negalėdama jų priimti, S. Čižauskienė bandų kepimo mokė naujovėms – socialinio tinklo „Facebook“ „virtuvėje“ Amatų centro puslapyje.

Džūkiškos bandos kepamos ant kopūsto lapo

duonkepėje krosnyje. Centras turi ir mobilią krosnį, kurią vežasi į įvairius renginius. Krosnį galima išsinuomoti, tačiau kartu būtinai vyksta ir Amatų centro darbuotojai.

Džūkijoje bulvinės bandos kepamos ne tik Alytaus rajono Pivašiūnų amatų centre. Jos visos skanios, tačiau kiekvienos šeimininkės – vis kitokios. „Žmonės sako, kad mūsų bandos gardžios“, – džiaugiasi S. Čižauskienė.

Apsilankę Pivašiūnų amatų centre kai kurie lankytojai sugrįžta ne vieną kartą, atsiveža kolegas, šeimos narius, draugus. „Savivaldybei pastačius ir atidarius Amatų centrą nelabai įsivaizdavome, kaip čia reikės dirbti, nepasitikėjome savo jėgomis. Kartu ir nenorėjome dirbti standartiškai, ieškojome savo kelio, ryšio su lankytojais, dirbome, kaip sakoma, iš širdies, ir mums pavyko“, – sako S. Čižauskienė.

Pasak šeimininkės, sausis buvo ramiausias mėnuo, tad norintiems pasimokyti kepti džūkiškas bandas, jų paragauti ar net ir pavalgyti – nereikėjo laukti eilėje.

Paskambinkite telefonu, suderinkite atvykimo laiką, edukacijos temą ir atvyksite žmonių skaičių. Amatų centras dirba antradienį–penktadienį 9.00–18.00 val., šeštadienį 9.00–16.45 val.

Pivašiūnų amatų centre, be bulvinių bandų kepimo, vyksta ir grikių „babkų“ (tradicinio džūkų pyrago iš grikių miltų), pyragų, pyragėlių, bulvinių „švilbikų“ (patiekalas iš virtų bulvių) kepimo edukacijos.

Senujų amatų mylėtojai čia gali pasimokyti medžio drožybės, puodžiaus amato, pinti įvairius dirbinius iš vytelių, lieti žvakes, megzti raštuotas vilnones kojines ar pirštines.

Suvenyrų parduotuvėlėje galima rasti mielių rankdarbių lauktuvėms ar kam nors dovanų.

PANEVĖŽIO RAJONO GARBĖS PILIETIS

Danutė POCIUVIENĖ

Panevėžio rajono savivaldybės taryba Panevėžio rajono Garbės piliečio vardą suteikė Smilgiuose gyvenančiam krašto šviesuoliui Kęstučiui Virgilijui Henrikui Vaičiūnui. Sprendimas priimtas atsižvelgiant į Garbės piliečio vardo suteikimo komisijos siūlymą.

71 metų V. H. Vaičiūnas – buvęs pedagogas, politikas, tautodailininkas. Vilniaus valstybiniame pedagoginiame institute įgijo fizikos-elektrotechnikos mokytojo specialybę ir skaičiavimo mašinų inžinieriaus kvalifikaciją. Dirbo Švietimo ministerijoje, fizikos mokytoju, mokyklos direktoriumi Panevėžio rajone. Atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę išrinktas Panevėžio rajono savivaldybės tarybos pirmininku, savivaldybės mero pavaduotoju, vėliau ėjo atsakingas pareigas Panevėžio apskritys viršininko administracijoje, Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos.

K. V. H. Vaičiūnas yra Lietuvos tautodailininkų sąjungos narys, aktyvus Smilgių bendruomenės centro narys, nuolatinis kultūrinių renginių dalyvis, pagalbininkas. Lietuvos 100-mečio proga savo namuose Smilgiuose su žmona įkūrė dailės galeriją.

Savo krašto šviesuolio kandidatūrą Garbės piliečio vardui suteikti pasiūlė Smilgių bendruomenės centras ir Smilgių kaimo gyventojai. „Tai – didelė atsakomybė ir labai didelis įvertinimas. Net nežinau, ar esu nusipelnęs jo. Vis dėlto labai malonu ir gera“, – sako K. V. H. Vaičiūnas, tapęs 18-uju Panevėžio rajono Garbės piliečiu.

Tradiciškai Garbės pilietis būdavo pagerbiamas ir apdovanojamas Vasario 16-ajai skirtame savivaldybės tarybos posėdyje. Kada šiemet bus organizuojamas iškilmingas regalių įteikimas priklausys nuo COVID-19 pandemijos situacijos.

KAUNO RAJONAS PER 6 METUS ŪGTELĖJO 10 TŪKSTANČIŲ

Edmundas MALIŠAUSKAS

Naujausi Registrų duomenys rodo, kad gyventojų skaičius mažėja ne tik mažuose Lietuvos miesteliuose, bet ir Panevėžyje, Šiauliuose ir net Klaipėdoje. O štai Klaipėdos ir Kauno rajonų savivaldybės pasižymi išpuilingu augimu. Jei 2021 m. pradžioje gyvenamąją vietą pakaunėje buvo deklaravęs 102 tūkst. 271 gyventojas, tai šių metų sausio 3 d. duomenimis jau – 105 tūkst. 58. Per praėjusius metus gyventojų skaičius Kauno rajone padidėjo beveik trimis tūkstančiais, o per pastaruosius 6 metus – net 10 tūkst.

IŠSISKIRIA TRYS SENIŪNIJOS

Kauno rajono meras Valerijus Makūnas pastebi, kad gyventojų skaičius didėja ir dėl vidinės migracijos, ir dėl natūralaus prieaugio – pernai savivaldybėje užregistruota beveik 1300 naujagimių.

Daug jaunų šeimų į Kauno rajoną keliai iš Šakių, Raseinių, Jurbarko, Tauragės, Ukmergės, kitų savivaldybių, žinoma ir iš kaimyninio Kauno.

Tarp 25 Kauno rajono seniūnijų pagal gyventojų skaičių vis dar pirmauja Garliava. 2021-ųjų pradžioje čia buvo deklaruoti 10 795 gyventojai. Tačiau čia fiksuojamas ir didžiausias gyventojų mažėjimas. Greičiausiai dėl to, kad Garliavoje išsemtos gyvenamųjų namų plėtros galimybės, todėl šeimos kuriasi kaimyninėse seniūnijose.

Garliavai ant kulnų lipa Domeikava, kurioje palyginti su praėjusių metų pradžia, registruotų gyventojų skaičius padidėjo 577. Šių metų pradžioje čia jau gyveno 10 648 žmonės.

Didžiausias teigiamas demografinis šuolis – 601 registruotu gyventoju – įvyko Ringaudų seniūnijoje. 2021-ųjų pradžioje čia gyveno 8 316 žmonės, o šių pradžioje – jau 8 917. Sparčiausiai augusi seniūnija pagal šį rodiklį jau yra trečia Kauno rajone, į ketvirtą poziciją nustumusi 426 gyventojais paaugusią Garliavos apylinkių seniūniją.

Sparčiai (585 gyventojais) augo ir Užliedžių seniūnija. Ji, turinti 7 677 gyventojus, yra penktoji Kauno rajone, tačiau gali atsitikti taip, kad demografinėje lentelėje po kelerių metų Užliedžiai aplenkis lėčiau augančią Garliavos apylinkių seniūniją.

MAŽĖJO NEŽENKLIAI

Patrauklios yra ir Alšėnų seniūnija, kurioje gyventojų skaičius padidėjo 209, Karmėlavos seniūnija (176) bei nedidelė ir nutolusi Batniavos seniūnija, per metus išaugusi 174 registruotais gyventojais.

Tūkstantuoju 2021 metų Kauno rajono kūdikiu tapo Rimgaudų seniūnijoje gyvenančių Indrės ir Artūro Sipavičių pirmagimis Aidas. Šeimą Raudondvario pilyje pasveikino meras Valerijus Makūnas.

Gyventojų skaičius didėjo ir kurortinės teritorijos statusą turinčiose vietovėse. Zapyškio seniūnija, kurios tik dalis turi šį statusą, paaugo 20, Kačerginės seniūnija – 24, o Kulautuvos seniūnija – 33 gyventojais.

Gyventojų skaičiaus augimas fiksuotas keturiolikoje iš 25 Kauno rajono seniūnijų.

58 gyventojų sumažėjimą fiksuoja Čekiškės seniūnija, 45 – Vilkijos apylinkių seniūnija, tiesa, šie skaičiai kiek mažesni, nei ankstesniame laikotarpyje, 38 – Ežerėlio seniūnija.

Labiausiai demografinį nuosmukį pavyko suvaldyti Neveronių seniūnijoje. Palyginti su 2021 metais, gyventojų skaičius čia sumažėjo tik 17, kai ankstesniame laikotarpyje 88.

DAUGĖJA IR IŠŠŪKIŲ

V. Makūnas tvirtina, kad gyventojų skaičiaus augimas priklauso ne tik nuo didelio miesto kaimynystės, bei ir galimybės rasti darbą, kurti verslus, mažesnių mokesčių, viešųjų paslaugų. „Žmonių gyvenimo kokybę stengiamės gerinti įgyvendinami švietimo, sveikatos, kultūros ir infrastruktūros projektus: statome darželius, mokyklas, stadionus, tiesiame dviračių takus. Jei to nebūtų, vargu ar žmonės gyventi rinktųsi vieną ar kitą vietovę“, – samprotauja meras.

Didėjantis gyventojų skaičius kelia ne tik

iššūkių, bet ir turi teigiamų tendencijų: savivaldybė surenka daugiau gyventojų pajamų, žemės nuomos ir turto mokesčių.

„Netgi infrastruktūros mokestis, kurio 2021 m. surinkome 1,8 mln. eurų, didele dalimi priklauso nuo gyventojų, kurie čia nusprendžia statyti būstą ar kurti paslaugų erdves, skaičiaus. Tai suma, kurią investuosime į kelius, vandentvarką ir panašiai. Kartu stengiamės investuoti ne tik į priemiesčių seniūnijas, bet ir mažinti atskirtį Čekiškėje, Vandžiogaloje, Ežerėlyje – atitolusiose vietovėse, kuriose gyventojų skaičius mažėja, nors ir neženkiai“, – pabrėžė V. Makūnas.

Arčiausia miesto esančiame žiede šeimos kuriasi ypač noriai, nes čia labiau išplėtotos paslaugos, geresnė infrastruktūra, arčiau miestų.

„Ringaudus jau sunku vadinti kaimu. Seniūnijos vaizdas keičiasi akyse, tampame šiuolaikiškesni, daugėja prekybos centrų, kuriasi naujų verslo įmonių. Daugėja gyventojų – kyla vis daugiau iššūkių, seniūnijos darbuotojams tenka vis didesni krūviai“, – pasakojo pernai sparčiausiai augusios Ringaudų seniūnijos seniūnė Rūta Slivinskienė.

Kartu ji džiaugėsi, kad Ringaudų gyventojai yra pilietiškai, stengiasi prisidėti sprendžiant svarbius seniūnijos klausimus.

2021 METŲ PAGRINDINIAI ŠALIES EKONOMINIAI IR SOCIALINIAI RODIKLIAI

„Apžvelgiant praėjusių metų rezultatus galima teigti, kad ekonomika augo sparčiai. Didėjo pramonės produkcijos apimtys, augo mažmeninė ir tarptautinė prekyba. Laisvų darbo vietų skaičius – rekordinis, bedarbių – mažėjo. Atlyginimai augo dešimtadaliu, bet dėl sparčiai kylančių kainų realus darbo užmokesčio didėjimas siekė 4 proc.“ – rašoma Lietuvos statistikos departamento Sklaidos ir komunikacijos skyriaus pranešime.

BVP DIDĖJO DĖL PRAMONĖS PRODUKCIJOS AUGIMO

2021 m. BVP sudarė 55,4 mlrd. eurų to meto kainomis. Palyginti su 2020 m., realusis BVP pokytis, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką, buvo 5,1 proc. (nepašalinus sudarė 4,8 proc.).

Praėjusiais metais beveik penktadaliu išaugo pramonės produkcija. Jos parduota už 28,4 mlrd. eurų to meto kainomis, tai 19,4 proc. palyginamosiomis kainomis daugiau nei 2020 m. Labiausiai padidėjo gamyba: chemikalų ir chemijos – 45,6 proc., variklinių transporto priemonių, priekabių ir puspriekabių – 39,9 proc., kitų transporto priemonių ir įrangos – 34,9 proc., pagrindinių metalų – 28,9 proc., kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių – 28,2 proc.

KELIAIS VEŽTA DAUGIAU KROVINIŲ

Visų transporto rūšių krovinių vežimo apyvarta 2021 m. padidėjo 2,1 proc., o krovinių vežimas – 5,3 proc. Bendroje krovinių vežimo apyvartoje didžiąją dalį užima kelių ir geležinkelio transporto apyvarta. Kelių transporto krovinių vežimo apyvarta didėjo 5 proc., krovinių vežimas – 8,5 proc., o geležinkelio transporto krovinių vežimo apyvarta sumažėjo – 8,2 proc., krovinių vežimas – 4,4 proc.

Krovinių perkrovimas Klaipėdos valstybiniajame jūrų uoste ir Būtingės terminale 2021 m. sumažėjo 3,2 proc. Keleivių srautas oro uostuose padidėjo 36,6 proc.

DIDĖJO ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJOS SUPIRKIMO KAINOS

Žemės ūkio produkcijos vertė to meto kainomis praėjusiais metais padidėjo 7,8 proc. Augalininkystės produkcijos vertė paaugo 8,1 proc., o gyvulininkystės produkcijos – 7,2 proc. Žemės ūkio produktų supirkimo kainos išaugo 15,6 proc. Labiausiai išaugo grikių (37,1 proc.), rapsų (35,2 proc.), bulvių (34,2 proc.), iš gyvulininkystės produktų – pieno (16,9 proc.), galvijų (14,7 proc.), paukščių (11,2 proc.) supirkimo kainos.

PIRKO KOMPIUTERIUS IR SPORTO PREKES

Mažmeninės prekybos, išskyrus variklinių

transporto priemonių ir motociklų prekybą, įmonių apyvarta pernai išaugo 12,9 proc. palyginamosiomis kainomis ir sudarė 14,8 mlrd. eurų, o maitinimo ir gėrimų teikimo įmonių apyvarta – 19,6 proc. ir sudarė 831 mln. eurų.

Per metus mažmeninė prekyba maisto prekėmis padidėjo 5,7 proc., ne maisto prekėmis – 19,1 proc., automobilių degalų mažmeninė prekyba – 13,7 proc. palyginamosiomis kainomis.

Iš ne maisto prekių labiausiai išaugo kompiuterių, jų išorinės ir programinės įrangos – 52,8 proc. ir sporto prekių – 48,7 proc. mažmeninė prekyba specializuotose parduotuvėse. Per metus užsakomasis pardavimas paštu arba internetu išaugo 41,6 proc. palyginamosiomis kainomis.

Bent kartą per 12 mėn. prekes ar paslaugas internetu pirkė ar užsakė 60 proc. 16–74 metų amžiaus gyventojų. Palyginti su 2020 m., e. prekybos vartotojų buvo 9 procentiniais punktais daugiau. Internetu apsiperka ir vyresni (65–74 metų) gyventojai. 17 proc. iš jų prekes ir paslaugas įsigijo internetu.

BŪSTO KAINOS KYLA, STATYBOS NESTOJA

Būsto kainos pasiekė aukštumas. 2021 m. trečiąjį ketvirtį, palyginti su 2020 m. trečiuoju ketvirčiu, būsto kainos padidėjo 18,9 proc.

Baigtų statyti būstų per praėjusių metų devynis mėnesius buvo 15 proc. mažiau nei 2020 m. per tą patį laikotarpį. Daugiausia pastatytų (36 proc.) naujų būstų – Vilniuje. 12 proc. baigtų statyti naujų būstų buvo Kauno m. sav., 11 proc. – Vilniaus r. sav.

Vis dėlto, tai nereiškia, kad statybų mažėja. 2021 m. III ketv. naujiems gyvenamiesiems pastatams statyti išduoti 2 398 leidimai, arba 41,6 proc. daugiau nei prieš metus. Beveik visi išduoti leidimai – individualiems namams statyti.

LIETUVIŠKŲ PREKIŲ EKSPORTAS PADIDĖJO KETVIRTADALIU

Remiantis išankstiniais duomenimis, 2021 m. prekių eksportas sudarė 34,5 mlrd. eurų, importas – 37,5 mlrd. eurų. Palyginti su 2020 m., eksportas padidėjo 20,3 proc., importas – 28,5 proc. Užsienio prekybos deficitas sudarė 3 mlrd. eurų.

2021 m. sausio–lapkričio mėn. daugiausia eksportuota į Rusiją, Latviją, Vokietiją ir Lenkiją. Lietuva daugiausia eksportavo chemijos pramonės ir jai giminingų pramonės šakų produkcijos (14,9 proc.), mašinų ir mechaninių

įrenginių, elektros įrangos (13,5 proc.) bei mineralinių produktų (10 proc.); daugiausia importavo mašinų ir mechaninių įrenginių (17,8 proc.), mineralinių produktų (17,3 proc.), chemijos pramonės ir jai giminingų pramonės šakų produkcijos (12,2 proc.).

Per 11 praėjusių metų mėnesių lietuviškos kilmės prekių eksportas pasiekė 19,3 mlrd. eurų ir sudarė 61,9 proc. viso Lietuvos eksporto. Palyginti su 2020 m. tuo pačiu laikotarpiu, lietuviškos kilmės prekių eksportas padidėjo 25 proc., be mineralinių produktų – 20,8 proc. Pagrindinės lietuviškos kilmės prekių eksporto partnerės: Vokietija, Jungtinės Valstijos, Lenkija, Latvija ir Nyderlandai.

Didžiausią lietuviškos kilmės prekių eksporto dalį sudarė chemijos pramonės ir jai giminingų pramonės šakų produkcija, kurios eksportas išaugo 64,8 proc., mineralinių produktų eksportas padidėjo 61,4 proc., įvairių pramonės dirbinių eksportas – 23,5 proc.

Paslaugų eksportas 2021 m. trečiąjį ketvirtį sudarė 3,2 mlrd. eurų – 17,8 proc. daugiau nei 2020 m. trečiąjį ketvirtį, paslaugų importas sudarė 2 mlrd. eurų – augimas 39,1 proc.

STEIGĖ NAUJUS ŪKIO SUBJEKTUS

Lietuvoje veikė 113,5 tūkst. ūkio subjektų (44 proc. visų įregistruotų Juridinių asmenų registre). Veikiančių ūkio subjektų skaičius augo 5 proc. Nors ir paveiktas pandemijos prekybos sektorius išsaugojo lyderio poziciją. Beveik ketvirtadalis ūkio subjektų (22,3 proc.) vykdė didmeninę ir mažmeninę prekybą, variklinių transporto priemonių ir motociklų remontą. Po dešimtadalį ūkio subjektų užsiėmė kita aptarnavimo veikla (10,3 proc.) bei profesine, moksline ir technine veikla (10,9 proc.).

Dauguma (83,7 proc.) veikiančių ūkio subjektų turėjo mažiau negu 10 darbuotojų, juose dirbo 16,6 proc. visų šalies dirbančiųjų.

Įregistruota 15 tūkst. naujų ūkio subjektų – tai 13 proc. daugiau negu 2020 m.

DAUGIAUSIA INVESTUOJA VOKIETIJA

Ir Lietuvos tiesioginės investicijos, ir užsienio investicijos mūsų šalyje augo. Sukauptosios tiesioginės užsienio investicijos Lietuvoje per metus padidėjo 4,1 proc. ir 2021 m. rugsėjo 30 d. sudarė 24,8 mlrd. eurų. Daugiausia mūsų šalyje investavo Vokietija, po jos – Švedija, toliau – Estija, Nyderlandai, Honkongas, Lenkija, Kipras.

Per metus iš pirmojo investuotojų dešimtuko labiausiai ūgtelėjo Lenkijos – 37,5 proc., Honkongo – 30,5 proc. investicijos, o mažėjo – Liuksemburgo ir Danijos, atitinkamai 26,1 ir 3,3 proc.

Kinijos ir Taivano investicijos Lietuvoje bendrai nebuvo reikšmingos ir sudarė 0,1 proc. visų tiesioginių užsienio investicijų Lietuvoje.

Lietuvos sukauptosios tiesioginės investicijos užsienyje per metus padidėjo 4,4 proc. ir 2021 m. rugsėjo 30 d. sudarė 9 mlrd. eurų. Daugiausia investuota Jungtinėse Valstijose, Latvijoje, Estijoje, Kipre, Nyderlanduose. Iš minėtų šalių per metus labiausiai didėjo investicijos Nyderlanduose – 66,4 proc.

IT sektorius ir logistika – klesti, turizmas – išgyvena sąstingį

Daug įmonių ir įstaigų suteikė sąlygas darbuotojams dirbti nuotoliniu būdu. Praėjusiais metais 8,3 proc. visų užimtų gyventojų nurodė, kad paprastai dirbo namuose, bent retkarčiais namuose dirbo 4,6 proc. užimtųjų. Palyginti su 2020 m., paprastai dirbančių namuose užimtųjų dalis padidėjo 1,5 karto, o palyginti su 2019 m. – daugiau kaip 3 kartus.

Tai darė įtaką pajamų augimui kompiuterių, programavimo, konsultacinės ir susijusios veiklos (28,1 proc.), informacinių paslaugų įmonėse (75,6 proc.). Net apie 2,5 karto augo interneto vartų paslaugas teikiančių įmonių pajamos.

Transporto sektoriuje per vienuolika praėjusių metų mėnesių, palyginti su atitinkamu laikotarpiu prieš metus, maždaug trečdaliu augo krovinių vežimo, jų tvarkymo bei logistinės paslaugas teikiančių įmonių pajamos. Įmonių, teikiančių pašto paslaugas, pajamos išaugo 14,4 proc.

Jau matoma nedidelių atsigavimo ženklų ir turizmo sektoriuje. Per 2021 m. vienuolika mėnesių, palyginti su 2020 m. metų tuo pačiu laikotarpiu, oro transporto įmonių pajamos padidėjo 5,3 proc., apgyvendinimo įstaigų – 11,4 proc., o kelionių agentūrų, ekskursijų organizatorių, išankstinio užsakymo paslaugų ir susijusios veiklos įmonių pajamos išaugo net dvigubai (2,1 karto). Tačiau šių veiklų pajamos toli gražu dar nesiekia 2019 m. lygio.

Priešpandeminio lygio nesiekia ir turistų skaičius. Išankstiniais duomenimis, per 2021 m. apgyvendinta 2,4 mln. turistų. Tai 39,4 proc. mažiau nei 2019 m. – priešpandeminio laikotarpio. Apgyvendinimo įstaigose mažėjo ir nakvynių skaičius.

Apgyvendinimo įstaigos išsilaikė iš vietinių turistų – 2021 m. ši tendencija itin ryški. Vietiniai turistai sudarė apie 80 proc. svečių. Šiek tiek turistų atvyko iš Lenkijos (11,3 proc.), Latvijos (11,2 proc.), Vokietijos (9,4 proc.). Sulaukiame svečių ir iš tolimų šalių, tokių kaip Fidžis, Samoa, Paragvajus ir Burundis.

KAS TREČIA ĮMONĖ GAVO NUKENTĘJUSIEMS NUO COVID-19 PARAMĄ

Parama verslui padėjo stipriai sušvelninti neigiamą COVID-19 poveikį ekonomikos augimui. Daugiau nei trečdalis įmonių gavo nukentėjusiems nuo COVID-19 skirtą valstybės paramą. 2020 m. mokestinė pagalba siekė 609 mln. eurų, o 2021 m. – 788 mln. eurų. 2020 m. subsidijos viršijo 1 mlrd. eurų, o 2021 m. – 730 mln. eurų.

2021 m. mokestinės paramos įmonėms gavėjų skaičius siekė 42 tūkst., o subsidijų – 38 tūkst., tai sudarė beveik 40 proc. visų įmonių. Vienam

gavėjui teko nuo 16 iki 19 tūkst. eurų mokestinės paramos. Vidutinė subsidija vienai įmonei sumažėjo nuo 22 iki 19 tūkst. eurų.

PREKĖS BRANGO

Praėjusiais metais ir šių metų pradžioje visuomenę stebino sparčiais tempais augančios kainos. 2021 m. (2021 m. gruodį, palyginti su 2020 m. gruodžiu) užfiksuota didžiausia metinė infliacija per pastaruosius penkerius metus – 10,6 proc.

Tokį kainų šuolį lėmė su būstu susijusių prekių ir paslaugų, vandens, elektros, dujų ir kito kuro – 24,6 proc., transporto prekių ir paslaugų – 17,8 proc., maisto produktų ir nealkoholinių gėrimų – 10,4 proc. kainų augimas. Didelį smūgį gyventojams sudavė beveik 60 proc. išaugusios šilumos energijos kainos, daugiau nei 50 proc. brango ir kietasis kuras, apie 40 proc. pakilo gamtinių dujų, 35 proc. – dyzelinių degalų, 34 proc. – benzino kainos. Elektra pabrango 11 proc.

Per 2021 m. vartojimo prekės pabrango 11,7 proc., o paslaugos – 7,8 proc. Paslaugų kainų didėjimo tendencija matoma nuo 2011 m.

Per penkerius metus vartotojų kainos išaugo penktadaliu. Paslaugos brangsta greičiau nei prekės.

ES vidutinė metinė (2021 m., palyginti su 2020 m.) infliacija, apskaičiuota pagal suderintą vartotojų kainų indeksą, sudarė 2,9 proc. Lietuvoje – 4,6 proc.

REKORDIŠKAI DAUG LAISVŲ DARBO VIETŲ

Praėjusiais metais užimtų gyventojų buvo 1 mln. 368,6 tūkst. ir šis skaičius per metus beveik nepasikeitė. Tačiau itin sumažėjo bedarbių – 16,8 proc. 2021 m. nedarbo lygis šalyje buvo 7,1 proc., arba 1,4 procentinio punkto mažesnis nei 2020 m. Norintiems dirbti gyventojams netrūko pasiūlymų – 2021 m. trečiojo ketvirčio pabaigoje šalyje buvo 26,7 tūkst. laisvų darbo vietų samdomiems darbuotojams – tai 45,3 proc. daugiau nei prieš metus. Daugiausia laisvų darbo vietų buvo pramonės įmonėse – 5 tūkst. (18,6 proc. visų laisvų darbo vietų), transporto ir saugojimo – 4,4 tūkst. (16,5 proc.), prekybos įmonėse – 4,2 tūkst. (15,8 proc.).

PUSĖS ŠALIES DARBUOTOJŲ DARBO UŽMOKESTIS – 804 EUR AR MAŽIAU

Vidutinis mėnesinis bruto (iki mokesčių) darbo užmokestis augo beveik dešimt procentų ir sudarė 1 568 eurus. Atskaičius mokesčius vidutinis užmokestis – 995,3 euro.

Realusis darbo užmokestis (neto darbo užmokestis atsižvelgus į vidutinį vartotojų kainų pokytį) per metus padidėjo 4,1 proc. Darbo užmokestis šalies ūkyje didėjo visų ekonominės veiklos rūšių įmonėse ir įstaigose, ypač žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo (apie 13,6 proc.) profesinėje, mokslineje ir techninėje veikloje (apie 12,2 proc.). Kitų ekonominės veiklos rūšių įmonėse bruto DU didėjo nuo 3,7 proc. transporto ir saugojimo veikloje iki

11,5 proc. švietime bei apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikloje.

Didžiausią neto darbo užmokestį gavo informacijos ir ryšių (apie 1 721 eurą), finansinės ir draudimo įmonių darbuotojai (apie 1 612 eurų), profesinės, mokslinės ir techninės veiklos (apie 1 230 eurų) įmonių darbuotojai.

Darbo užmokesčio, atskaičius mokesčius, mediana – 804 eurai, kitaip tariant, pusės šalies darbuotojų darbo užmokestis yra 804 eurai ar mažiau.

Mažiausią darbo užmokestį gavusiųjų ketvirtadalis (I kvartilis), atskaičius mokesčius, 2021 m. spalio mėn. duomenimis uždirbo 591 eurą ir mažiau, II kvartilis – nuo 591 iki 804 eurų, III kvartilis darbuotojų uždirbo nuo 804 iki 1 133 eurų ir likęs ketvirtadalis – daugiau nei 1 133 eurus.

IŠAUGĘS MIRTINGUMAS

Pandemija ir susiklosčiusios aplinkybės labiausiai paveikė ne ekonominius rodiklius, bet demografinę situaciją. Per metus gyventojų sumažėjo 15,8 tūkst. (0,6 proc.). Tai lėmė neigiamą natūrali kaita – mirė 23,3 tūkst. daugiau žmonių negu gimė. 2021 m. mirė 47,9 tūkst. žmonių, tai 4,4 tūkst. (10,1 proc.) daugiau negu 2020 m., kai mirusiųjų skaičius taip pat buvo išaugęs. Mirusių žmonių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, padidėjo nuo 15,6 proc. (2020 m.) iki 17,1 proc. (2021 m.). Kūdikių gimė 2 proc. mažiau.

Visuomenė sensta – vaikų 1,3 karto mažiau nei pagyvenusių žmonių. 2022 m. pradžioje šimtui 15–64 metų amžiaus gyventojų teko 31 pagyvenęs žmogus (65 metų ir vyresnio amžiaus) ir 23 vaikai (0–14 metų amžiaus).

ATVYKSTA DAUGIAU NEI IŠVYKSTA

Neto tarptautinė migracija buvo teigiama – 7,5 tūkst. daugiau žmonių atvyko nei išvyko iš Lietuvos, tačiau dėl gerokai didesnės neigiamos natūralios kaitos to neužteko, kad gyventojų skaičius nesumažėtų. 2020 m. emigracija buvo sumažėjusi dėl kelionių apribojimų, o imigracija išaugusi. Tendencija, kad emigracija mažėja, imigracija auga stebima nuo 2016 m. 2021 m. iš Lietuvos emigravo 28,3 tūkst. nuolatinių šalies gyventojų, tai 5,2 tūkst. (22,7 proc.) daugiau negu 2020 m. Emigrantų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, padidėjo nuo 8,3 proc. (2020 m.) iki 10,1 proc. (2021 m.). Daugiausia jų (23,2 proc.) išvyko į Jungtinę Karalystę, mažiau – į Norvegiją, Vokietiją.

2021 m. į Lietuvą imigravo 35,9 tūkst. žmonių – 7,2 tūkst. (16,7 proc.) mažiau nei 2020 m. Imigrantų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, sumažėjo nuo 15,4 proc. (2020 m.) iki 12,8 proc. (2021 m.). Pusė atvykusiųjų – Lietuvos Respublikos piliečiai. Iš užsieniečių į Lietuvą daugiausia atvyko Baltarusijos (44,8 proc.) ir Ukrainos (27,1 proc.) piliečių. Praėjusiais metais šalis susidūrė su neteisėtos migracijos problema. Per metus į šalį pateko 4 326 neteisėti migrantai. Didžioji dauguma – daugiau nei pusė – Irako piliečiai, taip pat yra Kongo, Sirijos, Kamerūno, Baltarusijos, Afganistano valstybių piliečių.

Skuodo panorama. Gyventojų statistika nėra džiuginanti, skaičiai rodo vis mažėjančias tendencijas.

Petras PUŠINSKAS

LSA Socialinių reikalų komiteto pirmininkas,
Skuodo rajono meras

REGIONINIS BENDRADARBIAVIMAS PAGERINTŲ SOCIALINIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMĄ

Sandra GRIGAITIENĖ

Apie socialines problemas ir jų sprendimą savivaldybės kalbamės su LSA Socialinių reikalų komiteto pirmininku Petru Pušinsku.

Gerbiamas mere, gyventojų gerovė – vienas svarbiausių kiekvienos savivaldybės rūpestis, bet nepaisant visų pastangų, didelė regionų dalis sparčiai senėja, jaunimas palieka savo gimtinę, ieškodami geresnio pragyvenimo didžiuosiuose miestuose ar užsienyje. Kaip keičiasi gyventojų sudėtis Skuodo rajone.

Gyventojų skaičius – 15 665, iš jų Skuodo mieste – 5 037, kaimuose – 10 628 (Lietuvos statistikos departamento 2021 metų duomenys, tačiau pagal 2022 m. išankstinius duomenis bendras gyventojų skaičius prognozuojamas 15 774). 2020 m. bendras gyventojų skaičius buvo didesnis – 16 084 asmenys. Gyventojų mažėjo ir mieste, ir kaime. Mažėjo darbingo amžiaus žmonių (2020 m. – 9 292, 2021 m. – 8 978 asmenys), pensinio amžiaus asmenų (2020 m. – 4 407 asmenys, 2021 m. – 4 358 gyventojai), vaikų iki 18 metų (2020 m. – 2 739 asmenys, 2021 m. – 2 674 gyventojai). Akivaizdu, statistika nėra džiuginanti, skaičiai rodo vis mažėjančias tendencijas.

Prieš kurį laiką Statistikos departamentas skelbė, kad 2020 metais kas dešimtas Lietuvos gyventojas neturėjo pinigų duonai. Dar iki pandemijos 11,6 proc. šalies gyventojų negalėjo sau leisti

kas antrą dieną valgyti mėsos ar žuvis. Su dideliu materialiniu nepriteklumi susidūrė 7,7 proc. miesto ir 8,8 proc. kaimo gyventojų. Kas penktas šalies žmogus gyvena žemiau skurdo ribos. Kokios didžiausios socialinės problemos Skuodo rajone ir kaip jos sprendžiamos?

Pagrindinės Skuodo rajono socialinės problemos – jaunų asmenų emigracija, gyventojų senėjimas ir darbo vietų trūkumas. Esant darbo vietų trūkumui, jaunimas išvyksta gyventi į didžiuosius miestus arba užsienį. Tačiau net ir likusiems rajone darbingo amžiaus asmenims darbo vietų nėra pakankamai. Nemažai gyventojų išvyksta dirbti į gretimus rajonus. Didelių įmonių, kurios įdarbintų daug žmonių, rajone mažai. Ypatingas pastiprinimas rajone pastebimas naujai įsikūrus užsienio kapitalo įmonei UAB „Deltrian“. Joje dirba apie 50 rajono žmonių. Nemažai rajono žmonių yra įdarbinusios ir kitos įmonės, t. y. UAB „Kuršasta“, UAB „Mittet“, UAB „Baldarys“. Tikimės, kad šios įmonės ir toliau sėkmingai veiks. Manome, kad gyventojams daugiau galimybių gali atsiverti patiems imantis verslų, individualios veiklos.

Kokią įtaką socialinių paslaugų poreikiui padarė pandemija?

2021 metais, palyginti su 2020, išmokėta daugiau socialinių pašalpų, suteikta daugiau kompensacijų už centralizuotą šildymą ir šildymą kietu kuru. Sunku pasakyti, ar padidėjusios paramos sumos lėmė tik pandemija, bet tikėtina, kad ji turėjo įtakos.

2020 m. gavusių socialinę pašalpą asmenų skaičius buvo 5 866 (510 šeimų), išmokų suma sudarė 446 016 eurų. 2021 m. tokių asmenų skaičius buvo 6 219 (546 šeimos). Išmokų suma – 617 844 eurų.

2020 m. vidutinis metinis gavėjų skaičius, kuriems suteikta kompensacija už centralizuotą šildymą, buvo 433 asmenys (bendra suma 61 562 eurų). 2021 m. vidutinis metinis gavėjų skaičius buvo 496 asmenys (bendra kompensacijų suma – 100 024 eurų).

Už šildymą kietu kuru 2020 m. kompensaciją gavo 1 452 asmenys (520 šeimų) (bendra suma – 122 874 eurai). 2021 m. tokių asmenų skaičius buvo 1 546 asmenys (613 šeimų) (bendra suma – 132 222 eurai).

Per pandemiją pasikeitė nedarbo lygis ar ne? Kas tam turėjo didžiausią įtaką?

Pandemija didelę įtaką turėjo paslaugų, pramogų sferoje veikiančioms įmonėms, dirbantiems asmenims. Veiklos buvo ribojamos ar visai draudžiamos, kurį laiką iš verslo negauta arba gauta labai mažai pajamų.

Galbūt socialinių problemų sprendimą gali palengvinti regioninis bendradarbiavimas? Gal Klaipėdos regionas turite puikių bendradarbiavimo mažinant socialinę atskirtį pavyzdžių?

Mano manymu, regioninis bendradarbiavimas yra svarbus ir čia yra perspektyvų, siekiant operatyviau spręsti socialines problemas.

2021–2027 m. ES fondų investicijų laikotarpiu galimai pavyktų gerokai sustiprinti socialinę sritį tinkamai centralizuojant paslaugas, būtų galima jas teikti ekonomiškiau, kokybiškiau, efektyviau. Pavyzdžiui, socialinis taksi galėtų būti sutelktas, administruojamas vienoje vietovėje, tačiau aptarnautų regiono savivaldybių gyventojus. Globos įstaigos galėtų būti kuriamos ten, kur nekilnojamasis turtas pigesnis, daugiau laisvų pastatų ir pan. Turint bendrą regiono sistemą gali būti lengviau finansiškai, nei kiekvienai savivaldybei savus darinius steigti atskirtai, ir juos išlaikyti.

Kiek palanki šiandieninė Lietuvos Vyriausybės ir Seimo politika, sprendžiant šalies socialines problemas?

Socialinėms problemoms spręsti skiriamas didžiulis Vyriausybės ir Seimo dėmesys. Kartais net išgirstame gyventojų nuogastavimų, kad socialiai remtiniams žmonėms yra padedama per daug. Buvo pastebėjimų, kad mažesnį darbo stažą turintiems asmenims pensijos auga daugiau nei visą laiką dirbusiems.

Sulaukiame visokių nuomonių ir komentarų, tačiau faktas, kad socialinė gerovė yra valstybės politikos prioritetas.

Kokias socialines problemas sprendžia ir ketina spręsti LSA Socialinių reikalų komitetas?

LSA Socialinių reikalų komitete didelis dėmesys skiriamas tam tikrų įstatymų suderinamumui. Šiuo metu intensyviai diskutuojama dėl integralios pagalbos (slaugos) paslaugų ir ambulatorinių slaugos paslaugų namuose suderinamumo ir atliekamų funkcijų. Keliamas klausimas, ar integralios pagalbos (slaugos) teikiamos paslaugos (finansuojamos iš projekto lėšų) nesidubliuoja su 2022 m. pradėtomis teikti ambulatorinėmis slaugos paslaugomis namuose, kurios apmokamos iš PSDF biudžeto lėšų. Gilinamasi, ar teikiant integralią pagalbą reikalingi slaugytojai ir kineziterapeutai. Šiuo metu prašoma peržiūrėti integralios pagalbos teikimo sąlygas (Integralios pagalbos plėtros veiksmų planą, patvirtintą SADM ministro 2015–07–14 įsakymu Nr. A1–435).

LSA Socialinių reikalų komitete taip pat gvil-

dentos temos ir ieškota sprendimų dėl energetinio skurdo, asmeninio asistento pagalbos organizavimo savivaldybėse. Posėdžiuose išklaunami savivaldybių pastebėjimai, vykdomos apklausos, kuriomis vadovaujantis ruošiamasi kreiptis į ministerijas ir Seimą.

Galbūt jau pavyko Jums, kaip komiteto pirmininkui, užmegzti ryšius su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Seimo Socialinių reikalų komitete? Jei taip, teikia vilčių, kad bus išgirsta LSA?

Palaikomi pastovūs ryšiai su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Seimo Socialinių reikalų komitete. Šie ryšiai jau buvo užmegzti dar prieš man tampant LSA Socialinių reikalų komiteto pirmininku, dabar jie toliau plėtojami ir stiprinami. Šiuo metu planuojamas dar vienas susitikimas su minėtų institucijų atstovais. Mano žiniomis, ne kartą jau buvo atsižvelgta į LSA narių pateiktą nuomonę įvairiais klausimais. Tuo ir džiaugiuosi.

Dėkoju už pokalbį.

APIE SOCIALINĖS PAGALBOS POKYČIUS SAVIVALDYBĖSE

„Jau kuris laikas visose savivaldybėse sparčiai didėja socialinių paslaugų poreikis. Akivaizdu, kad socialinių paslaugų sistema per pastaruosius metus sustiprėjo ir išsiplėtė. Džiugu, kad vis daugiau įvairių socialinių grupių žmonių gali gauti jiems reikalingą socialinę pagalbą savivaldybėse, – socialinę sritį apžvelgia Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) patarėja socialiniais klausimais Audronė Vareikytė. – Kai kalbama apie ugdymo ir sveikatos priežiūros ugdymo įstaigų mažėjimą, socialinėje srityje vyksta atvirkštinis procesas. Savivaldybėse plečiama socialinių paslaugų infrastruktūra, didinamos teikiamų socialinių paslaugų apimtys.“

Audronė Vareikytė pažymi, kad pasiekta gerų rezultatų. Vykdančios institucinės globos pertvarką savivaldybės įsteigė naujo tipo bendruomenines socialinių paslaugų įstaigas, tokias, kaip savarankiško gyvenimo namai, grupinio gyvenimo namai, bendruomeniniai vaikų globos namai, dienos centrai, krizių centrai ir kt. Pradėtos teikti naujų rūšių paslaugos, tokios, kaip asmeninio asistento pagalba neįgaliesiems, atokvėpio paslaugos, budinčio globotojo, kompleksinės paslaugos šeimoms ir kt.

„Džiugina savivaldybių pastangos be tėvų globos likusiems vaikams suteikti galimybę gyventi „šeimos aplinkoje“ pas budinčius globotojus, globėjus, bendruomeniniuose globos namuose, o ne dideliuose „valdiškuose“ vaikų globos namuose. Galime pasidžiaugti, kad savivaldybėse jau veikia vaikų globos namams alternatyvių paslaugų sistema. Turime net 3518 globėjų šeimų, kuriose auga 4526 be tėvų globos likę vaikai, – rezultatus apžvelgia LSA patarėja. – Didėja poreikis ir pagyvenusių ir senų žmonių priežiūrai ir globai. Tai neišvengiama, nes Lietuvoje visuomenė sensta sparčiau nei Europos Sąjungoje. Per pastaruosius 10 metų senyvo amžiaus asmenų dalis mūsų šalyje išaugo nuo 17,9 iki 19,9 procentų.“

„Geros tendencijos nereiškia, kad nėra problemų, – sako pašnekovė. – Plėtojant socialines paslaugas savivaldybėms iškyla rimti iššūkiai, kaip patenkinti pažeidžiamų žmonių grupių didėjančius poreikius ir juos subalansuoti su didėjančiomis socialinių paslaugų kainomis ir esamomis realiomis finansinėmis galimybėmis, žmogiškaisiais ištekliais. Nerimą kelia ir savivaldybėms didėjanti adminis-

tracinė našta. Matome, kad būtina tobulinti ir supaprastinti socialinių paslaugų teikimo, apmokėjimo už paslaugas reglamentavimą, grupuoti socialines paslaugas į atskirus paslaugų krepšelius ir nuo savivaldybių specialistų „nuimti“ nereikalingų „popierių“ pildymą.

Vykdančios ES struktūrinių fondų finansuojamus bandomuosius socialinių paslaugų projektus, iš ministerijos pasigendame vykdomų projektų veiksmingumo vertinimo, ekonominių įstaigų veiklos/kaštų, teikiamų socialinių paslaugų kainų paskaičiavimų. Tokia analizė savivaldybėms labai reikalinga ir svarbi planuojant biudžetus ir užtikrinant paslaugų tęstinumą.“

LSA patarėja pabrėžia, kad labai neramina išaugusios šildymo kainos. „Džiaugiamės, kad 2022 metais savivaldybėms piniginei socialinei paramai, papildomai buvo skirta 16 mln. eurų. Tačiau situacija rodo, kad kai kurioms savivaldybėms kompensacijoms už šildymą išmokėti gali nepakakti turimų lėšų, nes šildymo kainos kai kur išaugo net kelis kartus. Išaugus šildymo, kainoms ir padarius pakeitimus Piniginės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme dėl kompensacijų skaičiavimo dydžių (VRP) ir sąlygų, savivaldybės tiesiog užplūdo žmones, prašantys paskaičiuoti kompensacijas, – teigia LSA patarėja. – Jau matome, kad keičiasi kompensacijų gavėjų ratas. Kompensacijos už šildymą dabar išmokamos ne tik darbo neturintiems ar laikinai darbo netekusiems asmenims, bet ir dirbančioms šeimoms ir asmenims. Žmonės jaučiasi nesaugūs ir nepatenkinti. Reikėtų supaprastinti kompensacijų prašymų formą.

Gladžiai bendradarbiaujame su SADM, vertiname, kad ministerija „girdi“ specialistų ir praktikų nuomonę, organizuoja pasitarimus ir seminarus. Tikiu, kad būdami vieningi ir glaudžiai bendradarbiaudami, mes įveiksime kylančias krizes ir iššūkius.“

LSA patarėja socialiniais klausimais Audronė Vareikytė.

SUJUNGĖ JĖGAS PASIRAŠĘ KETURŠALĘ SUTARTĮ

Audra ZDRAMIENĖ

Asociacija „Plungiečių draugija“, Žemaičių dailės muziejus, Plungės rajono savivaldybė ir Lietuvos nacionalinė filharmonija apsisprendė suvienyti jėgas ir bendradarbiauti organizuojant Tarptautinį Mykolo Oginskio festivalį bei kitus kultūros renginius Plungėje, puoselėti Lietuvos muzikinę kultūrą.

Sausio 29 d. kunigaikščio Mykolo Oginskio rūmuose, iškilmingoje aplinkoje, savivaldybės meras Audrius Klišonis, Žemaičių dailės muziejaus direktorius Alvidas Bakanauskas, Lietuvos nacionalinės filharmonijos generalinė direktorė Rūta Prusevičienė ir Plungiečių draugijos asociacijos prezidentas Liudas Skierus pasirašė bendradarbia-

vimo sutartį, kuria įsipareigojama dėti visas pastangas organizuojant ir įgyvendinant tarptautinį Mykolo Oginskio festivalį, įprastai vykstantį kasmet, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais. Šalių sutarimu planuojama bendradarbiauti organizuojant bei įgyvendinant ir kitus renginius – reprezentacinius profesionaliojo muzikos meno koncertus, muzikos edukacijos renginius ir kitus projektus.

Klasikinės muzikos mylėtojų pamėgtas festivalis buvo ir liks atviras bei prieinamas žiūrovams, koncertai vyks nemokamai, siekiant sudaryti krašto gyventojams galimybę susipažinti su Europos šalių muzikine kultūra, iškilniais Lietuvos ir užsienio profesionaliais meno kolektyvais bei atlikėjais.

KĖDAINIUOSE NEBELIKO VAIKŲ NAMŲ

Vilija MOCKUVIENĖ

Ilgus metus gyvavusių vaikų globos namų Kėdainiuose neliko. Sausio 31-ąją paskutiniai šeši vaikai persikraustė į bendruomeninius vaikų globos namus, o paprasčiau – tiesiog paskutinė šeimyna apsigyveno keturių kambarių bute.

Dabar Kėdainių pagalbos šeimai centras, kuriam iki šiol priklausė ir vaikų nameliai, savo pavaldume turi keturis keturių kambarių butus. Juose gyvena po penkis vaikus (išskyrus paskutinę šeimyną – jos vienas narys netrukus švęs 18 gimtadienį ir turės pradėti savarankišką gyvenimą). Kiekvienos šeimynos sklandžiu gyvenimu rūpinasi du socialiniai darbuotojai ir keturi jų padėjėjai.

Dar prieš penkerius metus vaikų nameliuose „Saulutė“ gyveno per pusšimtis tėvų globos netekusių mūsų krašto vaikų. Pasak šios įstaigos vadovės Sandros Sagatienės, situacija pradėjo keistis, kai atsirado budintys globėjai. Jų dėka pastaraisiais metais vaikai į globos įstaigas nebepatenka, o gyvena laikinųjų globėjų namuose, kol sprendžiamos problemos šeimose.

Įkurtuvių nuotakomis gyvenančios šeimynos namus aplankęs Kėdainių rajono savivaldybės meras Valentinas Tamulis domėjosi, kaip sekasi pagal naują bendruomeninių vaikų globos modelį gyvenantiems pritapti šeimynose. Meras klausė, kaip vaikai sutaria su kaimynais, kaip jiems sekasi sutarti dėl namų priežiūros, maitinimosi klausimais. S. Sagatienė atsakė, jog bene labiausiai vaikai džiaugiasi, kad dabar jie išdidžiai gali pasakyti, jog po pamokų ar iš kitų išvykų eina NAMO. „Tokios permainos tikrai tik į gera. Vaikai mokosi tikro savarankiškumo. Kartu sprendžia, kokius produktus pirks, ką gaminsis valgyti. Juk namuose gyvenant reikia ir grindis valyti ir indus išsiplauti, ir skalbti. Galiu tik pasidžiaugti už kolektyvą, kuris stengiasi palaikyti vienas kitą, padėti, patarti. Mūsų šeimynose, kaip ir visuose namuose, būna įvairių situacijų. Kaskart ieškome išeičių, tariamės. Stengiamės, kad problemų nekiltų nei vaikams, nei jais besirūpinantiems darbuotojams“, – į naujuosius namus įžengiančių vaikų laukdama sakė S. Sagatienė.

Rajono meras V. Tamulis, ūkiškai apžiūrėjęs naujuosius vaikų namus ir kiekvienam vaikui palikęs dovanų, šių namų gyventojams linkėjo darnaus sutarimo ir draugiško gyvenimo.

DARBO MUGĖ „IŠNAUDOK GALIMYBĘ“

Rasa BARTKEVIČIENĖ

Sausio 27 d. Elektrėnų savivaldybės administracija ir Užimtumo tarnybos Vilniaus klientų aptarnavimo departamento Trakų skyrius organizavo darbo mugę „Išnaudok galimybę“. Renginyje dalyvavo bedarbiai ir darbdaviai, ieškantys darbuotojų įdarbinti į laisvas darbo vietas, Elektrėnų savivaldybės vadovai, Socialinės paramos skyriaus ir Užimtumo tarnybos darbuotojai.

Elektrėnų savivaldybės meras Kęstutis Vaitukaitis pasveikino susirinkusiuosius ir išreiškė viltį, kad gal bent keliolikai žmonių ši mugė padės susirasti darbą. Elektrėnų savivaldybės administracijos direktorius Gediminas Ratkevičius paaikšino, kodėl kilo idėja suorganizuoti tokį renginį – per pandemijos laikotarpį

labai padaugėjo bedarbių, o darbdaviams trūko darbuotojų. Pasak jo, gal Savivaldybės administracijos ir Užimtumo tarnybos atstovų surengta darbo mugė padės darbdaviams ir bedarbiams susitikti.

Užimtumo tarnybos prie ADM Vilniaus klientų aptarnavimo departamento direktoriaus patarėja Svetlana Lobovkinienė, Vilniaus klientų aptarnavimo departamento Trakų skyriaus vedėja Danutė Šadžiuviene supažindino su esama situacija.

Dalyvauti mugėje užsiregistravo nemažai darbdavių: UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“, VšĮ Elektrėnų profesinio mokymo centras, UAB „Barbora“, „Izola“, UAB, UAB „Continental Automotive Lithuania“, AB „Ignitis gamyba“, UAB „Finėjas“, „DS Smith packaging Lithuania“, UAB, UAB „Vingės transsphere logistika“, UAB

„Paslaugos logistikai“, UAB „Apvalūs medžio gaminiai“, UAB „Elektrėnų komunalinis ūkis“, UAB Elektrėnų autobusų parkas, ŽŪB „Nematekas“. Jų atstovai pristatė savo įmones, kuo jos patrauklios, kokių darbuotojų ieško, ką gali pasiūlyti, o po pristatymo, susidomėję kokia įmone, galėjo asmeniškai pabendrauti, užduoti rūpimus klausimus.

Socialinės paramos skyriaus vedėja Violeta Šimkūnienė apibendrino renginį. Pasak jos, po šio renginio dalis intensyviai ieškančių asmenų darbo iš 13 įmonių siūlomų darbo vietų galės pasirinkti sau tinkamiausią, o prie įstaigų kolektyvų prisijungs nauji darbuotojai. Planuojama po mėnesio iš dalyvavusių įmonių ir Užimtumo tarnybos surinkti informaciją apie šio renginio rezultatus ir prireikus vėl organizuoti darbo mugę.

ĮVERTINO ŽALĄ PAJŪRIUI

Aplinkos ministras Simonas Gentvilas ir Valstybinių miškų urėdijos generalinis direktorius Valdas Kaubė, reaguodami į pajūrį siaubusią stiprią audrą, pridariusią žalos ne tik paplūdimiams, bet ir kopoms, vasario 3 d. lankėsi Kuršių nerijoje ir apžiūrėjo padarytą žalą. Pajūrio miškai audrą sėkmingai atlaikė, tačiau Kuršių nerijos, Palangos ir Šventosios kopagūbriai patyrė didelius pažeidimus. Kartu su Neringos miesto meru Dariumi Jasaičiu ir Kuršių nerijos nacionalinio parko direktore Aušra Feser jie įvertino labiausiai nukentėjusį pajūrio ruožą ties Pervalka ir aptarė, ką galima padaryti dar šį pavasarį jį atstatant.

„Labai apmaudu, kad viena unikaliausių Lietuvos vietų patyrė tokią didelę žalą. Keičiantis klimatui vis dažniau tapsime tokių įvykių liudininkais. Miškai beveik sėkmingai atlaikė audras, todėl dabar svarbu ieškoti ne tik trumpalaikių kopų atstatymo būdų, tačiau ir ilgalaikių technologijų, kurios maksimaliai padėtų sumažinti audrų padarinius. Šiandien ieškome sprendimų, kurie kuo greičiau padėtų likviduoti padarytą žalą ir vėl leistų džiaugtis visuomenei Lietuvos unikaliu pajūriu“, – situaciją komentavo aplinkos ministras Simonas Gentvilas.

Labiausiai nukentėjo Kuršių nerijos, Palangos ir Šventosios kopagūbriai. Sausį siautusias audros pažeidė parko rekreacinę infrastruktūrą, apgadino apsauginį paplūdimio kopagūbrį. Nuplauta arba audros apgadinta 20 laiptų, pažeista 3,4 tūkst. metrų apsauginio kopagūbrio vakarinio šlaito.

„Žiemos audrų padarinius pilnai galima bus įvertinti tik pasibaigus audrų sezonui – kovo pabaigoje ar balandžio pradžioje. Tačiau jau dabar aišku, kad ne rekreacinėse zonose reikės apie 4–6 ha klojinių, tai kainuos apie 230–350 tūkst. eurų. Todėl būtina skirti papildomų lėšų audros padariniams likviduoti“, – teigė A. Feser.

Pasak Valstybinių miškų urėdijos vadovo, įmonė, atsižvelgdama į susiklosčiusią situaciją, prisidės prie kopagūbrių tvarkymo tiekiant kertamų kalnapušių žaliavą, naudojamą kopų ir kopagūbrių tvirtinimo žabams.

„Esame dėkingi aplinkos ministrui ir Valstybinių miškų urėdijos vadovui už parodytą dėmesį bei išreikštą rūpestį dėl neeilinių audros padarinių unikaliai Neringos gamtai ir labai tikimės, kad nacionalinės valdžios institucijos, susipažinus su realia padėtimi paplūdimiuose, išnagrinėjus padarinius, ras galimybių

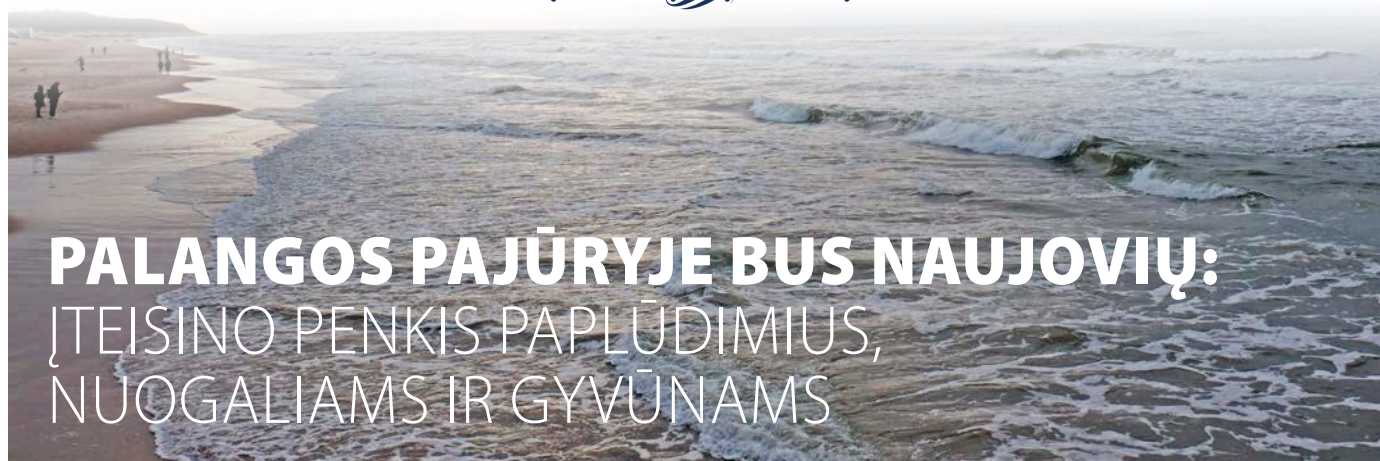

veiksmams ir skiriamomis lėšomis prisidėti prie susitikimo metu aptartų ir planuojamų darbų įgyvendinimo“, – kalbėjo Neringos meras Darius Jasaitis.

Kaip pastebi urėdijos vadovas, jeigu anksčiau gamtos stichijos pasikartodavo maždaug kas dešimt metų, tai pastarieji metai parodė, jog stiprios audros Lietuvoje dėl klimato kaitos kartojasi jau kasmet, tačiau stiprių vėjų padaryta žala miškams yra mažesnė. Miškininkai, žvalgydami stiprių vėjų padarinius pastebi, kad didžiausia padaryta žala kasmet labiausiai paliečia Žemaitiją ir pajūrio kraštą.

Planuojama, kad plažai bus sutvarkyti iki turistinio sezono pradžios – birželio mėnesio. Kitose vietose apsauginio kopagūbrio atkūrimas gali užimti ne vienerius metus, priklausys nuo gamtinių sąlygų ir turimo finansavimo.

Parengta pagal Aplinkos ministerijos inf.

PALANGOS PAJŪRYJE BUS NAUJOVIŲ: ĮTEISINO PENKIS PAPLŪDIMIUS, NUOGALIAMS IR GYVŪNAMS

Jurgita VANAGĖ

Šią vasarą į Palangą atvykę atostogautojai galės nebesvarstyti, teisėtai ar ne jie saulės voniomis mėgausis nuogi ar prie jūros ateis su keturkoju augintiniu. Palangos miesto taryba priėmė sprendimą suskirstyti kurorto pajūrį į atskirus paplūdimius ir numatyti ne tik jų ribas, bet ir paskirtį, papildant jau anksčiau egzistavusias funkcines zonas naujomis.

Iki šiol Palangoje buvo vienintelis paplūdimys, kuris driekėsi kurorto administracinėse ribose palei Baltijos pakrantę. Dabar visas šis ruožas suskirstytas į penkis paplūdimius, suteikiant jiems pavadinimus, nurodant kiekvieno pradžią ir pabaigą, juose pažymint atitinkamomis žymomis jau esamas moterų, vyrų, nudistų ir kur galima lankytis su gyvūnais funkcines zonas, taip pat naujai numatant Nemirsetoje, Pajūrio regioninio parko paplūdimyje, – nudistų, o Šventojoje – augintinių zonas.

Atkreiptinas dėmesys, jog iki šiol egzistavęs neoficialus nudistų plažas, kuris driekėsi paplūdimio teritorijoje už bendrojo plažo ties „Auska“, nuogalių nebelauks – čia nuo šiol mėgausis pajūrio smėliu ir Baltijos

bangomis galės visi norintieji, bet turintieji paplūdimiams tinkamą aprangą.

„Palanga visada buvo draugiška atostogautojams ir stengiasi atsižvelgti į jų poreikius ir pasiūlymus. Tad nuspręsta, jog nuogaliai savo paplūdimį turi turėti ir Palangoje. Iš pradžių svarstėme tokią įrengti pajūryje ties Nemirseta, bet, išklausę čia gyvenančių palangiškių nuomones, nusprendėme nudistams skirtą teritoriją patraukti kiek į Klaipėdos pusę“, – komentavo Palangos savivaldybės administracijos Ūkio ir turto skyriaus vyriausioji specialistė Jolanta Pikčiūnienė.

Iš viso visuose paplūdimiuose ketinama įrengti 19 maudyklų, kuriose bus gelbėtojų postai.

Aktyviosios, sportuoti skirtos zonos, kaip ir anksčiau išlieka ties jūros tiltu, Palangos ir Šventosios centrinėmis gelbėjimo stotimis.

Patekti prie jūros numatyti privažiavimai ir neįgaliesiems. Šventosios pietiniame paplūdimyje, Monciškėse, įrengtas ruožas paraplegikams. Iš viso į Palangos savivaldybės administracinės ribas patenka apie 25 km pajūrio pakrantės.

SUSIPAŽINKIME: ELEKTRŲNŲ ŽIBURIAI 2021

2021 metų Elektrėnų Žiburiai su Seimo nariais ir savivaldybės vadovais.

Sausio 21 d. Elektrėnų kultūros centre vyko jau penkioliktasis šventinis vakaras, skirtas konkurso „Elektrėnų žiburys“ nugalėtojams pagerbti. Nominacijos suteikiamos asmenims savo darbais ir pasiekimais garsinantiems Elektrėnų savivaldybę.

Susirinkusiuosius pasveikinęs ilgamečio konkurso sumanytojas savivaldybės meras Kęstutis Vaitukaitis, padėkojo visiems už prasmingus darbus ir Elektrėnų savivaldybės garsinimą. Daug gražių palinkėjimų nominantams išsakė mero pavaduotojas Raimondas Ivaškevičius, administracijos direktorius Gediminas Ratkevičius, direktoriaus pavaduotoja Inga Kartenienė, administracijos skyrių vedėjai. Nugalėtojus sveikino Seimo nariai Edita Rudelienė ir Kęstutis Vilkauskas. Nuostabią meninę programą pristatė garsūs atlikėjai.

Specialiai šiai progai sukurtais statulėlėmis apdovanota 13 konkurso nugalėtojų.

Už nuopelnus švietimo srityje ir pilietiškas iniciatyvas apdovanotos net dvi Kietaviškių progimnazijos mokytojos.

Danutė Gudelienė – Elektrėnų Kietaviškių progimnazijos matematikos mokytoja metodinė, geografijos vyr. mokytoja aktyvi pilietinių iniciatyvų dalyvė.

2020 m. Kietaviškių progimnazijos kraštotyros muziejus, vadovaujamas moky-

tojos Danutės, šalies mokyklų muziejų veiklos apžūros konkurse laimėjo II-ąją vietą ir apdovanotas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos II-ojo laipsnio diplomu. Mokytoja – viena iš progimnazijos kraštotyros muziejaus edukacinių programų rengėja: „Vietovės radiniai“, „Paminklai pasakoja“, „Senovės matai ir matavimo priemonės“. 2021 m. parengė dar dvi kraštotyros muziejaus edukacinės programos: „Rašytojas Juozas Kraliauskas“ ir „Knygnešys Motiejus Grybauskas“. 2021 m. mokytoja Danutė Gudelienė laikraščio „Elektrėnų kronika“ organizuotame konkurse paskelbta „Geriausio mokytojo“ nominante.

Ramunė Matonienė – progimnazijos vadovė laiku ir atsakingai atliko visus nenumatytus darbus, kurie susiję su ugdymo proceso ir progimnazijos veiklos organizavimu paskelbus ekstremalią situaciją, karantino ribojimus ir įgyvendinant nuotolinį ugdymo procesą.

Ramunė progimnazijoje kuria darnią, susitelkusią ir atsakingą komandą. Mokyklos vizija: tapti iniciatyvia, atvira kaitai, modernia pagrindine mokykla, puoselėjančia savo tautos tradicijas, kurioje kiekvienas bendruomenės narys galėtų įgyti ir tobulinti šiuolaikiniam žmogui būtinas kompetencijas ir nuostatas. Mokyklos filosofija: visiems bendruomenės nariams čia turi būti gera ir saugu. Prioritetai: šiuolaikinis

požiūris į ugdymo procesą ir jo kaitą, modernios, inovatyvios aplinkos kūrimas, etnokultūrinis ir pilietinis ugdymas.

Už nuopelnus sveikatos apsaugos srityje apdovanotas **COVID-19 punkto kolektyvas**. Pasiaukojantis komandinis darbas, atsakomybė, kantrybė, pagalba žmonėms, stiprus pareigos jausmas – taip apibūdinamas COVID-19 punkto kolektyvas. Šiame punkte dirbantys žmonės yra priešakinės kovos su virusu gretose jau daugiau nei metus. Nuo COVID-19 punkto atidarymo, jame apsilankė ir dėl COVID-19 ligos pasitikrino tūkstančiai Elektrėnų savivaldybės gyventojų.

Metų kultūros šviesulys – **Virgilijus Poviliūnas**, knygos „Elektrėnų savivaldybės atminimo ženklai“ autorius ir sudarytojas. Lietuvos muziejininkystės puoselėtojas. Viečio miesto bibliotekos ženkliuko idėjos autorius. Savivaldybės viešosios bibliotekos renginių dalyvis.

Už nuopelnus socialinėje srityje apdovanota **Neringa Drabavičienė**. Atsakingai atliekamas darbas ir pozityvus požiūris į jį, rūpinimąsį šeimomis, patekusiomis į krizines situacijas, gebėjimas puikiai organizuoti ir koordinuoti pagalbos šeimoms paslaugų teikimą – taip apibūdinama N. Drabavičienė.

Už nuopelnus sportui apdovanota irkluojoja **Gintarė Pališauskaitė**. 8-is kartus Lietuvos

Už nuopelnus garsinant Elektrėnų savivaldybę apdovanoti organizatoriai išgarsinę Elektrėnus, ne tik kaip džiazą miestą, bet ir suteikę jam naujų atspalvių.

Mokytoją Danutę Gudelienę sveikino būrys kolegų ir mokių.

jaunių čempionė, 6-is kartus Lietuvos čempionė, Europos jaunių čempionate iškovotos 8-ta ir 9-ta vieta, Pasaulio jaunių čempionate iškovota 6 – ta vieta. Gintarė įvairiausių tarptautinių varžybų dalyvė ir nugalėtoja.

Už nuopelnus vaiko gerovei apdovanota **Lina Bernatavičienė**. Nominacija suteikta už vaikams duotą meilę, šilumą, empatiją, už mokėjimą bendrauti su jais ir gebėjimą sukurti vaikams patrauklią aplinką. Už puikiai organizuotą ir koordinuotą vaikų dienos centrų veiklą.

Už nuopelnus garsinant Elektrėnų savivaldybę apdovanoti **Audrius Makarevičius, Vitas Umbrasas ir Remigijus Suslavičius**. Elektrėnuose 1968-taisiais surengtas pirmasis džiaz festivalis Lietuvoje „Jaunystė 68“, kuris kultūros entuziastų dėka buvo atgaivintas prieš 14 metų ir nuo to laiko Elektrėnai vasaros paskutinį savaitgalį tampa Lietuvos džiaz sostine.

2021 m. vasarą, artinantis festivalio datai, įvairiose miesto erdvėse pasirodė žuvies griaučiai. Neįprastas vaizdas miestelėnų nuteikė linksmai ir nekasdieniškai, žmonės gatvėse diskutavo ką galėtų reikšti šios meninės instaliacijos ir kam jos skirtos. Anot organizatorių, festivalio pagrindinė koncepcija buvo skirta ne tik regiono klausytojams išgirsti profesionaliai atliekamos bliuzo ir džiaz muzikos, bet ir atkreipti dėmesį į Elektrėnų miesto istoriją. Pasitelkus menines instaliacijas, elektrėniečiams ir miesto svečiams buvo priminta, kad Elektrėnų miestas įsikūrė 1961 metais užtvėnkus Strėvos upę. Organizatorių sugalvoti ir įgyvendinti šventės akcentai išgarsino Elektrėnus, ne tik kaip džiaz sostinės miestą, bet ir labai pagyvino patį festivalį, suteikė jam naujų atspalvių ir susilaukė ne tik didžiulio elektrėniečių susidomėjimo, jų šypsenų ir pritarimo, bet pritraukė dar daugiau dalyvių į šį tradicinį renginį. Garsas apie šias menines instaliacijas pasklido Lietuvoje, į Elektrėnus kasmet suvažiuoja vis daugiau ne tik džiaz ir bliuzo muzikos „fanų“, bet ir smalsuolių iš įvairių Lietuvos vietovių.

Už sėkmingą verslą apdovanota MB „Obenių medelynas“.

2021 metai medelynui atnešė didesnę prekybą ir didėjantį klientų skaičių. Dėl to mede-

lynas prasiplėtė dar dvejomis aikštelėmis ir keliais tūkstančiais augalų. Medelynas bendradarbiauja su aplinkos priežiūros įmonėmis ir 2021 metais apželdino Ukmergės centrą, Pilsudskio dvarą, Ruklos globos namus, Trakų globos centrą. Taip pat apželdino atnaujintą „Vaikų pasaulį“, medelyno augalai puošia Abromiškių sanatoriją, Kietaviškių ir Gilučių seniūnijas, Elektrėnų savivaldybės administraciją, „Ažuolyno“ progimnaziją ir „Versmės“ gimnaziją, lopšeli-darželį „Pasaka“, Elektrėnų sporto centrą, globos namus, restoraną „Green town“. Augalais buvo paremti Kietaviškių rudenėlio šventė ir TV3 „Išsipildymo akcijos“ renginiai, Šie metai buvo tokie sėkmingi, jog MB „Obenių medelynas“ net tapo PVM mokėtojais, kas parodo, jog įmonė padeda visos Lietuvos ekonomikai. Svarbiausia, medelynas nenustoją kviešti žmones į Elektrėnus.

Metų rėmėjas – UAB „Raspa“.

2021-aisiais metais UAB „Raspa“ rėmė jaunimo renginius, daug dėmesio skyrė neįgaliesiems, socialiai remtiniams žmonėms. Pandemijos metu dalijo maistą atokiai gyvenantiems, vienišiesiems, negalintiems išeiti iš namų Elektrėnų savivaldybės gyventojams. Kasmet šių žmonių šventinį stalą praturtina skanėstais.

Metų bendruomenė – Beizionių bendruomenė.

Bendruomenė įgyvendino Elektrėnų savivaldybės jaunimo veiklos skatinimo projektą „Beizionių bendruomenės žygeiviai“, kuriame dalyvavo 10 žygeivių, savivaldybės sporto projektą „Beizionių mokomoji trasa“, kurioje treniruojasi 54 vaikai; plečiama Beizionių vaikų dienos centro veikla, kurį lanko 24 vaikai; įgyvendintas Elektrėnų miesto VVG projektas „Mototurizmas – Elektrėnų gyventojų socialinės atskirties mažinimas ir sveikos gyvensenos propagavimas“ – dalyvavo 31 projekto dalyvis; 2021 m. Beizionių bendruomenė tapo jaunimo savanorių priimančia organizacija.

Metų ūkis – Miroslavos ir Juozo Gackų ūkis.

Juozas ir Miroslava Gackai verčiasi ekologine augininkyste Semeliškių seniūnijoje, Laičių kaime. Juozui priklauso 143,35 ha ekologinis ūkis, kuriame auginama žirnius, grikius, kviečius

ir avižas, o žmonai Miroslavai 148,58 ha ūkis, kuriame be jau minėtų kultūrų dar auginami žieminiai kviečiai ir lubinai. Produktus parodo Kėdainių, Panevėžio įmonėms, o kitas Vičiūnų grupės įmonėms ir „Malsenai“.

Per kelerius metus ūkininkai padarė pažangą – pasistatė angarą, džiovyklę, įsigijo modernią techniką, su kuria dirba pritaikydami pažangias technologijas. Dėl investicijų į ūkį Juozas ir Miroslava Gackai užsakovams gali teikti išvalytus ir išdžiovintus javus. Ekologiškai užaugintus javus noriai perka ir užsieniečiai, griekiai keliauja į Italiją, kviečiai į Vokietiją.

Asociacija „Ištiesk gerumo ranką“ tapo gyventojų pasiūlyta nominacija Gerumo rankos.

Asociacija garsina Elektrėnų savivaldybę Lietuvoje – apie veiklas rašoma internetinėje erdvėje ir spausdinami straipsniai laikraščiuose. Asociacijos veiklą pastebėjo ir įvertino Lietuvos respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda. Asociacijoje ugdoma puiki Lietuvos piliečių karta – moksleiviai savanoriai, kurie pažįsta žmonių negandas ir problemas iš arti, padeda jiems, organizuoja ir dalyvauja įvairiose akcijose ir tampa užkrečiamu pavyzdžiu kitiems. Tai asociacijos ugdomoji veikla. Nelengvu pastarųjų metų laikotarpiu daug žmonių pasijuto vieniši, atstumti, ypač skaudžiai pajuto tą socialinę atskirtį, į kurią mus įstūmė covidas ir karantinas, tad kaip vilties spindulys švietė asociacijos „Ištiesk gerumo ranką“ savanorių apsilankymai namuose.

„Džiaugiamės puikiu apdovanojimu, didžiuojamės savo savanoriais, jų darbais ir nuoširdumu, dėkojame, kad esame apsupti nuoširdžių bendraminčių, kuriuos jungia bendras tikslas – pagalba žmogui, tai savivaldybės administracijai, socialinės paramos skyriui, seniūnams ir seniūnijų darbuotojams. O labiausiai dėkojame jau gerais mūsų draugais tapusiems Elektrėnų savivaldybės kaimų, vienkiemų, miestelių gyventojams, kurie mus sutinka ir palydi su šypsenomis, kartais net su ašaromis.

AČIŲ visiems, būkite sveiki ir laimingi, o mes niekad Jūsų nepamiršime“, – Facebook paskyroje rašo Birutė Grybauskienė, asociacijos „Ištiesk gerumo ranką“ pirmininkė.

SŽ inf.

Viečio seniūnas Zenonas Pukėnas džiaugėsi seniūnijos vaikų gerovės puoselėtoja Lina Bernatavičiene.

Elektrėnų savivaldybės meras Kęstutis Vaitukaitis padėkojo asociacijos „Ištiesk gerumo ranką“ vadovei Birutei Grybauskienei.

LSA NAUJIENOS

Turkijoje M. Sinkevičius ir D. Kaminskas susitiko su ambasadoriumi Ričardu Degučiu (centre).

REGIONO KOMITETO AKIRATYJE – KAIMO VIETŲ VIZIJA IR SANGLAUDOS POLITIKA

Pirmojoje šiame Europos Regionų komiteto (RK) sesijoje vietos ir regionų valdžių atstovai aptarė ilgalaikę kaimo vietovių viziją, sanglaudos politiką, žaliąjį kursą, vyko diskusijos dėl Europos ateities.

Nuotoliniu būdu sausio 26–27 dienomis vykusiose komiteto posėdžiuose aptariant kaimo vietovių viziją pabrėžta, kad Europos kaimo vietovės sudaro apie 80 proc. Europos teritorijos ir 30 proc. Europos gyventojų suduria su tokiais iššūkiais kaip visuomenės senėjimas, žemas pajamų lygis, didėjanti skaitmeninė atskirtis, klimato kaitos poveikis. Europos Komisija (EK) siekdama paremti kaimo vietovių vystymąsi ir atsigavimą parengė ilgalaikę kaimo vietovių viziją iki 2040 m., kuria siekiama, kad ES kaimo vietovės taptų stipresnės, atsparesnės ir klestinčios.

Pasak Komiteto narių, dabartiniu ir būsimu programavimo laikotarpiu kaimo vietovių atsigavimui turi būti skiriamas tinkamas ES finansavimas, taip pat ir per Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Diskusijoje dėl sanglaudos įgyvendinimo daugiausia dėmesio buvo skiriama būdams užtikrinti, kad tiek sanglaudos politika, tiek ekonomikos atkūrimo fondai laiku suteiktų galimybių visiems piliečiams.

Europos investicijų banko (EIB) viceprezidentė Lilyana Pavlova diskusijoje pabrėžė, kad bankas nusprendė padidinti finansavimą skurdėsiems Europos regionams ir pirmą kartą nustatė atskirą ir ambicingą mažiau išsivysčiusių regionų finansavimo tikslą: iki 2025 m. šiems regionams turėtų atitekti 23 proc. viso EIB finansavimo ES. Taip pat iki 2025 m. EIB ketina 45 proc. ES finansavimo skirti pereinamojo laikotarpio ir mažiau išsivysčiusių regionų projektams. Bankas taip pat įsipareigojo didinti bendrą paramą inovacijoms ir privataus sektoriaus plėtrai sanglaudos regionuose ir ypač

finansuoti tuos projektus, kuriuose įgyvendinami klimato ir sanglaudos tikslai.

NAUJAS SKAITMENINIS ĮRANKIS, APŽVELGIANTIS EUROPOS TERITORIJŲ VALDYMĄ IR REFORMAS

Kaip atrodo įvairialypė Europos vietos ir regionų valdžių dëlionė? Kaip per pastaruosius metus, pažymėtus klimato ir sveikatos krizės, keitėsi savivaldybių, apskričių ir regionų atsakomybės? Kurie sėkmingi teritorinių reformų pavyzdžiai galėtų įkvėpti kitus?

Atsakyti į šiuos klausimus padės naujas skaitmeninis įrankis, pavadintas „Europos teritorijų valdymas, įgaliojimai ir reformos“ (angl. Territorial Governance, Powers and Reforms in Europe), trumpiau – TERRI ataskaita. Šioje platformoje apžvelgiamos pastarojo dešimtmčio teritorijų reformos, decentralizacijos kryptys ir besikeičiantys santykiai tarp centrinės ir vietos valdžių keturiuose dešimtyje šalių.

Pandemijos kontekste apžvelgiama ir vietos valdžios atsakomybė sveikatos apsaugos srityje skirtingose šalyse, įvertinamas COVID-19 poveikis šiai sričiai, tendencijos iliustruojamos duomenų lentelėmis.

Šis naujas skaitmeninis įrankis leis keliais paspaudimais pasiekti atskirų šalių profilius, interaktyvų žemėlapių bei rekomendacijas politikams, kaip įgyvendinti sėkmingas teritorines reformas.

TERRI ataskaita remiasi Europos savivaldybių ir regionų tarybos (angl. CEMR), tyrimo duomenimis, kuriuos patiekė organizacijos nariai – asociacijos – apie savo vietos ir regionų valdžių situaciją visoje Europoje. CEMR, kurios nare Lietuvos savivaldybių asociacija (LSA) yra nuo 2001 metų, vienija daugiau kaip 60 regionines ir vietos savivaldybių asociacijų iš 41 Europos valstybės.

Nors įvairiose Europos šalyse situacijos neabejotinai skiriasi, ataskaitoje išskiriamos ir kelios bendros tendencijos. Šiuo metu Europą sudaro 114 534 miestai ir miesteliai, 1058 apskritys ir 353 regionai. Pastebima, kad keliuose šalyse pastaruoju metu buvo vykdomos reformos mažinant savivaldybių ar regionų skaičių siekiant konsoliduoti konkrečias teritorijas į didesnius administracinius vienetus. Pavyzdžiui, Portugalijoje, Albanijoje, Estijoje, Latvijoje, Ukrainoje ir Turkijoje gana drastiškai sumažintas savivaldybių, Norvegijoje ir Prancūzijoje – regionų skaičius.

Vykdamas teritorines ar sveikatos sistemų reformas svarbus vaidmuo teko nacionalinėms vietos ar regionų valdžių asociacijoms. Šios asociacijos atliko svarbų darbą pristatant savo nariams ekspertinę informaciją ir geruosius pavyzdžius bei derantis su centrine valdžia dėl, pavyzdžiui, sveikatos srities biudžetų. Daugelyje šalių stebima ir sveikatos apsaugos srities įgaliojimų decentralizacija, suteikiant daugiau atsakomybės vietos valdžioms ir/arba stiprinant koordinaciją tarp skirtingų valdžios lygių.

ANKAROJE APIE LIETUVOS SAVI- VALDYBIŲ PATIRTĮ ĮGYVENDINANT „ŽALIUSIUS“ SPRENDIMUS

LSA plėčiant tarptautinį bendradarbiavimą sausio 18 d. Ankaroje (Turkija), buvo pristatyta Lietuvos savivaldybių patirtis energetikos ir klimato kaitos srityse bei pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp LSA ir Turkijos savivaldybių sąjungos.

Renginyje „Daugiapakopio energetikos ir klimato politikos įgyvendinimo plano koncepcijos kūrimas Turkijoje“ LSA prezidentas Mindaugas Sinkevičius akcentavo, kad siekiant klimato kaitos mažinimo tikslų savivaldybių vaidmuo yra esminis, nes kuo daugiau priemonių bus imamasi vietos lygmeniu, tuo labiau didės galimybės šių tikslų pasiekti. Lietuvos savivaldybės jau ne vienerius metus aktyviai veikia tvaraus transporto plėtros, energetinio efektyvumo, oro taršos mažinimo, atliekų tvarkymo srityse.

„Šiandien vienas svarbiausių siekių yra apjungti klimato kaitos politikos vietinę, nacionalinę ir tarptautinę darbotvarkę taip, kad kylančius iššūkius suvoktume kaip galimybes, o pokyčius įgyvendintume tvariai. Juk „žalieji“ sprendimai nėra kažkokios teorinės strategijos dalis, jie tiesiogiai gerina mūsų gyvenimo kokybę – mažiau transporto taršos ir triukšmo, geresnė oro kokybė, urbanistinės infrastruktūros stabilumas ir daugiau žaliųjų erdvių, platesnė bioįvairovė, energijos taupymas, kokybiškesni pastatai ir viešosios erdvės, pagaliau – sveikesnis ir interaktyvesnis gyvenimo būdas“, – sakė LSA prezidentas Ankaroje.

Pasak jo, kaip niekada svarbios tampa tokios iniciatyvos kaip Merų paktas, įpareigojantis savivaldybes įgyvendinti inovatyvias klimato kaitos priemones. Nuo 2008 m., kai pradėta ši iniciatyva, joje dalyvauja 17 Lietuvos savivaldybių. Tapti Merų pakto dalimi M. Sinkevičius paragino ir Turkijos savivaldybes.

Merų pakto signatarės – Tauragės rajono savivaldybės meras Dovydas Kaminskas renginio dalyviams pristatė šios savivaldybės patirtį įgyvendinant žaliuosius sprendimus.

Vėliau buvo pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp LSA ir Turkijos savivaldybių sąjungos. Sutartyje numatyta, kad abi asociacijos sieks palaikyti nuolatinį ryšius ir bendradarbiavimą, skatinti Turkijos ir Lietuvos vietos valdžios institucijų partnerystės plėtrą įvairiose srityse.

Sutarties pasirašymą padėjo koordinuoti Lietuvos ambasada Turkijoje. Su ambasadoriumi Ričardu Degučiu M. Sinkevičius ir D. Kaminskas susitiko išvakarėse.

Šiuo metu bendradarbiavimo ryšius su Turkija turi trys Lietuvos savivaldybės.

*Parengta pagal LSA patarėjos komunikaciją
Indrės Vilūnienės inf.*

SEIMAS SUTEIKĖ SPECIALŲ STATUSĄ ISTORINĖS SOSTINĖS TERITORIJOMS

Rimas RUDAITIS

Seimas priėmė Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo pakeitimus, pagal kuriuos gyvenamosioms vietovėms galės būti suteikiamas ne tik kurorto ar kurortinės teritorijos, bet ir istorinės sostinės teritorijos statusas.

Istorinės sostinės teritorijos statusas galės būti suteikiamas gyvenamosioms vietovėms ar jų dalims.

Įstatyme Seimas sutarė įtvirtinti, kad istorinės sostinės teritorijos statusą turės Kauno

senamiestis, Kauno miesto istorinė dalis, vadinama Naujamiesčiu, Vilniaus senamiestis, Kernavė ir Kernavės archeologinė vietovė, Trakai ir Senieji Trakai.

Kaip anksčiau yra pažymėjęs šios iniciatyvos autorius Seimo narys Kęstutis Vilkauskas, teritorijose su Lietuvos istoriniu statusu esantys unikalūs kultūros paveldo ir gamtos objektai būtų ne vien tik išsaugoti, bet ir įveiklinti, t. y. šiose teritorijose racionaliai išplėtojus šiuolaikinę socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą jie taptų patrauklūs ir dar labiau lankomi tiek Lietuvos gyventojų, tiek užsienio turistų.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Pasak parlamentaro Eugenijaus Gentvilo, įtvirtinus istorinius senamiesčius, istorines teritorijas, reikia kurti pažintinius turizmo takus tiek Lietuvos gyventojams, tiek iš kitur atvykstantiems žmonėms. „Tai yra mūsų pasididžiavimas, mūsų istorija. Tuo labiau kad turime ką parodyti. Įprasminkime istorinės atminties vietas parodydami visam pasauliui“, – Seimo posėdyje kalbėjo E. Gentvilas.

Už šias naujas nuostatas balsavo 102 Seimo nariai, susilaikė 6 parlamentarai.

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

PASIRENGIMAS GALIMAI HUMANITARINEI KRIZEI APTARTAS SU SAVIVALDOS IR NVO ATSTOVAIS

Mindaugas BAJARŪNAS

Vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė su Lietuvos savivaldybių asociacijos valdyba ir nevyriausybinių organizacijų (NVO) atstovais aptarė geopolitinę situaciją, nacionaliniam saugumui kylančias grėsmes, civilinės gyventojų saugos klausimus ir bendradarbiavimo mechanizmus galimos humanitarinės krizės atveju.

Rusijai sutelkus dideles karines pajėgas prie Ukrainos sienos ir Baltarusijoje, padidėjo galimo karinio konflikto regione grėsmė, todėl, pasak ministrės, ne tik kariuomenė, bet ir visos šalies institucijos turi būti pasirėmusios operatyviai reaguoti į besikeičiančią situaciją. Pasak vidaus reikalų ministrės, būtina rengtis visiems galimiems scenarijams, tarp jų ir galimam pabėgėlių iš Ukrainos antplūdžiui. „Tikėkimės, kad to niekada neprireiks. Tačiau geopolitinė realybė verčia iš anksto apgalvoti ir numatyti, kokie objektai galėtų būti pritaikyti dideliame iš konflikto zonų bėgančių žmonių srautui apgyvendinti, kaip spręstume maitinimo klausimus, kaip būtų organizuojamas humanitarinės pagalbos teikimas. Per pastarąjį pusmetį, valdydami neteisėtos migracijos krizę, sukauptume vertingos patirties, tad tikiu, kad surėmę pečius su savivaldybėmis ir nevyriausy-

binėmis organizacijomis, pasidalinę atsakomybę įveiksime visus iššūkius“, – teigia A. Bilotaitė.

A. Bilotaitės teigimu, Baltarusijos režimo organizuotos neteisėtos migracijos krizės valdymo patirtis rodo, kad savivaldos ir nevyriausybinių organizacijų pagalba yra gyvybiškai svarbi. Tačiau tam, kad ji būtų suteikta sklandžiai, turi būti aptarta iš anksto.

Su Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovais sutarta iš anksto sudaryti apgyvendinimui tinkamų objektų sąrašą, žinoti kiekvienos savivaldybės pajėgumus ir poreikius, įvertinti galimybes pasitelkti savanorių.

Su Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos, Caritas, Maltos ordino pagalbos tarnybos, Maisto banko atstovais aptarti teisiniai bendradarbiavimo aspektai, taip pat kur ir kokias socialines paslaugas, esant reikalui, galėtų teikti nevyriausybinių organizacijų.

Lietuvai pastaraisiais metais jau teko padėti nuo Baltarusijos režimo persekiojimo bėgantiems baltarusiams – nuo 2020 m. rugsėjo išduotos 7536 humanitarinės vizos Baltarusijos piliečiams. Pernai prieglobstis suteiktas nuo talibų persekiojimo išgelbėtiems 178 Lietuvos kariams talkinusiems afganistaniečiams ir jų artimiesiems. Daugiau nei pusmetį Lietuva dorojasi ir su Baltarusijos režimo organizuota hibridine ataka – dirbtinai sukurta neteisėtos migracijos banga.

AKTYVIOMS BENDRUOMENĖMS DVGUBAI DAUGIAU LĖŠŲ

Vidaus reikalų ministerija (VRM) iš administruojamos ES fondų investicijų programos bendruomenių inicijuojamoms veikloms 2021–2027 m. laikotarpiu ketina skirti dvigubai daugiau lėšų – iš viso 52,46 mln. eurų.

Tikimasi, kad šiuo laikotarpiu per Bendruomenės inicijuotas vietos plėtros (BIVP) priemonę finansavimą gaus daugiau nei 50 vietos plėtros strategijų, kurių dauguma bus kokybiškos. Pagrindinės investicijos skirtos gyventojų skurdo ir atskirties problemoms spręsti, žmonių užimtumui ir bendruomenės verslumui didinti. „Mūsų siekis – padėti socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams įsitraukti į visavertį visuomenės gyvenimą, o asmenims iš socialiai pažeidžiamų grupių – lengviau įsiliesti į darbo rinką, paskatinti juos imtis savarankiško darbo ar verslo ir darbo

rinkoje gebėti patiems išsilaikyti“, – sako vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė.

Taip pat numatoma investuoti į socialinio verslo, kuris kurtų naujas darbo vietas ar teiktų paslaugas ir prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms, plėtrą. Per vietos plėtros strategijas būtų remiamos reikalingos įrangos įsigijimas, socialinio verslo pradinių produktų ir paslaugų sukūrimas, rinkodaros priemonės ir kt.

VRM glaudžiai bendradarbiauja su miestų Vietos veiklos grupėmis (VVG), kurios rengiasi naujų strategijų įgyvendinimui, ir teikia joms metodinę pagalbą. Vietos bendruomenės aktyviai domisi projektams skiriamų lėšų panaudojimu ir jų tikslingumu. „Mus vienija tas pats tikslas – bet kurioje savivaldybėje gyvenantys žmonės turi jaustis reikalingi ir būti patenkinti

savo bendruomene. Džiaugiamės, iniciatyvių žmonių energija ir lyderyste, kuri sutelkia kitus prasmingoms veikloms, padeda kurti saugią aplinką ir socialinę gerovę, pasitikėjimu ir pagalba grįstą bendruomenių gyvenimą“, – teigia ministrė.

Įgyvendinant BIVP metodą 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos lėšomis finansuojamos 39 vietos plėtros strategijos. Strategijose iškeltų tikslų siekia 670 projektų, kuriems finansuoti skirta 22,46 mln. eurų. Dar 2,87 mln. eurų skirta strategijų administravimui.

Įvairiose projektų veiklose jau dalyvavo 29 598 dalyviai – tai asmenys, kurie tobulino savo gebėjimus ir kompetencijas, pagerino savo vietą darbo rinkoje, įkūrė verslą ar dalyvavo sociokultūrinėse veiklose.

VRM komunikacijos skyriaus inf.

BENDRUOMENIŠKUMO SKLAIDA LIETUVOJE

Veiksmingas vietos bendruomenių funkcionavimas – raktas į Lietuvos Valstybės sėkmę. Šiuolaikiniame viešajame valdyme akcentuojama piliečių ir jų bendruomenių dalyvavimo svarba darant įtaką valdžios sprendimams. Tai vienas iš esminių naujojo viešojo valdymo (New Public Governance) valdymo principų.

Neseniai išleistoje Sauliaus Nefo monografijoje „Bendruomeniškumo sklaida Lietuvoje“ (išleido Mykolo Romerio universitetas, 2021 m.) imtasi nelengvo tyrimo išanalizuoti bendruomeniškumo sklaidą ir raidą viešosios vadybos ir kitų socialinių bei humanitarinių mokslų sankirtose. Monografija lengvai skaitoma ir galima teigti, kad ji skirta ne tik mokslininkams, bet ir bendruomenių atstovams, politikams, viešojo sektoriaus (ypač savivaldybių) darbuotojams ir plačiajai visuomenei.

Monografijos autorius įrodė, kad bendruomenės gali tapti funkcionuojančiu vertybinių reikinių. Aprašytame tyrime, pritaikyta patentuota bendruomeniškumo matavimo metodologija.

Lietuvoje, dabartiniu laikotarpiu, bendruomeniškumo tyrimų nestinga. Juos atlieka, sociologai, viešojo valdymo, politikos mokslų, ekonomikos ir kitų mokslo krypčių tyrėjai.

Tačiau prof. dr. Saulius Nefas savo monografijoje išsamiausiai išanalizavo, bendruomeniškumo istorinius aspektus, bendruomenės sampratą, kaip įgyvendinama bendruomeniška (komunitarinė) politika ir kt.. Autorius visapusiškai įvertino funkcionalios vietos bendruomenės veikimą. Galima teigti, kad Lietuvoje, parengtas toks pirmas, apimantis daugelį bendruomenės veiklos sričių, mokslinis darbas.

Sutinku su monografijos autoriumi, kad postmodernaus pasaulio negatyvius reiškinius, tokius kaip susvetimėjimą, beatodairišką kompiuterizavimą, ar iškreiptą lyderystės supratimą galima, iš dalies, neutralizuoti veikiant vietos bendruomenėje, įsitraukiant į daugelį jos veiklų. Šis mokslinis darbas nubrėžė gaires kaip aktyviai prisidėti prie bendruomeniško judėjimo, kaip stiprinti bendruomenių pasiekimus, kaip keisti gerą patirtimi siekiant vietos bendruomenių klestėjimo.

Lietuvos pilietinės visuomenės plėtros kontekste, bendruomeniškumas sukuria galimybes plėtoti kokybiškam ir skaidriam viešajam valdymui (ypač vietos savivaldos lygmenyje). Bendruomenės ir jų atstovai (šalia kitų veiklų) turi ir privalo teikti pasiūlymus valdžios institucijoms, „spausti“ valdžios atstovus, kad jų

Norintys įsigyti monografiją gali kreiptis į Mykolo Romerio universitetą adresu: jonasdzi@mr.uni.eu

sprendimai būtų skaidresni. Bendruomenių ir viešosios valdžios bendradarbiavimas bei pasitikėjimas garantuoja sėkmingą valstybės vystymąsi ir pažangą.

Linkiu prof. dr. Sauliui Nefui nesustoti ir teoriniame bei praktiniame lygmenyse toliau plėtoti aktualią bendruomeniškumo temą. Juolab, kad daugeliui žinomos aukštos monografijos autoriaus kompetencijos vykdant tyrimus, organizuojant bendruomenių narių mokymus ir konsultuojant bendruomenes.

Prof. dr. Vainius Smalskys (MRU Viešojo valdymo ir verslo fakulteto, Viešojo administravimo institutas)

SUSIVIENIJO NERINGOS BENDRUOMENĖ

Reaguodama į LR Vyriausybės ir VĮ Turto bankas ketinimus Nidos švyturio statinių komplekso bei buvusių poilsio namų „Medikas“ statinius parduoti viešame aukcione, Neringos savivaldybės bendruomenės atstovai, subūrę iniciatyvinę grupę, išplatino Atvirą laišką-kreipimąsi į Seimą ir Vyriausybę „Dėl nekiliojamojo turto išsaugojimo visuomenės reikmėms“, po kuriuo buvo kviečiami pasirašyti visi neringiškiečiai, žinomi kultūros ir meno atstovai bei visi, kurių gyvenimas, veikla vienaip ar kitaip siejasi su Kuršių nerija ir kurie nėra abejingi Neringos atečiai.

„Džiaugiuosi, kad turime tokią vieningą ir atsakingą bendruomenę, kuriai nuoširdžiai rūpi Neringos ateitis ir jos atstovai susibūrė svarbiu tikslui, ties kuriuo visi intensyviai dirbame kalbėdami su valdžios atstovais ir ieškodami kompromisų, teikdami pastatų įveiklinimo koncepcijas, siūlydami alternatyvas, prašydami išsaugoti tai, kas yra mūsų istorija ir prasminga ateitis. Tikiu, kad bendromis jėgomis pavyks apginti visuomenės interesus ir išsaugoti šiuos statinius kultūros, meno, sporto ir švietimo reikmėms“, – kalbėjo Neringos meras Darius Jasaitis.

Iniciatyvinė grupė taip pat surengs atvirą forumą internetinėje

erdvėje, jo metu visuomenė galės detaliau susipažinti su ketinamais parduoti objektais ir ateities vizijomis – kaip šie statiniai galėtų būti įveiklinami, kad tarnautų visuomenės reikmėms ir kurtų pridėtinę vertę. Forumo data bus paskelbta atskirai.

Atkreiptinas dėmesys, kad Nidos švyturys – vienas svarbiausių Nidos tapatybės simbolių, o švyturio papėdėje esantys pastatai ir jų priklausiniai yra neatskiriama istorinio švyturio komplekso dalis, kuri, kaip teigiama atviraime laiške, yra nedaloma ir neparduotina. Švyturio statinių komplekse planuojama įkurti unikalų interaktyvų Šviesos muziejų, sukurti atviras visuomenei menininkų dirbtuves, specializuotą lauko skaityklą-kavinę ir kt.

Viešame kreipime taip pat akcentuojama, kad buvę poilsio namai „Medikas“ yra paskutinis dar likęs neįveiklintas visuomeninis objektas, tinkamas specialistų ir mokinių apgyvendinimui. Jo neišsaugojus nei biudžetinės, nei nacionalinės švietimo ir kultūros įstaigos neturės galimybių mokėti rinkos diktuojamų nuomos kainų ir Neringoje nebegalės tęsti savo veiklų.

Neringos savivaldybės inf.

BURKIMĖS | KRAŠTIEČIŲ BENDRUOMENĖ

Ukmergės miestas 2023 metais minės 690-ies metų sukaktį. Artėjančios miesto sukakties proga savivaldybė rodo iniciatyvą ir kviečia visus jungtis į savo kraštui neabejingųjų bendruomenę. Palaikykime ryšį vieni su kitais, didžiukimės savo ukmergietiška kilme,

bendradarbiaukime kurdami Ukmergės ateitį ir nenumaldomai artėjančią 690-ąją Ukmergės gimtadienį džiugiai pasitikime drauge!

Nelaukime Naujųjų metų, neatidėkime reikšmingų darbų rytojui, o jau šiandien prisiminkime savo šaknis ir burkimės į kraštiečių

bendruomenę. Visus, neabejinguos Ukmergei, prašome užpildyti anketą, kurią rasite tinklalapyje. Apie tai, kuo Jums yra ypatinga Ukmergė, parašykite el. pašto adresu: visiejirysiai@ukmerge.lt

Gražiausių minčių autoriams bus įteiktos dovanos!

BENDRUOMENĖ – ŠVYTURYS 2021 – KELIAS Į SĖKMĘ

Kvietimas teikti paraiškas

Mykolo Romerio universitetas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija,
Švietimo, mokslo ir sporto ministerija bei informacinis partneris „Savivaldybių žinios“
skelbia respublikinį konkursą vietos bendruomenėms

„BENDRUOMENĖ – ŠVYTURYS 2021 – KELIAS Į SĖKMĘ“.

Pirmoji nominacija – „Vietos bendruomenės lyderis – vadybininkas“.

Antroji nominacija – „Vietos bendruomenės sėkmės istorija“.

Trečioji nominacija – „Bendruomeniškiausios seniūnijos arba savivaldybės“.

Ketvirtoji nominacija – „Glaudžiai su mokykla bendradarbiaujanti vietos bendruomenė“.

Penktoji nominacija – „Sveiką gyvenimą propaguojanti vietos bendruomenė“.

- Nominantai pristatomi „Savivaldybių žiniuose“ ir MRU tinklalapyje <http://bendruomeniskumas.mruni.eu> bei ministerijų tinklalapiuose.
- Nominacijų nugalėtojus išrenka komisija, sudaryta iš MRU mokslininkų, SADM, ŠMSM ir vietos bendruomeninių organizacijų atstovų.
- Apdovanojimus įteikia MRU Rektorė, SADM Ministrė, ŠMSM Ministrė iškilmingame renginyje Mykolo Romerio universitete **2022 m. balandžio 28 d.**

**Pretendentų nominacijoms paraiškos renkamos iki 2022 metų balandžio 1 d. ir atsiunčiamos el. paštu saunef@mrui.lt
Pasiteirauti galima kreipiantis į dr. Saulių Nefą tel. +370 687 35228**

ŠIAURĖS RYTŲ LIETUVA: APTARTA TOLIMESNĖ PERSPEKTYVA IR ATEITIES VIZIJA

Praejusių metų pabaigoje Ignalinos, Zarasų rajonų ir Visagino savivaldybių merai pasirašė sutartį, kuria suformuota Visagino, Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybių teritorijomis apibrėžta funkcinė zona. Jos tikslas – sudaryti palankesnes galimybes savivaldybėms bendradarbiauti, spręsti regiono problemas, bendrai įgyvendinti projektus, siekiant sukurti patrauklią infrastruktūrą ir palankią socialinę-ekonominę regiono aplinką. Įsteigtos Visagino, Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybių teritorijomis apibrėžtos funkcinės zonos strategija bus integruota į Utenos regiono plėtros planą.

Zarasuose įvyko šios funkcinės zonos savivaldybių merų, merų pavaduotojų, administracijos direktorių pasitarimas. Jame ir aptarta tolimesnė šios funkcinės zonos veikla, perspektyva ir ateities vizijos.

Pasitarimo metu buvo konstatuota, kad šiose savivaldybėse jau vyko diskusijos dėl šios zonos kryptių nustatymo. Diskusijų metu buvo identifikuojamos pagrindinės funkcinės zonos savivaldybių plėtros problemos, nustatytos galimos funkcinės zonos plėtros kryptys bei pagrindiniai veiksmai, sudarantys galimybes efektyviai spręsti regiono plėtros problemas.

Pasitarimo metu buvo pasiūlytos pagrindinės funkcinės zonos plėtros kryptys: Investicinės aplinkos patrauklumo ir ekonominio potencialo didinimas; Turizmo ir rekreacijos infrastruktūros prieinamumo gerinimas; Viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės užtikrinimas (socialinės, švietimo, sveikatos paslaugos); Tvaraus, integruoto mobilumo užtikrinimas.

Investicinės aplinkos patrauklumo ir ekonominio potencialo didinimo krypties didinimą pasirinko Visagino savivaldybė. Ši kryptis siejama su palankiu sąlygų privačių investicijų pritraukimui, panaudojant turimas ir formuojant naujas ekonomines plėtros teritorijas, gerinant verslo aplinką, siekiant kurti naujas geresnės kokybės darbo vietas, plėtoti aukštą pridėtinę vertę kuriančius verslus.

Ignalinos rajono savivaldybė pasirinko antrąją kryptį „Turizmo ir rekreacijos infrastruktūros prieinamumo gerinimas“. Ši kryptis numato turizmo ir rekreacijos viešosios infrastruktūros modernizavimą bei kūrimą, patrauklumo vietinėse ir užsienio rinkose didinimą, ekonominės plėtros funkcinėje zonoje didinimą. Ignaliniečių pasirinkta kryptimi dirbs ir zarasiškiai. Jie taip pat pasirinko viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės užtikrinimo (socialinės, švietimo, sveikatos

paslaugos) kryptį. Įgyvendindama šią kryptį rajono Savivaldybė pritrauks investicijas į reikiamą infrastruktūrą bei efektyvų ir tvarų viešosios infrastruktūros valdymą ir naudojimą, teikiant kokybiškas, inovatyvias, kompleksines paslaugas. Visos funkcinės zonos savivaldybės numato įgyvendinti tvaraus integruoto mobilumo užtikrinimo kryptį. Ji yra siejama su efektyvesniu funkcinės zonos teritorijų junglumu, užtikrinant geresnį darbo vietų pasiekiamumą, transporto taršos mažinimą, didinant eismo saugumą.

Pasitarimo dalyviai nuodugniai diskutavo apie šias kryptis, jų įgyvendinimą ir reikalingumą. Buvo nuspręsta, kad konkretūs investiciniai veiksmai ir projektai bus numatomi rengiant Ignalinos, Zarasų rajonų ir Visagino savivaldybės teritorijomis apibrėžtos funkcinės teritorijos zonos strategiją.

Zarasų rajono savivaldybės inf.

VITALIJUS MITROFANOVAS: „KARTAIS STEBINA VALSTYBĖS POŽIŪRIS Į SAVIVALDĄ“

Justė BRIGĖ

„Pinigų trūksta, kaip visada, nes yra daug idėjų, daug projektų, ir viskam neužtenka lėšų, – sako LSA viceprezidentas, LSA Finansų ir ekonomikos biudžeto pirmininkas, Akmenės rajono meras Vitalijus Mitrofanovas. – Palyginti su ankstesniais metais, kai būdavo neramu, kaip pavyks subalansuoti biudžetą, ar užteks lėšų darbo užmokesčiui, visoms savivaldybės funkcijoms, dabar tokių biudžeto problemų neturime. Ir šiemet planuojame nemažai investicijų, įgyvendinti įvairių kitų projektų.“

FISKALINĖS DRAUSMĖS REZULTATAS

Akmenės rajono meras Vitalijus Mitrofanovas neslepia: subalansuotas biudžetas – nuoseklaus darbo rezultatas. „Nuo pirmųjų mano darbo meru dienų savivaldybėje buvo įvesta didžiulė fiskalinė drausmė – kiekviena biudžetinė įstaiga turi gyventi pagal savo išgales, – sako pašnekovas. – Įstaigai skiriamos lėšos ir pati įstaiga sprendžia, kaip jas efektyviau panaudoti. Žinoma, ir dabar būna atvejų, kai įstaigos vadovas kreipiasi į savivaldybę, prašydamas įsteigti ūkvedžio, valytojos ar kitą etatą, bet atsakymas būna vienas: jūs patys, įvertindami skirtą finansavimą, tokius klausimus turite spręsti.“

NERAMINA DIDĖJANČIOS KAINOS

Tačiau, kaip pažymi meras, neramina infliacija ir kylančios energetinių resursų ir komunalinių paslaugų kainos.

Kaip buvo pažymėta LSA prezidento Mindaugo Sinkevičiaus susitikime su Prezidentu, dėl infliacijos ir didėjančių kainų savivaldybėse didėja ne tik besikreipiančiųjų gauti kompensacijas už šildymą skaičius, bet ir jas gaunančiųjų ratas – į jį jau patenka ir dirbantys asmenys, ir šeimos, gaunančios mažesnes ar vidutines pajamas.

Kitas infliacijos ir didėjančių kainų neigiamas padarinys – dėl mažų atlyginimų vis sunkiau rasti specialistų, norinčių dirbti savivaldybės administracijoje ir įstaigose. „Labai reikėtų padidinti valstybės tarnybos darbuotojų atlyginimus, nes konkuruoti su privačiais yra pakankamai sudėtinga. Kai parduo tuvs kasininkė pradeda uždirbti tiek pat, kiek savivaldybės investicijų ar teritorijų planavimo skyriaus specialistas, į valstybės tarnybą darosi vis sunkiau žmones pritraukti, – svarsto meras. – Truputį liūdina, kad iki šiol net negrąžintas valstybės tarnautojų atlyginimo koeficientas, buvęs iki 2008 metų krizės. Kai viskas brangsta, savivaldybė iškart pajunta, kad administracijoje

trūksta specialistų, o žmogiškieji ištekliai susiję su biudžetu.“

Tad, kaip teigia meras, valstybei nespren-džiant valstybės tarnyboje dirbančių specialistų atlyginimų klausimo, vis mažiau pageidaujančių joje dirbti.

SPECIALISTŲ TRŪKUMAS JAU STABDO PLĖTRĄ

„Be abejo, norėtusi išplėsti didelę dalį paslaugų. Reikėtų pritraukti daugiau švietimo pagalbos specialistų, sudaryti mokiniams didesnį neformalaus ugdymo programų pasirinkimą. Tačiau vėl susiduriame su realybe. Ar galima į Akmenę prisitraukti, tarkime, gerą krepšinio trenerį? Arba galbūt kažkam kyla klausimas, kodėl mes statydami baseiną neįrenginėjame penkių plaukimo takų? Ir viena didžiausių problemų yra ne baseino išlaikymas, o tai, kad jame nebus kam dirbti. Jei nerasi gero trenerio, kam kurti jo reikalaujančią infrastruktūrą. Turime puikią BMX trasą, bet neturime BMX dviračių trenerio. Nors tai olimpinė sritis, bet visos problemos paliekamos savivaldai. Toms problemoms spręsti reikalingų lėšų nėra. Būtų reikalingas geras violončelės mokytojas, bet ir vėl – savivaldybės savarankiškomis funkcijoms lėšų trūksta“, – vis aštrėjančią specialistų problemą apžvelgia Akmenės rajono meras.

Kaip pabrėžia pašnekovas, mažos savivaldybės yra atsidūrusios nelygiose konkurencinėse sąlygose su didmiesčiais. „Argi Vilniui reikalinga gydytojų pritraukimo programa? Nereikalinga. O mes turime iš savo vargano biudžeto rasti lėšų tokiai programai“, – teigia Vitalijus Mitrofanovas.

NEPARTNERIŠKA VALSTYBĖS POZICIJA

„Kelia abejonių kai kurie Vyriausybės reikalavimai. Suprantu, kad žmonės turi uždirbti, bet nelogiška, kai Vyriausybė pasako, kad dabar savivaldybė turi 30 proc. padidinti socialinių darbuotojų algą. Biudžetas, palyginti su praėjusiais metais, padidėjo tik 10 procentų, o darbo užmokesčių siūlo didinti iki 30 proc. O juk be darbo užmokesčio, augs ir aplinkos lėšų poreikis. Kažkaip balansas nebesueina. Ir taip yra visose srityse. Savivaldybėms sakoma ieškoti resursų kultūrai, švietimo pagalbos specialistams, socialinėms paslaugoms, o Vyriausybė stato tvoras“, – savivaldos ir Vyriausybės santykius apibūdina meras.

Pasak jo, stebina ir kiti Vyriausybės veiksmai. „Rajono moksleiviams reikalinga nauja sporto mokykla. Veikiančiąją nugriovėme, bet iš Valstybės investicijų programos jai atstatyti

reikalingų lėšų negauname. Praėjusiais metais savivaldybė iš savo biudžeto skyrė 3 mln. eurų. Tai sudaro dešimtadalį rajono biudžeto, bet išgirsti nebuvome. Nėra jokios savivaldybių įdėjimo į bendrą valstybės ūkį paskatos. Mokyklai atstatyti reikia maždaug 13 mln. eurų. Mūsų savivaldybė yra pasirengusi prisidėti 50 proc. Tokiai sumai mums reikia imti paskolą, bet pagal šiuo metu galiojančius įstatymus tokiam objektui skolintis negalime, nors kuriama infrastruktūra didina ir darbo vietų skaičių, – apie esančius savivaldybių suvaržymus užsimena Vitalijus Mitrofanovas. – Nors teigiama, kad savivaldybės prisidėjimas padeda greičiau gauti reikalingas lėšas, bet prisidėjimo sumos gan skirtingos. Vieni prisideda 20 procentų, kiti – 30 procentų, dar kitiems lėšos skiriamos ir be prisidėjimo. Tad gal bent per galimybės skolintis sudarymą būtų galima motyvuoti daugiau savų lėšų investuojančiai savivaldybei.“

Jau kuris laikas LSA bando įtikinti Seimo narius, Vyriausybę, kad reikalingos Fiskalinės drausmės įstatymo pataisos.

„Esu ne tik LSA Biudžeto ir ekonomikos komiteto pirmininkas, bet ir dvišalės komisijos narys. Nors Vyriausybės narių požiūris buvo gan skeptiškas, bet pagaliau derybose su Vyriausybe pavyko pasiekti, kad į pavasario sesiją įtrauktų konstitucinio Fiskalinės drausmės įstatymo pataisų svarstymą, sudarant savivaldybėms galimybę pasiskolinti lėšų prisidėjimui prie ES finansuojamų projektų“, – sako Vitalijus Mitrofanovas ir priduria, kad labai neaišku ir dėl pačių ES finansuojamų projektų, nes kol kas jie net nepradėti vykdyti.

Mero manymu, nesuvokiami valstybės sprendimai ir dėl kelių priežiūros. Susisiektimo ministerijai sujungus į vieną stambią įmonę visas Lietuvos regionuose buvusias kelių priežiūros tarnybas, kelių priežiūra pablogėjo. „Kai kreipiamės į šią tarnybą, atsakymas paprastas: mes vykdomė Lietuvos automobilių kelių direkcijos užsakymus. Dabar pasipylė duobės, o didesnė avarių dalis kyla būtent dėl prastos kelių būklės. Natūraliai kyla klausimas, ar tokiu požiūriu nežuodome savo žmonių keliuose, nes kelių priežiūra baisi. Tarnybos mašinos

atvažiuoja iki Naujosios Akmenės miesto, pabarsto, o keliolika kilometrų iki Latvijos sienos lieka nepabarstyta, nes, pasak jų, mažas mašinų srautas ir taupant lėšas kelias nebars-tomas, – nelinksmą kelių priežiūros vaizdą apibūdina Akmenės rajono meras. – Glumina ir kai kurių žvyrkelių programų sustabdymas. Planavome Kruopių miestelį sujungti su Papile, bet rinkdamiesi prioritetus, net nepaklausė savivaldybės vadovų, kokius kelius pirmiausia

reikėtų asfaltuoti, tad nuo Kruopių pasuko link Joniškio, kur transporto srautas nepalyginamai mažesnis. Labai abejoju, ar viena tarnyba gali gerai prižiūrėti visus kelius.

Sakyčiau, šalyje turime konstitucinį chaosą, o tai neigiamai atsiliepia ekonomikai. Svarbiausias Vyriausybės prioritetas turi būti jos vadovaujamos šalies piliečių gerovė. Deja, šios Vyriausybės nariai taip negalvoja. Iki šiol nesukurtas savivaldybių skatinimo mecha-

nizmas už pastangas didinant ir pritraukiant investicijas. Kai Saulius Skvernelis buvo premjeru, Vyriausybė buvo priėmusi sprendimą, kad, jei savivaldybėje yra tam tikras mokesčių fondų padidėjimas, savivaldybė dalį GPM gali panaudoti verslui. Nepaisant, kad buvo griežtas reglamentavimas, tai buvo geras sprendimas. Tačiau vėliau, motyvuojant, kad atėjo ekonominis sunkmetis, nors ekonominiai rodikliai lipo aukštyn, ta galimybė buvo nuimta.“

SAVIVALDYBĖ SKIRS KULTŪROS IR MENO STIPENDIJAS

Loreta KAŠKELIENĖ

Panevėžio miesto savivaldybė kviečia meno kūrėjus dalyvauti konkurse – teikti paraiškas kultūros ir meno stipendijoms gauti. Miesto biudžete tam numatyta 17 tūkst. eurų.

„Siekiamo paskatinti Panevėžio meno kūrėjų individualią kūrybinę veiklą, jų kūrybos procesą, todėl Panevėžio miesto savivaldybė šiemet vėl paskelbė konkursą kultūros ir meno stipendijoms gauti. Tikimės sulaukti puikių, originalių darbų“, – sako Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Kultūros ir meno skyriaus vedėja Asta Čeponienė.

Pretenduoti į stipendijas gali pilnamečiai kultūros ir meno kūrėjai,

gyvenantys ir dirbantys Panevėžyje, jeigu jų veiklos objektas yra kultūra, menas, jo sklaida.

Prioritetas bus teikiamas jauniems (iki 35 m.) meno kūrėjams, taip pat kurių paraiškose nurodyta veikla turi išplėtotas sklaidos galimybes, projektas yra originalus, inovatyvus.

Vertinimo kriterijai: ankstesnės meno kūrėjo veiklos rezultatai, projekto aktualumas Panevėžiui, projekto rezultatas ir numatoma jo sklaida, jo meninė ir kultūrinė vertė. Vienam projektui kas mėnesį bus mokama 500 eurų stipendija, kuri gali tęstis nuo 1 iki 5 mėnesių.

Nustatytos formos paraiškos priimamos iki kovo 2 d. Išsami informacija – www.panevezys.lt – Konkursai.

ŠIAULIAI PATVIRTINO SVARBIAUSIUS Miesto metų DOKUMENTUS

Vieni svarbiausių savivaldybės veiklos dokumentų – Šiaulių miesto savivaldybės 2022–2024 metų strateginis veiklos planas ir 2022 metų Šiaulių miesto biudžetas – patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės tarybos posėdyje. Numatomos šiemetinio biudžeto pajamos turėtų siekti net 188,8 milijonus eurų, taigi finansinis pyragas bus didesnis nei pernykštis. Suplanuotos lėšos leis toliau tęsti investicijas į miesto infrastruktūrą ir erdvių atnaujinimą, vien tokių prioritetinių projektų vertė siekia apie 21 mln. eurų.

Savivaldybės strateginis veiklos planas ir 2022 metų Šiaulių miesto biudžeto projektas sulaukė ištisų daug Tarybos narių diskusijų, klausimų ir pasiūlymų.

Pirminiai šių dokumentų projektai buvo pristatyti dar 2021-ųjų gruodį, išsamų pristatymą Šiaulių miesto savivaldybės administracija Tarybos nariams ir visiems miestiečiams

surengė sausio 19 ir 20 dienomis. Tarybos posėdžio metu svarstant strateginį veiklos planą, diskutuota su Administracijos atstovais apie priemones, kurios galėtų turėti įtakos vidutinio darbo užmokesčio mieste didėjimui, europinių lėšų mažėjimą, viešojo keleivinio transporto veiklos sąnaudas, socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus augimą, sporto objektus ir miestiečių sveikatinimo programas, kelti kiti klausimai. 24 Tarybos nariai balsavo už strateginio veiklos plano patvirtinimą, 5 susilaikė, prieš balsavusių nebuvo.

„Mačiau, kaip kantriai buvo rengiamas šis planas, gyventojų, savo, frakcijos ir koalicijos vardu dėkoju Savivaldybės administracijai už šį svarbų dokumentą“, – po balsavimo sakė Šiaulių meras Artūras Visockas.

Pristatant biudžeto projektą, Šiaulių miesto tarybos nariai tikslinosi planuojamą surinkti mokesčių sumas, klausė apie įvairius inf-

rastruktūros projektus, biudžetinių įstaigų finansavimą, skolinimosi limitus, kalbėta apie gyventojų sveikatos klausimus. Už 2022 metų biudžetą balsavo 25 tarybos nariai, balsavusių prieš – 1, susilaikė 5 Tarybos nariai.

Numatomos biudžeto pajamos 2022 metais turėtų siekti apie 188,8 milijonus eurų. Mokesčiai sudaro 79 mln. eurų, dotacijos – 75,5 mln. eurų, metų pradžios likutis – 17,6 mln., kitos pajamos – 12,3 mln. Dotacijos šiemet mažėja, bet ženkliai didėja savivaldybei tenkanti surenkamų mokesčių dalis, nežymiai auga kitos pajamos.

Kaip įprasta, daugiausia lėšų, net 90,3 milijonai, bus skiriama švietimo sistemai, socialinės paramos programos įgyvendinimui – 49,5 mln., miesto infrastruktūros objektų priežiūrai ir modernizavimui numatoma skirti 30,7 mln. eurų.

Viešųjų ryšių koordinatorius Vitalis Lebedis

2022-IEJI – GALIMYBĖ MARIJAMPOLĖS KRAŠTUI IR SŪDUVAI ATRASTI

Neringa TUMELIENĖ

Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu, 2022-ieji yra Sūduvos metai. Šie atmintini metai paskelbti pažymint tai, kad 1422 m. pasirašius Melno taikos sutartį, Sūduvos kraštas visam laikui buvo prijungtas prie Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės, tad 2022 metais švenčiama Sūduvos krašto susigrąžinimo 600 metų sukaktis.

Skelbiant Sūduvos metus taip pat siekta įvertinti Sūduvos reikšmę Lietuvos valstybės istorijoje, pabrėžti šio krašto įtaką lietuvių kalbos, kultūros ir tapatybės formavimosi procesams, Lietuvos tautiniam atgimimui ir valstybingumo atkūrimui 1918 metais.

Apie Sūduvos metų svarbą plėtojant šiame krašte turizmą, turistinius išteklius ir kokias galimybes savivaldai atveria 2022 metų biudžetas kalbamės su Marijampolės savivaldybės meru Povilu Isoda.

Gerbiamas mere, Marijampolės savivaldybė „Adventur“ parodoje pristatė Sūduvos krašto turistinius išteklius. Ką verta aplankyti Jūsų kraštuose šiais Sūduvos metais?

Marijampolės savivaldybė prisistatydama „Adventur“ parodoje skelbė žinią, kad šie metai mums yra ypatingi – švenčiame 230-ąjį Marijampolės gimtadienį ir minime Sūduvos metus. Dažnai išgirstame, kad atvykusieji į mūsų miestą sako, kad Marijampolė labai romantiškas miestas. Jaukūs parkai, išpuoselėtos erdvės, svetingi žmonės, gardus maistas, ryškios miesto spalvos ir turtinga istorija, įdomūs visų metų renginiai tiesiog kviečia šiemet pasimatymus skirti būtent Marijampolėje. Taip pat, kartu su kaimynais esame parengę ir pažintinį maršrutą „Kelionė per Sūduvą“ į kurį įsileidę keliautojai galės pažinti šį nuostabų regioną.

Jūsų manymu, kuo Marijampolėi svarbūs Sūduvos metai ir kaip jie gali pasitarnauti?

Kiekviena graži sukaktis atkreipia visuomenės dėmesį, todėl tikimės, kad šie metai bus puiki galimybė Marijampolę atrasti tiems, kurie dar čia nebuvo. Sūduvos sostinė nusiteikusi romantiškai ir laukia visų norinčių ją pažinti ar atrasti iš naujo.

Kaip šiuos metus rengiasi paminėti Sūduvos sostinė?

Gimtadienio metus pradėsime minėti per tikrąjį Marijampolės gimtadienį – vasario 23 dieną. Šią dieną esame suplanavę parodas, nemokamas ekskursijas, jaunosios kartos

Povilas Isoda: „Matydamas, kiek turistų sulaukia Marijampolė, galiu drąsiai sakyti, kad esame lankomiausių miestų sąraše“.

sveikinimus, įvairias akcijas ir iš Marijampolės kilusių dainininkų koncertą.

Visi metai bus kupini įvairių renginių, ir jų tiek daug, kad tikrai neišvardinsiu, o kviečiu apsilankyti mūsų svetainėje www.marijampole.lt ir patiems pamatyti ką esame paruošę.

Turizmo plėtra – nemažos Lietuvos savivaldybių dalies planuose. Ką manote apie turizmo plėtros galimybes, kas džiugina, nuo ko labiausiai priklauso šio ūkio plėtros šaka ir kokias jos perspektyvas įžvelgiate?

Matydamas kiek turistų sulaukia Marijampolė, galiu drąsiai sakyti, kad esame lankomiausių miestų sąraše. Marijampolė turistus vilioja savo spalvomis, kurias kuria sienų tapyba ir jau pasaulyje žinomas projektas „Malonny“ – Marijampolė-Londono-Niu Jorkas. Visas aptarnavimo sektorius pas mus ištis gerai išvystytas: kavinės, restoranai, įvairių

kategorijų viešbučiai, įdomios pažintinės programos skatina atvykti turistus, ir kaip sakoma, palikti čia savo pinigus.

Mes taip pat galvojame apie turizmo plėtrą ir kaip tik šiuo metu ruošiamės planus ką reikėtų atnaujinti ar sukurti, kad atvykstantiems būtų galima pasiūlyti dar daugiau nei turime. Vis labiau į madą ateina vadinamasis „lėtasis“ turizmas, todėl norime išnaudoti ir šią nišą. Manau, kad turizmo plėtros galimybes priklauso ir nuo finansavimo, ir nuo pačių, norinčių kažką kurti žmonių. Turime puikų pavyzdį, kaip Marijampolės savivaldybės Šunskų seniūnijos seniūnas į savo miestelį pritraukia tūkstančius turistų. „Šunskų silkių kasykla“ intriguoja žmones, o atvykę jie atranda dar daugiau nei tikėjosi.

Patvirtintas Marijampolės savivaldybės biudžetas, kokias šių metų perspektyvas jis atveria savivaldybei?

Šiais metais patvirtinome gerokai didesnį biudžetą nei buvę prieš tai. Ir kaip visada, daugiau pinigų reiškia daugiau darbų. Investuosime lėšas gydytojų specialistų ir pedagogų pritraukimui į Marijampolės savivaldybę, daugiau lėšų skirsime neįgalųjų gyvenimo sąlygų gerinimui, statysime modulinis darželius, kad visi vaikai turėtų vietą darželyje, atnaujinsime ugdymo, kultūros ir sporto įstaigų infrastruktūrą, atnaujinsime gatvių apšvietimą, įrengsime vandens gerinimo įrenginius kaimiškose vietovėse, gerinsime susisiekimo infrastruktūrą: kelius, gatves, šaligatvius. Taip pat diegsime elektroninį bilietą, modernias švieslentes. Su gyventojų prisidėjimu reno-

vuosime ir plėsime automobilių stovėjimo aikštes prie daugiabučių namų. Įrengsime naujų vaikų žaidimų aikštelių. Investuojame į Marijampolės LEZ, kuriame ruošiami dar trys sklypai investuotojams.

Kokia dalyvaujamojo biudžeto patirtis? Galbūt galima pateikti vieną kitą ryškesnį pavyzdį.

Kol kas dar negaliu pasidalyti patirtimi, nes nesame įgyvendinę dar nei vienos idėjos. Pernai gyventojai dar tik pažindinosi su šia naujiena, matome, kad šiemet jie aktyvesni, tad tikiuosi, kad kitais metais galėsime pasidalinti net ne vienu ryškesniu pavyzdžiu.

Dėkoju už pokalbį.

ŠEIMŲ POILSIUI PANEVĖŽIO RAJONE SUKURTAS ŽEMĖLAPIS

Danutė POCIUVIENĖ

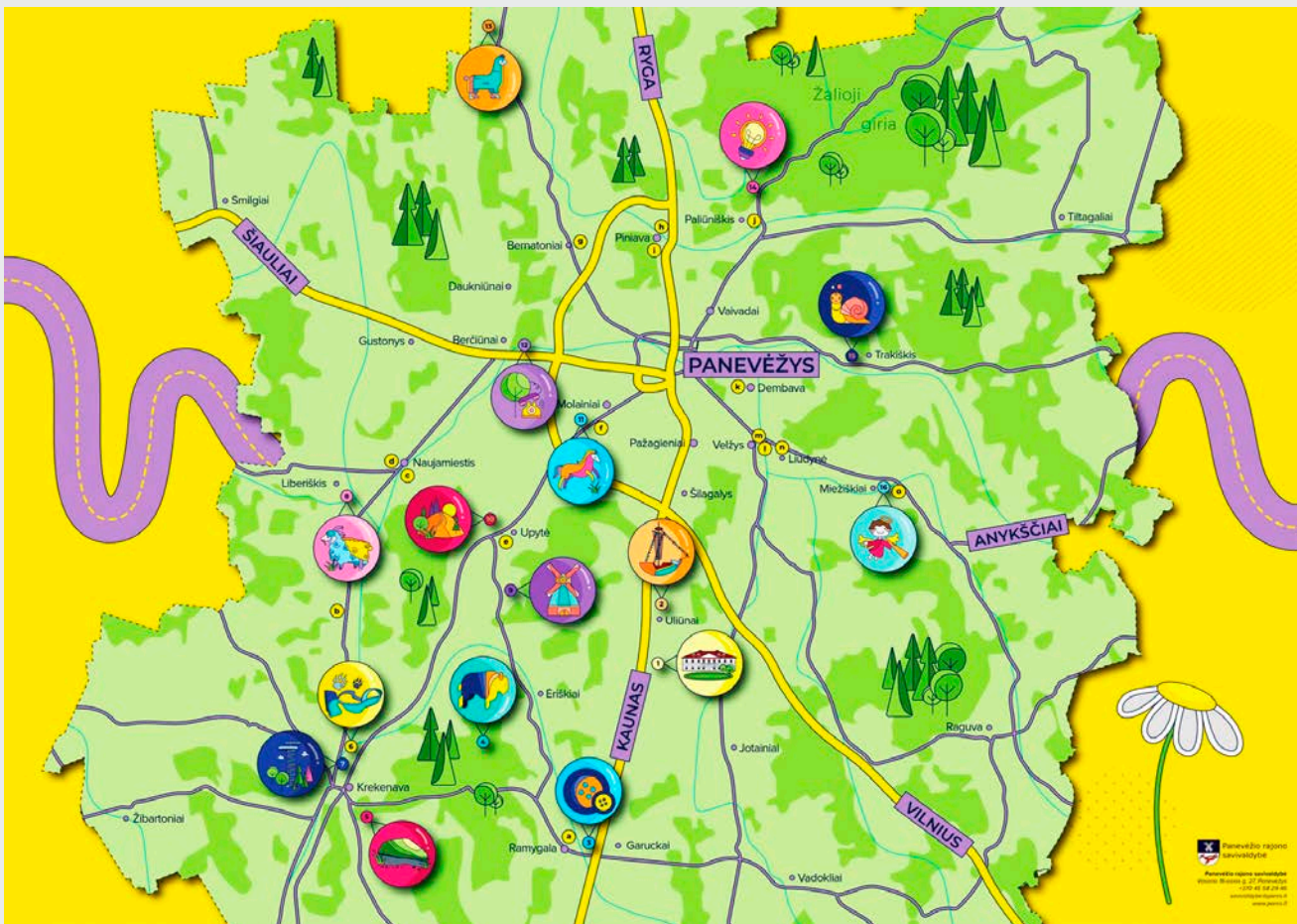
„Panevėžio rajonas – ir mažiems, ir dideliems“, – tokiu šūkiu Panevėžio rajono savivaldybė socialiniame tinkle pristatė naują lankytinų vietų Panevėžio krašte žemėlapi, pritaikytą šeimų poilsiui su vaikais.

Šiame Panevėžio plėtros agentūros parengtame leidinyje pateikta aktuali informacija šeimų turiniam laisvalaikiui su įvairaus amžiaus atžalomis. Maršrutai parinkti atsižvelgiant į jų patrauklumą vaikams, įdomumą ir saugumą. Stumbrynai, alpakų, sraigų ūkiai, žirgynai,

pažintiniai, pojūčių takai, muziejai, tarp kurių tokie unikalūs kaip sagų namelis, malūnas, linų muziejus „Idėjų bunkeris“ su interaktyviomis skulptūromis, Uliūnų kaime „Svajonių laivas“ ir daugelis kitų objektų nurodyti lankstinuke, kuris gali tapti puikiu įrankiu šeimai susiplanuoti kelionę taip, kad ji būtų džiaugsminga ir įdomi visiems.

Taip pat sudarytas maitinimo vietų, žaidimo aikštelių, poilsio erdvių sąrašas. Mažiesiems pateikiamos užduotėlės, kurios objektų lankymą pavers smagiu pažintiniu žaidimu.

Lankytinų vietų žemėlapių leidybą parėmė Panevėžio rajono savivaldybė.

VISAGINO SAVIVALDYBĖ PAPILDĖ MIESTŲ-PARTNERIŲ GRETAS

Glorija ŠEIDER

Vasario 4 d. Visagino savivaldybėje iškilmingai pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Daugpilio miesto savivaldybe. Abiejų miestų merai – Visagino savivaldybės meras Erlandas Galaguz ir Daugpilio miesto savivaldybės meras Andrejs Elksniņš pasirašė autentiškas sutartis lietuvių ir latvių kalbomis ir tvirtai paspaudė vienas kitam ranką, simboliškai įtvirtindami abiem miestams taip svarbią draugystę!

Iškilmingoje ceremonijoje taip pat dalyvavo Visagino ir Daugpilio savivaldybių atstovai.

Prieš pasirašant sutartį, Visagino savivaldybės meras detalai pristatė Visagino socialinį ir ekonominį potencialą, strategiškai svarbius Visaginui projektus. Po sutarties pasirašymo svečiai buvo pakviesti apsilankyti būsimiems projektams užtikrinti svarbiose miesto erdvėse: Visagino kultūros centre, Irlavio bazėje ir rekreacijos paslaugų centro filiale „Visagino parkas“, IAE bloko valdymo skydo treniruoklio patalpose.

Idėja įtvirtinti Visagino ir Daugpilio ryšius senokai brendo, kadangi savivaldybės vienaip ar kitaip dalijosi patirtimi, o Daugpilio gyventojai ypatingai mėgsta pasisvečiuoti Visagine vasarą, kaip ir visaginiečiai – Daugpilyje. Inicijavos imtasi 2021 m. ankstyvą rudenį, kuomet Visagino savivaldybės meras Erlandas Galaguz Daugpilio miesto savivaldybės vadovui oficialiai pasiūlė aptarti bendradarbiavimo įtvirtinimo galimybes.

„Daugpilis – atviras miestas. Taip jau nutiko, kad Daugpilis ypatingai gerai sutaria su kaimyniniais ir pasienio miestais. Ypatingai dėkojame Jums už operatyvumą ir iniciatyvumą organizuojant mūsų susitikimus. Mes dedame daug vilčių į mūsų bendradarbiavimą aptartose srityse.“ – dalijosi mintimis Andrejs Elksniņš.

Abiejų miestų merai: Erlandas Galaguz (dešinėje) ir Andrejs Elksniņš.

Miestų bendradarbiavimo sutartyje įtvirtintas siekis bendradarbiauti švietimo, sporto, kultūros, turizmo ir inovacijų srityse: keistis patirtimi, išbandant naujas technologijas savivaldybėje ir infrastruktūros planavime, organizuoti kultūros ir sporto renginius, galimybė keistis specialistais, atliekančiais profesinę praktiką kvalifikacijai tobulinti ir kitos svarbios galimybės, atliepančios poreikį minėtose sferose.

GALVOS SKAUSMAS DĖL NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO PRIENUOSE

Roma SINKEVIČIŪTĖ

Vasario 8 d. Prienuose vyko Kultūros paveldo departamento pirmosios nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos išvažiuojamasis posėdis, kurio metu svarstytas klausimas dėl tikslingumo rengti akto projektą dėl Lietuvos kariuomenės V-ojo pėstininkų Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Kęstučio pulko antrojo bataliono ir III-ojo artilerijos pulko trečiosios grupės Prienuų karinio miestelio pastatų komplekso duomenų Kultūros vertybių registre tikslinimo.

Posėdis organizuotas gavus Prienuų rajono savivaldybės kreipimąsi dėl grupės Prienuų karinio miestelio pastatų komplekso teritorijos ribų ir dalies komplekso pastatų vertingųjų savybių tikslinimo.

Susitikimo savivaldybėje metu Prienuų rajono meras Alvydas Vaicekuskas pristatė savivaldybės galimybes ir lūkesčius dėl buvusio karinio miestelio teritorijos ir sakė besitikintis iš Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos atsakingo vertinimo ir kompromisinių sprendimų, kurių taip pat laukia nekilnojamojo turto buvusio karinio miestelio teritorijoje savininkai. Meras prašė paveldosaugos ekspertų įvertinti buvusios valgyklos pastatą, taip pat šalia pastatų suformuotą gyvenamųjų namų kvartalą, atsižvelgti į privačių sklypų savininkų planus, kuriems prieštarauja paveldo reikalavimai.

Paantrindama merui savivaldybės administracijos direktorė Jūratė Zailskienė pabrėžė, kad buvęs karinis miestelis griūva ir tik lankstus požiūris, saugomų objektų vertybių pervalinimas, kai kurių iš jų apsaugos panaikinimas gali suteikti galimybę savivaldybei ir verslininkams toliau tvarkyti šią teritoriją, sujungiant ją į gražią visumą. Susitikime su savivaldybės skyrių vadovais ir specialistais taip pat dalyvavo Kultūros paveldo departamento Kauno teritorinio skyriaus vedėjas Svaigėdas Stoškus.

Po susitikimo savivaldybėje Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos nariai, lydimi savivaldybės atstovų, apsilankė buvusiam kariniame miestelyje ir vietoje įvertino paveldo objektus. Tikimės, kad susitikimas abiem pusėms buvo naudingas ir bus priimti palankūs sprendimai.

MANTAS VARAŠKA: „REALIAI SAVIVALDYBĖS TOLIAU IŠLIEKA CENTRINĖS VALDŽIOS VEIKSMŲ ĮKAITĖMIS“

Apie tai, kaip gyvena maža savivaldybė, kokius gyventojams svarbius sprendimus priima ir su kokiais sunkumais susiduria kalbamės su Kazlų Rūdos savivaldybės meru Mantu Varaška.

Gerbiamas mere, kuo Kazlų Rūdos savivaldybei svarbūs 2021-ieji ir kokie darbai laukia 2022-aisiais?

2021 m. baigtos skausmingiausios, bet ateičiai ir valstybės numatomoms švietimo, sveikatos apsaugos sritims būtinos permainos. Pertvarkytos aštuonios mokyklos, sukurta konkurencinga didžioji Prezidento Kazio Griniaus gimnazija. Taip pat sujungėme ligoninę su PSPC, nauja įstaiga atitinka sveikatos centro statusą. Į vietinės ir regioninės reikšmės susisiekimą, kelius, apšvietimą pritraukėme apie 13 mln. eurų. Iš jų apie 4 mln. eurų su valstybės rezervu į kelius su būsimais dviračių takais link Višakio Rūdos ir karinių objektų. Pastatėme naują vaikų lopšėlį nuo vienu metų amžiaus vaikučiams, pradėjome turgaus, Kultūros centro statybas. Sėkmingai pardavėme apleistus žemės sklypus ir sudarėme sutartį su „Rivona“ dėl Norfos prekybos centro atidarymo 2022 m.

Dalies savivaldybių gyventojų siaubu tampa šildymo kainos. Galbūt mažos savivaldybės gyventojams tai neaktualus klausimas?

Žiemos sezono metu panaikiname savivaldybės įmonės investicijų grąžą šildymui ir nustatėme papildomą 0,45 ct kw/h kompensaciją fiziniams vartotojams iš priskaičiuoto įmonės Nekilnojamojo turto mokesčio. Rezultatas – sausio mėnesį šilumos kaina 8,07 ct, o tai mažiau už Lietuvos šildymo kainų vidurkį (8,23 ct).

Apie regioninę politiką pasakyta ir parašyta labai daug viltingų teiginių, tačiau ar tuos teorinius teiginius atitinka realūs veiksmai ir sprendimai?

Ne, realiai savivaldybės toliau išlieka centrinės valdžios veiksmų įkaitėmis. Pavyzdys: kelių tvarkymo ir priežiūros lėšos. Nors valdžia deklaravo, kad visos lėšos savivaldybių keliams teks bendrai, neišskiriant žvirkelių ar paprastojo remonto, tačiau vietoje to atsirado trimečiai planai su savais reitingais, lentelėmis, kurios neatitinka savivaldybių tikslų. Tokių pavyzdžių yra daugiau. Vis sudėtingiau vystyti paramos projektus, kadangi ES paramą skiriančios agentūros dėl bet kokio menkniekio stabdo projektų procesus, iš naujo tikrina pirkimus ir tarsi mėgina pateisinti savo valdininkų darbo prasmę.

Kaip galėtumėte apibūdinti centrinės valdžios ir savivaldos, ypač mažų savivaldybių, santykius?

Lygiavertės partnerystės nėra, naikinant viešų institucijų padalinius (Sodra, RC, VMĮ ir pan.), nesvarstomos netgi nuotolinių virtualių priemonių idėjos (su asmens tapatybės, dokumentų nuskaitymu, pareiškimų pateikimu per nuotolį).

Tačiau tos lygiavertės partnerystės nebuvimą rodo ir Seimo neskuba dėl tiesioginių mero rinkimų, tarsi jie būtų nereikalingi, įteisinimo, įvairūs pamąstymai dėl mero funkcijų.

2015 ir 2019 metų tiesioginiai mero rinkimai įrodė, kad jie yra reikalingi ir padedantys savivaldoje atsiskleisti atsakingiems, veikliams politikams. Sumažėjo tarybų krizių, bevaldysčių, gyventojai turi konkrečių aiškių pareigūną savo poreikiams ar pasiūlymams. Mero galias vertinu kaip pakankamas ir optimalias. Jose nieko nereikėtų keisti.

Kazlų Rūdos savivaldybės meras Mantas Varaška.

Šiemet startuoja „Tūkstantmečio mokyklų“ programa. Kaip ši programa atsilieps Kazlų Rūdos savivaldybės ugdymo tinklui?

Kaip minėjau, Kazlų Rūdos savivaldybė 2021 m. sujungė aštuonias mokyklas ir sukūrė didžiąją Prezidento Kazio Griniaus gimnaziją. Joje ugdoma per 1100 moksleivių, sumažėjo ūkio etatų dalis, padaugėjo etatų ir atsirado didesnių krūvių švietimo pagalbos specialistams. Pradėjo taupiau veikti bendri viešieji pirkimai, aktyvuotas e-moksleivio bilietas atsiskaitymui už transportą ir pietus. Pagal reikalavimus visiškai atitinkame Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kriterijus. Iš „Tūkstantmečio mokyklų“ projekto tikimės realios paramos Gimnazijos pasirinktoms ugdymo kryptims.

Jūsų manymu, tai padės pagerinti ugdymo kokybę?

Kaip bebūtų, atsiranda kokybinės pažangos rodikliai, kurie turėtų motyvuoti mokyklas ir pedagogus. Pavyzdžiui, didesni, neišskaidyti mokytojų krūviai, daugiau ir įvairesnio neformalaus švietimo.

Gal plėtojant švietimą ir gerinant ugdymo kokybę turėtų būti aktyvesnis bendradarbiavimas su kitomis savivaldybėmis?

Nesutikčiau. Švietimas yra tarpusavio konkurencijos forma ir bendradarbiavimas galimas nebent minkštosiose, kvalifikacijos tobulinimo srityse.

Pandemija iškėlė nemažai sveikatos apsaugos problemų, ar jas padės išspręsti Vyriausybės patvirtinta Sveikatos priežiūros įstaigų tinklo pertvarka? Kokią įtaką tai turės Kazlų Rūdos savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų tinklui?

Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigos jau sujungtos ir jau vykdo mobilios ambulatorinės slaugos funkciją. Medicinos punktai gyvenvietėse uždaromi, turtas perleidžiamas bendruomenėms arba privatizuojamas. Be Sveikatos apsaugos ministerijos iniciatyvų patys sudarėme sutartį su Lietuvos sveikatos mokslų universitetu ir tapome šeimos gydytojo specializacijos rezidentūros baze. Jau turime sutartis veiklai su trim rezidentais ir ketiname plėsti paslaugų ratą antrinio lygio konsultaciniuose profiluose.

Prieš pandemiją puoselėjote mintį sukurti lėtojo turizmo projektą. Galbūt tai jau tampa realybe?

Deja, vis dar esame procese.

Dejuo už pokalbį.

Kalbino Justė Brigė

VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENĄ BŪKIME ALSĖDŽIUOSE!

Praejusių metų vasarą paaiškėjus, kad 2022 metais Telšių regione Mažąją Lietuvos kultūros sostinė taps Alsėdžių bendruomenė, Alsėdžiuose prasidėjo didysis darbymetis! Kokie bus jo rezultatai, pamatysime baigiantis metams, o kol kas visas Alsėdžių bendruomenės ir vietos įstaigų dėmesys sutelktas į vasario 16-ąją numatytą šventę.

Šiemet ji Alsėdžiuose bus visiškai kitokia – skirta ne tik Lietuvos Valstybės atkūrimo dienai, bet ir iškilmingam projekto „Alsėdžiai – Mažoji Lietuvos kultūros sostinė – 2022“ atidarymo koncertui.

Pasak projekto komandos, ruošiantis visus metus truksiantiems renginiams, negalima atsiesti miestelio ir seniūnijos kaimų istorijos. Alsėdžiuose jaučiama išskirtinė pilietiškumo dvasia, todėl visus metus truksiantys renginiai vienaip ar kitaip susiję su pilietiškumo ugdymu ir savo krašto ateities kūrimu prisimenant praeitį.

Būtent dėl šios priežasties iškilmingam atidarymo koncertui „ČIA gyvename MES“ pasirinkta neeilinė data – Vasario 16-oji. Be tradicinių renginių – pėsčiųjų eisenos į Nepriklausomybės akto signataro Stanislovo Narutavičiaus dvarelį Brėvikių kaime, šv. Mišių miestelio bažnyčioje, Signataro S. Narutavičiaus kapo pagerbimo – vyks ir kiti renginiai.

Nuo vasario 16-osios naujajame miestelio seniūnijos administraciniame pastate pradės veikti Alsėdžių pažinimo centras. Tai vieta, kurioje istorinės žinios pateikiamos naudojant interaktyvias šiuolaikines priemones. Būtent šiame centre lankytojai sužinos apie svarbiausias iškilias šio krašto asmenybes – Nepriklausomybės akto signatarus Stanislovą Narutavičių ir Joną Smilgevičių, dailininką Kazį Varnelį ir kitas vietos įžymybes, lankytinas vietas.

Alsėdžių pažinimo centras jau stebina net seniausius vietos gyventojus: vien informacija, kiek garbingų vyskupų rūpinosi šiuo kraštu, sudomins net labiausiai nuo istorinių datų nutolusius lankytojus, čia taip pat vyks gyvos istorijos pamokos rajono mokiniams ir įvairios edukacinės veiklos.

Šventinę dieną didžiausias dėmesys bus skirtas iškilmingam koncertui, kuris prasidės 18 val. gimnazijos vidiniame kiemelyje. Tikimasi, kad jokia epidemiologinė situacija nesutrukdytų itin gražios ir prasmingos iniciatyvos bendradarbiaujant su Lietuvos Šaulių sąjungos Žemaitijos 8-osios rinktinės šaulių kuopomis, šaulišku orkestru, Žemaičių Kalvarijos kultūros centru ir jo filialu, Platelių meno mokykla, gimnazija ir jos skyriais bendromis pastangomis sukurti įsimintiną renginį, kuriam prasidėjus bus pakelta Mažosios Lietuvos kultūros sostinės vėliava!

Tai bus ženklas, kad šiais metais visi keliai veda į Alsėdžius, tačiau norint pajusti čia tvančią pilietiškumo dvasią, Lietuvos valstybės atkūrimo dieną reikia būti Alsėdžiuose!

Alsėdžių – Mažosios Lietuvos kultūros sostinės – organizacinės komandos inf.

ALSĖDŽIAI

MAŽOJI LIETUVOS
KULTŪROS SOSTINĖ 2022

Vasario 16 d. Alsėdžiuose

Programa

11 val. Tradicinis žygis „Signataro keliu“.
(Alsėdžių S. Narutavičiaus gimnazija – Brėvikių –
Alsėdžių S. Narutavičiaus gimnazija)

12 val. Vasario 16 - osios sambūris
Brėvikių dvarelyje

14.30 val. Šv. Mišios Alsėdžių Švč. Mergelės
Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje

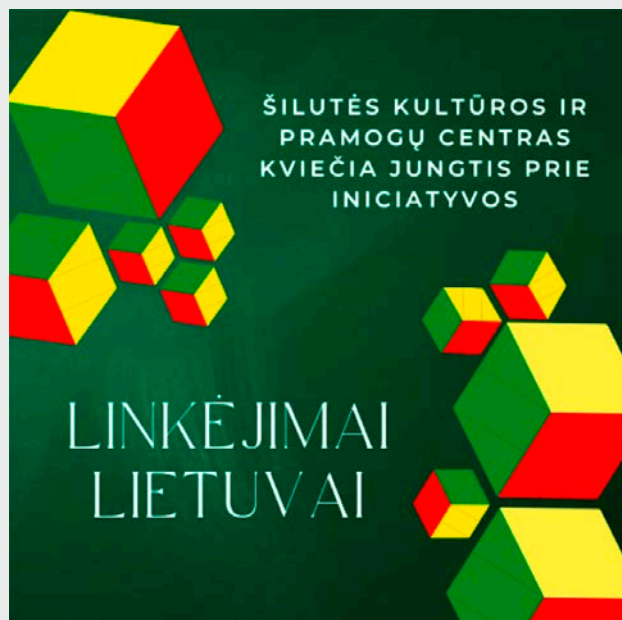
15.20 val. Iškilminga eiseną į Alsėdžių kopines.
Signataro Stanislovo Narutavičiaus kapo pagerbimas

16.30 val. Alsėdžių kultūros centre - 2022-ŲJŲ METŲ
DŽIUGIAUSIA NAUJIENA VIETINIAMS IR TURISTAMS -
„PAŽINIMO CENTRO ATIDARYMAS“

18.00 val. Gimnazijos kiemelyje IŠKILMINGAS ŠVENTINIS
KONCERTAS „ČIA gyvename MES“, SKIRTAS PROJEKTO
„ALSĖDŽIAI - MAŽOJI LIETUVOS KULTŪROS
SOSTINĖ-2022“ atidarymui

Koncerto programoje Alsėdžių kultūros centro, S. Narutavičiaus
gimnazijos ir skyriaus, Platelių meno mokyklos Alsėdžių skyriaus,
Lietuvos šaulių sąjungos orkestro bei svečių parengti koncertiniai
pasirodymai, iliustruoti šviesų ir lazerių šou.

Plungės rajono viešosios bibliotekos Alsėdžių padalinys nuo
Vasario 14 d. bus pristatoma retų leidinių paroda:
„Pirmieji Nepriklausomos Lietuvos leidiniai“. Paroda bus atvira
lankytojams ir Vasario 16 dienos renginių metu.

ŠVĘSKIME KARTU SU VISA LIETUVA!

Šilutės kultūros ir pramogų centras kviečia išradingai, šmaikščiai ir linksmi pasveikinti mylimą Lietuvą su gimtadieniu. Gal tai bus išmargintas sveikinimas ant sniego, o gal Jūsų sukurtas šokis, gal gimtadienio neįsivaizduojate be Jūsų iškepto torto ir žvakučių? Visi Jūsų sukurti linkėjimai ir sveikinimai vasario 16 dieną papuoš šventinę instaliaciją – edukacinį žaidimą „SURINK TAUTIŠKĄ GIESMĘ“ Šilutės kultūros ir pramogų centro aikštėje ir džiugins miestiečius, praeivius ir žaidimo dalyvius.